

VYHODNOCENÍ KONCEPCE

**DLE ZÁKONA Č. 100/2001 Sb.,
O POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ,
VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ**

**„Program
přeshraniční spolupráce
Česká republika - Polská republika
2014-2020“**

PRAHA

Květen 2014

<u>OBSAH</u>	Strana
0 ÚVOD.....	8
1 OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM	14
- 1.1 Obsah a cíle koncepce.....	14
- 1.2 Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry	17
2 INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE	19
- 2.1. Ovzduší	19
- 2.2. Hluk.....	24
- 2.3. Příroda a krajina	25
- 2.4 Staré ekologické zátěže.....	27
- 2.5 Odpady	27
- 2.6 Voda	29
- 2.7 Půda.....	32
- 2.8. Lesy	33
- 2.9. Vývoj životního prostředí bez provedení koncepce.....	34
3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY	35
4 VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	36
- 4.1. Významné problémy životního prostředí v dotčeném území	36
- 4.2. Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti	38
5 CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ.....	42
- 5.1. Přehled cílů ochrany životního prostředí souvisejících koncepčních materiálů ..	42
- 5.2 Způsob stanovení referenčního hodnotícího rámce	44
6 ZÁVAŽNÉ VLIVY NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	46
- 6.1 Metody hodnocení Programu.....	46
- 6.2 Výsledky hodnocení Programu	48
7 PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	59
8 VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ.....	63
- 8.1 Výběr zkoumaných variant	63
- 8.2 Popis provedení posouzení vlivů Programu na životní prostředí	63
- 8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů.....	64

9	STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVU KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	65
-	9.1 Monitorování vlivů implementace Programu na životní prostředí	65
-	9.2 Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) ochrany životního prostředí ...	65
-	9.3. Monitorovací ukazatele (indikátory) vlivů Programu na veřejné zdraví	68
10	POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE	69
-	10.1. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.....	69
-	10.2. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů aktivit.....	69
11	STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PODPOROVANÝCH PROJEKTŮ.....	70
-	11.1. Environmentální hodnocení aktivit / projektů	70
-	11.2. Environmentální kritéria pro výběr projektů	71
-	11.3 Indikátory (kritéria) v oblasti veřejného zdraví	72
12	VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ.....	73
13	NETECHNICKÉ SHRUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ	79
14	SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDŘENÍ OBDRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ	91
-	14.1. Přehled vyjádření obdržených k Oznámení Programu	91
-	14.2. Vypořádání vyjádření obsahujících připomínky a/nebo doporučení	95
-	14.3. Vypořádání vyjádření neobsahujících připomínky ani doporučení	109
-	14.4. Relevantní dotazy z otevřeného semináře (zaměřené na ŽP)	110
-	14.5. Vypořádání Závěru zjišťovacího řízení	111
15	ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI	113
	SEZNAM ZPRACOVATELŮ VYHODNOCENÍ KONCEPCE	120
	SEZNAM POUŽITÝCH PODKLADŮ	121

Zkratky a vysvětlivky:

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BSK ₅	biologická spotřeba kyslíku
dB	jednotka akustického tlaku (hluku)
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí
EIA	posuzování vlivů záměrů na životní prostředí
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EVROPA 2020	Program pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění (tzv. Program Evropa 2020);
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
HIA	Health Impact Assessment (hodnocení vlivů na zdraví)
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHLÚ	chráněné ložiskové území
CHSK _{Cr}	chemická spotřeba kyslíku
IČ	identifikační číslo
KHS	krajská hygienická stanice
KRNAP	Krkonošský národní park
KÚ	krajský úřad
L _d	hlukový ukazatele pro den (hlukový ukazatel pro obtěžování hlukem během dne)
L _{dvn}	hlukový ukazatele pro den-večer-noc (hlukový ukazatel pro celodenní obtěžování hlukem)
koncepce	v této souvislosti Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020, která je předmětem Vyhodnocení dle zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů
MAS	Místní akční skupina
MSK	Moravskoslezský kraj
MZCHÚ	maloplošná zvláště chráněná území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NATURA 2000	soustava chráněných území Natura 2000, která je tvořena evropsky významnými lokalitami (SCI) a ptačími oblastmi (SPA)
NH ₃	amoniak
NNO	nestátní neziskové organizace

NO ₂	oxid dusičitý
NO _x	oxidy dusíku
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OR	odds ratio (vyjadřuje pravděpodobnost onemocnění)
OZKO	oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší
PAU	polyaromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenylly
POH ČR	plán odpadového hospodářství ČR
PM ₁₀ / PM _{2,5}	suspendované částice částice do aerodynamického průměru 10μm, respektive 2,5 μm (prašný aerosol)
PR	Polská republika
REZZO	registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
SCI	Sites of Community Importance (anglický ekvivalent termínu evropsky významná lokalita)
SDŽ	střední délka života
SEA	posuzování vlivů koncepce na životní prostředí
SEKM	Systém evidence kontaminovaných míst
SO ₂	oxid siřičitý
SPA	Special Protection Areas (anglický ekvivalent termínu ptačí oblast)
SRUR	Strategický rámec udržitelného rozvoje
SZÚ	státní zdravotní ústav
TZL	tuhé znečišťující látky
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významný krajinný prvek
WHO	světová zdravotnická organizace (World Health Organisation)
ZCHÚ	zvláště chráněná území
ZOPK	zákon o ochraně přírody a krajiny
ZPF	zemědělský půdní fond
ŽP	životní prostředí

Název koncepce: Program přeshraniční spolupráce
Česká republika – Polská republika 2014-2020

Předkladatel: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Oprávněný zástupce předkladatele:

RNDr. Jiří Horáček
ředitel odboru evropské územní spolupráce

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské nám. 6,
110 15 Praha 1

Tel.: 224 86 1111
E-mail: jiri.horacek@mmr.cz

Kontaktní osoba:

Ing. Martin Buršík
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

Tel.: 224 864 361
E-mail: martin.bursik@mmr.cz

Oprávněný zástupce zpracovatele Vyhodnocení:

RNDr. Radim Misiáček
jednatel

RADDIT consulting s.r.o.
Adresa: 739 24 Krmelín, Fojtská 574
telefon: 739 460 212
e-mail: r.mis@raddit.cz

Držitel autorizace a odpovědný řešitel:

Ing. Bohumil Sulek, CSc.

Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; číslo osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016 Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

Adresa: Na Pláni 2863/9, 150 00 Praha 5
telefon: 602 353 194
e-mail: bob.sulek@seznam.cz

Řešitelský tým (v abecedním pořadí dle příjmení):

RNDr. Marek Banaš, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Renáta Hanzlíková

Mgr. Eva Jirásková

RNDr. Radim Misaček

Mgr. Lenka Polachová

Ing. Bohumil Sulek, CSc

MUDr. Eva Rychlíková, držitelka osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví č.j. 2611-OVZ-32.1-7.1.10.poř.č. 2/2010

ÚVOD

Východiska

Předložené vyhodnocení návrhu koncepce „Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020“ (dále také Vyhodnocení koncepce) je zpracováno na základě § 10e - §10f zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Vyhodnocení koncepce vychází z obsahu přílohy číslo 9 citovaného zákona.

Koncepce podléhá mezistátnímu posuzování. Procedura posuzování uvedené koncepce probíhá v souladu s § 14a citovaného zákona v působnosti Ministerstva životního prostředí (MŽP) ČR. Procedura posuzování byla upravena (rozšířena) o další fakultativní kroky, které byly dohodnuty na jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, dne 17.10.2013.

Samotný Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020 (dále také Program) je zpracováván v gesci řídicího orgánu programu, MMR ČR, ve spolupráci s Ministerstvem infrastruktury a rozvoje PR, a v koordinaci s pracovní skupinou (Task force), složenou ze zástupců zainteresovaných stran na české a polské straně.

Ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá povinnost posoudit, zda provádění koncepce může významně ovlivnit evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti zařazené do soustavy chráněných území Natura 2000 a pokud ano, do jaké míry, a jaká opatření je nutno v důsledku toho přijmout.

Na základě žádostí předkladatele byla k návrhu koncepce vydána stanoviska orgánů ochrany přírody v souladu s ustanovením § 45i, odst. 1 citovaného zákona.

Ve stanoviscích, zaslaných krajskými úřady Pardubického a Královéhradeckého kraje, správami chráněných krajinných oblastí (CHKO) Broumovsko, Český ráj, Jeseníky, Jizerské hory, Lužické hory, Orlické hory a Poodří je uvedeno, že nelze vyloučit významný vliv Programu na evropsky významné lokality (SCI) a ptačí oblasti (SPA)¹ soustavy chráněných území Natura 2000. Z výše uvedeného plyne, že musí být zpracováno posouzení vlivů koncepce na SCI a SPA (takzvané naturové hodnocení) dle § 45i výše uvedeného zákona. Výsledky naturového hodnocení jsou součástí kapitoly č. 4. Vyhodnocení.

Vlivy koncepce na veřejné zdraví byly vyhodnoceny držitelkou osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví. Posouzení vlivů na veřejné zdraví je součástí kapitoly č. 12 Vyhodnocení.

Základním materiálem pro zpracování Vyhodnocení je především návrh dokumentu „Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 - 2020“ (Verze 3, duben 2014), a další koncepční podklady a informace, předané zpracovatelům oznámení předkladatelem, zástupci zpracovatelů koncepce a zástupci zpracovatelů Ex ante hodnocení.

¹ Vzhledem k tomu, že se Vyhodnocení zpracovává trojjazyčně, je pro zjednodušení použita mezinárodně známá zkratka

Dalšími podklady byly konzultace s orgány veřejné správy, literární a mapové podklady a zkušenosti zpracovatelů při zpracování jiných SEA i koncepčních materiálů, včetně posouzení vlivů předchozího Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika na programové období 2007-2013, zpracované autory tohoto oznámení. Hlavní použité materiály jsou uvedeny v závěru Vyhodnocení v kapitole „Seznam použitých podkladů“. Ke zpracování kapitoly 2. Vyhodnocení „Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce“ byly v souladu s § 10b, odst. 3, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, využity existující podklady. Dále bylo nutno dodržet dohodnutý postup podle § 13, odst. 2, zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je, že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP a předaných dotčeným státem.

Vyhodnocení koncepce zpracoval tým pod vedením Ing. Bohumila Sulka, CSc., který je autorizovanou osobou, oprávněnou zpracovávat dokumentace a posudky podle zákona a držitelem autorizace ve smyslu § 19, odstavce 1, zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Složení týmu zpracovatele Vyhodnocení je uvedeno výše.

Soulad hodnocení uvedené koncepce s povinnostmi, vyplývajícími ze zákonných ustanovení, byl konfrontován se současně platnou legislativou. Existují-li další závažné skutečnosti, které by na posuzování koncepce mohly mít zásadní vliv, nebyly zpracovateli Vyhodnocení v době jeho zpracování známy.

Předmět posouzení a vymezení území

Program přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika v období 2014 - 2020 se týká sousedících částí území České republiky a Polské republiky, které je na území ČR vymezeno územím pěti krajů a na území Polské republiky územím jednoho celého a částí dvou vojvodství - viz obrázek C1. Délka hranice mezi Českou a Polskou republikou činí 796 km, což představuje přibližně 23% celkové délky hranic Polské republiky a kolem 33% celkové délky hranic České republiky. Pro oba státy je to nejdelší vnější hranice.

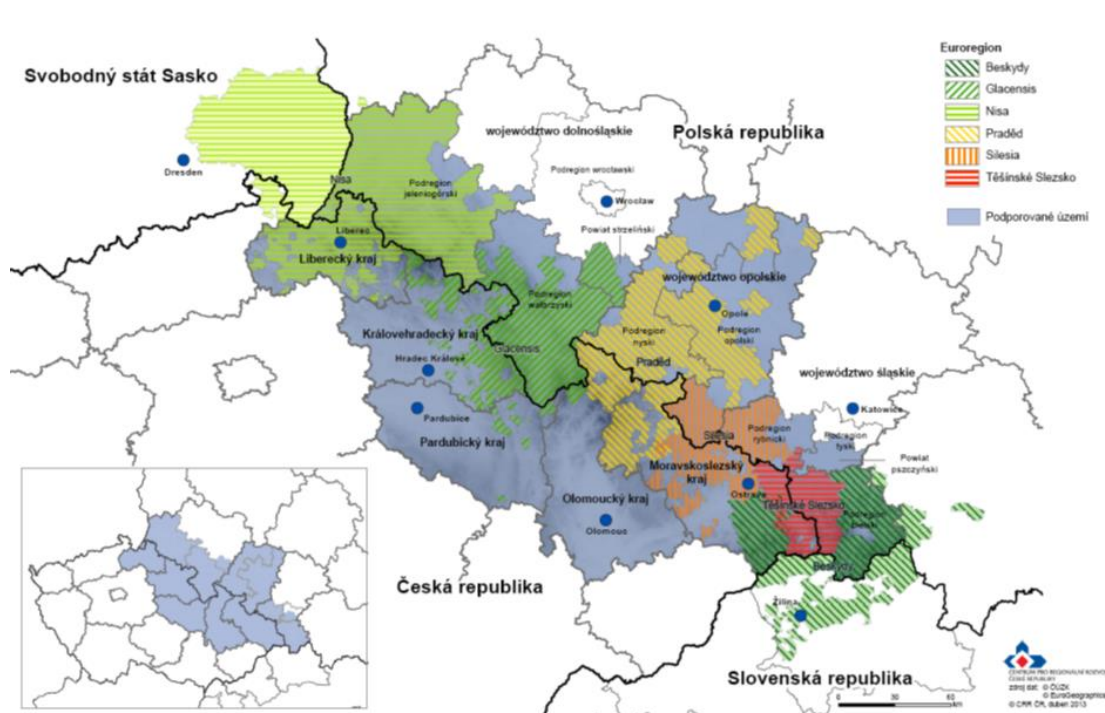
Celková rozloha podporovaného území programu představuje 47 097 km². Na české straně hranice je to 23 135 km² (což představuje jednu třetinu rozlohy České republiky). Polská část programového území zaujímá 23 962 km² (téměř 8% rozlohy celého Polska).

Česká republika:

- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

Polská republika:

- část Dolnoslezského vojvodství (podregiony Jelinogórski a Walbrzyski a okres Strzeliński)
- Opolské vojvodství
- část Slezského vojvodství (podregiony Rybnicki a Bielski a okres Psczyński)

Obrázek 1 Vymezení dotčeného území Programu

V rámci hodnocení však byla věnována pozornost i souvisejícímu území dalších států (Sasku a Slovensku), aby bylo možno vyhodnotit přeshraniční vlivy i mimo území České republiky a Polska.

Proces posuzování, včetně zajištění přístupu k informacím a účasti veřejnosti

Koncepce podléhá mezistátnímu posuzování. Procedura posuzování uvedené koncepce probíhá v souladu s § 14a citovaného zákona v působnosti Ministerstva životního prostředí (MŽP) ČR. Dokument „Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020“ byl zpracováván dle principů strategického plánování rozvojových dokumentů se zapojením klíčových aktérů rozvoje území do jeho přípravy.

Obligatorní kroky procedury do doby předložení Vyhodnocení

1. Zájem Polské republiky zúčastnit se mezistátního posuzování byl vyjádřen v rámci jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, dne 17.10.2013. Na základě dohody, učiněné na tomto jednání, bylo přijato schéma mezistátního posuzování a bylo dohodnuto, že se procedura posuzování rozšíří o další fakultativní kroky, které umožní odpovídající přístup polské veřejnosti do procedury hodnocení.
2. Oznámení koncepce bylo ve smyslu § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příslušnému úřadu ČR předloženo předkladatelem koncepce 14.1.2014. Oznámení bylo v souladu

s požadavkem odstavce 2, § 10c) citovaného zákona² příslušným úřadem zasláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a dne 11.2.2014 zveřejněno. Tímto dnem bylo zahájeno zjišťovací řízení dle § 10d) citovaného zákona.

3. Dne 10.2.2014 bylo Oznámení koncepce v polském jazyce doručeno příslušným úřadem ČR Národnímu orgánu Programu v PR. Oznámení bylo v Polské republice zveřejněno v souladu s předpisy PR a připomínky, návrhy a doporučení polské strany byly příslušnému úřadu ČR předány 21.3.2014.
4. Na základě vyjádření, doručených k oznámení (včetně vyjádření polské strany), byl příslušným úřadem vydán 14.4.2014 Závěr zjišťovacího řízení, který mimo jiné stanovil obsah a rozsah Vyhodnocení nejen v rozsahu základních zákonných požadavků, daných § 2, § 10b) a přílohou č. 9 zákona, ale také nad rámec zákona, se zaměřením na aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení.

Vybrané fakultativní kroky procedury do doby předložení Vyhodnocení

1. Průběžné konzultace předkladatele a zpracovatele Programu s příslušným úřadem ČR k jednotlivým aspektům zpracování Vyhodnocení i k proceduře mezistátního posuzování.
2. Jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, za účasti zpracovatele Vyhodnocení, dne 17.10.2013 s cílem dohody o rozsahu mezistátní procedury posuzování oproti dikci zákona ČR.
3. Prezentace postupu zpracování Vyhodnocení na jednáních mezinárodní pracovní skupiny Task-Force, zaměřené především na spolupráci při zapojování veřejnosti obou států do posuzování nad rámec zákonné procedury (například Ostrava 30.9.2013, Bialsko-Biala 16.12.2014, Jarnołtówek 2.4.2014).
4. Účast na jednáních zástupců předkladatelů a týmů SEA, organizovaných MMR ČR v souvislosti s přípravou (operačních) programů pro období 2014-2020 (například 5.9.2013, 14.2.2014).
5. Organizace otevřeného veřejného semináře dne 3.4.2014 v Glucholazech s cílem projednat pracovní verzi Programu a Oznámení a získat tak, mimo jiné, další připomínky, návrhy a doporučení veřejnosti obou zemí (viz podrobný popis dalších nástrojů podpory účasti při posuzování).

Plánované obligatorní kroky procedury po předložení Vyhodnocení

1. Zveřejnění Programu, včetně Vyhodnocení jeho vlivů na ŽP, a jeho zaslání dotčeným správním úřadům a dotčeným samosprávným celkům dle § 10f), odstavec 2 citovaného zákona. Následně zaslání polské verze Programu a Vyhodnocení polské straně k vyjádření.

² Není-li uvedeno jinak, je dále v tomto textu zákonem vždy míněn zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

2. Shromažďování vyjádření dotčených správních úřadů, dotčených samosprávných celků a veřejnosti po celou dobu zveřejnění Programu, včetně připomínek, návrhů a doporučení polské veřejnosti.
3. Veřejné projednání návrhu Programu dle § 10f), odst. 4 citovaného zákona v lokalitě na společné hranici ČR a PR (předběžně Český Těšín / Cieszyn).
4. Vydání stanoviska k posouzení vlivů Programu na životní prostředí a veřejné zdraví Ministerstvem životního prostředí ČR na základě návrhu Programu, vyjádření k němu podaných (ČR i PR) a veřejného projednání dle § 10g), odstavce 1 citovaného zákona.

Plánované fakultativní kroky procedury po předložení Vyhodnocení

1. Podpora účasti veřejnosti obou zemí při projednávání Programu i Vyhodnocení (viz následující kapitola)

Podpora zapojení veřejnosti do posuzování vlivů Programu na ŽP

V rámci procedury SEA „Posouzení vlivů Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020 na životní prostředí“ bylo s MMR ČR - a jeho prostřednictvím také s polskou stranou - dohodnuto provedení fakultativních aktivit, podporujících rozšířenou účast veřejnosti při posuzování tohoto programového dokumentu. Tyto dobrovolné aktivity byly realizovány v souladu s legislativou ČR, PR i Evropské unie, s cíli Aarhuské úmluvy a záměru ESPOO konvence a také v souladu s odvozenými metodikami a doporučeními. Při návrhu a realizaci podpory zapojení veřejnosti byly také využity zkušenosti posuzovatele se zpracováním SEA Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2007-2013.

Navržený postup byl projednán s předkladatelem Programu a příslušným úřadem a prostřednictvím Task-force prezentován s cílem dosáhnout co nejširšího zapojení veřejnosti obou dotčených států. Podpora účasti veřejnosti byla zajištěna - kromě obligatorních činností, vyplývajících z díkce zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění (činnosti zajišťované MŽP ČR) především následujícími kroky:

- Na Internetových stránkách Společného technického sekretariátu Programu byly průběžně zveřejňovány základní informace o Programu, termínech jeho zpracování a možnostech účasti veřejnosti při jeho posuzování.
- Základní informace o možnostech účasti veřejnosti byly prezentovány na jednáních pracovní skupiny Task-Force (viz výše uvedená jednání v září 2013 – dubnu 2014), jejíž členové za českou i polskou stranu byli požádáni o spolupráci při distribuci informací o proceduře posuzování Programu, a možnostech veřejnosti vznášet připomínky, návrhy a doporučení k programu i dokumentům SEA.
- Dne 3.4.2014 se v Głucholazech konal otevřený veřejný seminář, na nějž byli účastníci pozváni na základě rozsáhlého adresáře, zpracovaného podle doporučení zástupců Řídícího i Národního orgánu Programu. Adresář byl dále doplněn návrhy týmu SEA, zejména v oblasti pozvání zástupců NNO. Cílem semináře bylo především seznámit zájemce o Program se stavem jeho zpracování a dílčích výsledcích posouzení SEA. Semináře se kromě veřejnosti

zúčastnili také zástupci MMR ČR, MIR PR, MŽP ČR a někteří zástupci regionálních samospráv a Euroregionů. Veškeré podněty, připomínky, návrhy a doporučení z jednání byly využity v rámci procesu zjišťovacího řízení (viz účast zástupce MŽP ČR), zpracování Vyhodnocení i dopracování Programu.

Standardní (obligatorní) kroky účasti veřejnosti při posuzování vlivů Programu na životní prostředí, vyplývaly z požadavků zákona ČR č. 100/2001 Sb., v platném znění, pro tuto oblast a obsahovaly, případně po předložení Vyhodnocení budou obsahovat především následující kroky:

- Zveřejnění Oznámení v informačním systému (MŽP ČR) EIA/SEA
- Zaslání Oznámení dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům s cílem získat jejich vyjádření
- Zaslání Oznámení polské straně
- Analogická procedura projednávání Oznámení v Polské republice
- Zveřejnění Závěrů zjišťovacího řízení v informačním systému EIA/SEA a jejich zaslání mj. dotčeným správním úřadům a dotčeným samosprávným celkům a polské straně
- Zveřejnění Programu a Vyhodnocení v informačním systému EIA/SEA
- Zaslání Programu a Vyhodnocení dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům s cílem získat jejich vyjádření
- Zaslání Programu a Vyhodnocení polské straně
- Analogická procedura projednávání Programu a Vyhodnocení v Polské republice
- Konání veřejného projednání v dotčeném území (informace o datu a místě konání budou zveřejněny povinně prostřednictvím Internetu a dalším, v místě obvyklým způsobem v ČR i PR). Dále budou rozeslány pozvánky adresátům v rozsahu pozvánek na otevřený seminář.
- Zveřejnění stanoviska příslušného úřadu (MŽP ČR) a jeho zaslání polské straně.

1 OBSAH A CÍLE KONCEPCE, JEJÍ VZTAH K JINÝM KONCEPCÍM

1.1 Obsah a cíle koncepce

Název:

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020.³

Uvedený Program je strategickým plánovacím dokumentem. Struktura Programu respektuje požadavky Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce.

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014-2020 bude v novém programovém období již třetím programem od vstupu ČR do EU, který je věnován přeshraniční spolupráci v tomto pohraničí. Před vstupem ČR a PR do EU byl podpoře přeshraniční spolupráce věnován program Phare, po vstupu do EU, v období 2004-2006, šlo o Iniciativu Společenství Interreg IIIA. Od programového období 2007-2013 je přeshraniční spolupráce řešena prostřednictvím Programu přeshraniční spolupráce.

Program přispěje k rozvoji Strategie Unie, zaměřené na inteligentní a udržitelný růst, podporující sociální začlenění a dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Program Česká republika – Polská republika 2014-2020, v budoucnu schválený národními vládami a Evropskou komisí, je podmínkou Evropské komise pro financování přeshraničních projektů v obou uvedených zemích z evropských zdrojů. Program bude sloužit jako podklad orgánům státní správy a samosprávy při prosazování veřejného zájmu a uplatňování jejich rozhodovacích pravomocí v příhraniční oblasti, v níž je základním prvkem plánování a schvalování rozvojových projektů.

Program bude uskutečňován prostřednictvím projektů, jejichž nezbytnou podmínkou pro realizaci je jejich přeshraniční rozměr. Ten je dán zejména tím, že projekty jsou realizovány společně po obou stranách hranice, za účasti minimálně jednoho českého a jednoho polského projektového partnera a efekty této spolupráce musí mít pozitivní dopad na obě strany hranice. Realizace projektů je dána na základě principu Vedoucího partnera, což znamená, že jeden z projektových partnerů přebírá celkovou zodpovědnost za realizaci celého projektu vůči Řídícímu orgánu.

Program přeshraniční spolupráce je - oproti programům, financovaných z prostředků EU v rámci Cíle 1 - zaměřen na širší spektrum aktivit. Jde jak o financování „měkkých“ projektů, zaměřených na spolupráci institucí a občanů, tak i infrastrukturních projektů, zaměřených například na komunikační dostupnost území. Vzhledem k objemu finančních prostředků se však jedná o infrastrukturní projekty spíše místního, respektive regionálního významu.

Celková rozloha podporovaného území programu představuje 47 097 km². Na české straně hranice je to 23 135 km² (což představuje jednu třetinu rozlohy České republiky). Polská část programového území zaujímá 23 962 km² (téměř 8% rozlohy celého Polska).

³ Program je popsán stručně, neboť Vyhodnocení vlivů na ŽP a veřejné zdraví je doplňujícím dokumentem k Programu, který byl zveřejněn společně s ním.

Program obsahuje následující oddíly:

Oddíl 1: Strategie, na jejímž základě bude program spolupráce přispívat ke strategii unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a pro dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti

Oddíl 2: Prioritní osy

Oddíl 3: Finanční plán

Oddíl 4: Prováděcí ustanovení pro program spolupráce

Oddíl 5: Horizontální principy

Hlavní cíle Programu

Hlavní cíle Programu vycházejí z doporučené metodiky pro zpracování operačních programů.

Jednotlivé prioritní osy obsahují investiční priority, jimž odpovídají konkrétní specifické cíle. Tyto cíle jsou naplňovány typy aktivit, které jsou uváděny v příkladném výčtu v rámci návrhu programu.

Přehled Prioritních os, specifických cílů a typy aktivit k jejich naplnění:

Prioritní osa 1. Společné řízení rizik

Investiční priorita 1.1.: Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám a vývoj systémů krizového řízení

Specifický cíl: Zvýšení přeshraniční akceschopnosti při řešení krizových situací

Typy aktivit:

1. Investice do rozvoje společných či propojených systémů prevence, monitoringu, reakce a odstraňování následků rizik
2. Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice
3. Společná odborná příprava pracovníků záchranných/bezpečnostních složek a útvarů krizového řízení zaměřená na posílení přeshraniční akceschopnosti

Prioritní osa 2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Investiční priorita 2.1: Podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů;

Specifický cíl: Zlepšení podmínek pro zaměstnanost využitím potenciálu přírodních a kulturních zdrojů regionu.

Typy aktivit:

1. Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí
2. Podpora využití nemotného kulturního dědictví
3. Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu
4. Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů
5. Studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů

Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace

Investiční priorita 3.1: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení

Specifický cíl: Zlepšení postavení osob vstupujících na přeshraniční trh práce

Typy aktivit:

1. Příprava a realizace společného vzdělávání
2. Spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce
3. Rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému

Prioritní osa 4. Spolupráce institucí a komunit

Investiční priorita 4.1: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Specifický cíl: Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu

Typy aktivit:

1. Opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni
2. Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy
3. Vytváření a rozvoj přeshraničních kooperačních sítí, včetně spolupráce NNO

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

1.2 Vztah k jiným koncepcím a možnost kumulace vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví s jinými záměry

Vzhledem k účelu a charakteru koncepce lze očekávat vazby Programu s řadou národních dokumentů (dokumentů obou zúčastněných zemí), ale také dokumentů evropských.

Na druhé straně je potřeba vzít v úvahu proces tvorby Programu, vycházející z právního rámce pro programové období 2014-2020. Ten stanovuje tematické cíle, které se vážou na priority Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. S ohledem na Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1299/2013 ze dne 17.12.2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce stanoví, byly vyčleněny čtyři tematické cíle, které nejlépe umožňují využít synergických efektů mezi jednotlivými investičními prioritami a nejlépe umožní v rámci přeshraniční spolupráce reagovat na potřeby příhraničního území.

Níže v této kapitole jsou uvedeny hlavní relevantní strategické dokumenty, které mohou mít vliv na provádění Programu i dopad na podporované území. Vzhledem k tomu, že přehled dokumentů není v tomto případě primárním zdrojem stanovení hodnotícího rámce, je podán základní přehled strategických dokumentů, jejichž implementace může mít v dotčeném území významný vliv.

Pokud se týká mezinárodních dokumentů, jedná se především o následující:

- Strategie Evropa 2020
- Společný strategický rámec
- Specifická doporučení Rady 2013
- Pátá kohezní zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti
- Kjótský protokol a Rámcová úmluva o změně klimatu
- Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu, KOM(2013)216

Projekty realizované v rámci Programu budou dále doplňovat aktivity realizované v rámci jiných národních programů ČR a PR. Charakter programu přeshraniční spolupráce lze však pro podporované území považovat za komplementární, neboť se neočekává, že by si jednotlivé priority (aktivity) operačních programů a programů územní spolupráce „konkurovaly“. Protože operační programy jsou zpracovávány souběžně s programy územní spolupráce, jsou hlavními dokumenty pro srovnání s jejich předpokládaným obsahem

Dohoda o Partnerství na programové období 2014-2020 (ČR)

Dohoda o Partnerství /Umowa Partnerstwa (PR)

Jak samotná Dohoda o Partnerství, tak i jednotlivé národní operační programy také podléhají posuzování v rámci procesu SEA, což brání – vedle jejich přípravy v souladu s nařízeními EK - kumulaci případných negativních vlivů.

S vědomím výše uvedených skutečností bral zpracovatel Vyhodnocení v úvahu především následující strategické dokumenty:

- Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR 2010+
- Strategie udržitelného rozvoje Polska do roku 2025 (Polsko 2025) / Strategia Rozwoju Zrównoważonego Polski do 2025 roku (Polska 2025)
- Státní politika životního prostředí ČR 2012 - 2020
- Ekologická politika Polska 2009-2012 z perspektivy do roku 2016 / Ekologiczna polityka Polski 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

a další dokumenty v oblasti ochrany ovzduší, ochrany biologické rozmanitosti, ochrany vod, půdy, lesa, odpadového hospodářství a podobně.

Z hlediska rozvojových strategií podporovaného území na obou stranách hranice se jedná o

- Strategie rozvoje vojvodství Dolnoslezského, Opolského a Slezského / Strategie rozwoju województw Dolnośląskiego, Opolskiego a Śląskiego
- Strategie rozvoje krajů Moravskoslezského, Olomouckého, Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého

Strategické dokumenty v oblasti veřejného zdraví jsou citovány v kap. 12 Vyhodnocení.

V souvislosti s využitím relevantních strategických dokumentů lze konstatovat, že bude docházet především ke kumulaci pozitivních, ale částečně i potenciálních negativních vlivů strategických cílů Programu s vlivy ostatních strategických dokumentů. V praxi se to může projevit především při implementaci aktivit, které podporují jednotlivé globální a strategické cíle koncepce.

V konkrétní rovině, to tedy znamená, že při přípravě a realizaci každého jednotlivého projektu musí proti potenciální negativní kumulaci vlivu na úrovni implementace projektu působit následující postupy:

1. Důsledná, nikoliv formální aplikace environmentálních kritérií pro výběr projektů (viz kapitola číslo 11 tohoto Vyhodnocení).
2. Důsledné využití procedur posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA) v těch případech, kdy je aplikace EIA relevantní
3. Důsledné využití procedury posuzování vlivu záměru na SCI a SPA v těch případech, kdy je jeho aplikace relevantní.
4. Důsledné uplatňování procedur povolování staveb.

2 INFORMACE O SOUČASNÉM STAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V DOTČENÉM ÚZEMÍ A JEHO PRAVDĚPODOBNÝ VÝVOJ BEZ PROVEDENÍ KONCEPCE

Úvod

Popis stavu životního prostředí obsahuje informace o české i polské straně dotčeného území. Údaje o české straně území podporovaného Programem byly čerpány z údajů o stavu ŽP v ČR, respektive dotčených krajích. Údaje o stavu ŽP v polské části území byly uvedeny na základě postupu podle § 13, odst. 2, zák. ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je skutečnost, že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu. Obdrženým dokumentem byla zpráva Hlavního statistického úřadu PR „Ochrana ŽP 2013⁴“, zasláná polskou stranou na základě předchozích jednání. Další údaje byly také čerpány ze socio-ekonomické analýzy, která byla zpracována v rámci Programu a dalších zdrojů (viz také kapitola Seznam použitých podkladů).

Cílem kapitoly o stavu ŽP není provést samostatnou kompletní analýzu stavu ŽP, ale odlišit významnější nedostatky a trendy v zatížení jednotlivých složek ŽP i v jejich geografické distribuci. Stav ŽP je především nezbytným podkladem pro příslušnou kapitolu Vyhodnocení vlivů na ŽP a veřejné zdraví, kdy je jedním ze zdrojů stanovení referenčních cílů ŽP. V dokumentu Vyhodnocení je stav ŽP uveden v upraveném rozsahu na základě relevantních požadavků a připomínek dotčených orgánů.

Vzhledem k termínu zpracování Vyhodnocení byly všude, kde to bylo možné, uváděny údaje za rok 2012. V těch případech, kdy uvedená data nebyla k dispozici, byla uvedena nejaktuálnější dostupná data.

K přehledu stavu životního prostředí je nezbytné uvést, že dostupné údaje o současném stavu životního prostředí na české a polské straně podporovaného území jsou rozdílné, a v mnohých případech i obtížně srovnatelné z těchto důvodů:

Existence rozdílných metodik i způsobů vykazování údajů o stavu ŽP v obou zemích a nutnost dodržet výše uvedený postup podle § 13, odst. 2, zák. ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů.

Základní charakteristiky stavu životního prostředí v dotčeném území

2.1. Ovzduší

Stav ovzduší v jednotlivých částech zájmového území je značně různorodý a závisí na rozmístění zdrojů, jejich typech, produkci emisí a dále klimatických a kolísajících meteorologických podmínkách. Přestože se míra znečištění ovzduší v zájmovém území v posledních letech poměrně zlepšila a celkové emise hlavních znečišťujících látek se snížily, stále výrazně převyšují průměr EU. Zásadním problémem v posledních letech je překračování limitů polévatého prachu (PM₁₀, PM_{2,5}) a nárůst imisních koncentrací benzo(a)pyrenu ve velkých městech a v blízkosti zatížených komunikací. Jedná se o společné působení velkých stacionárních zdrojů (průmysl, energetika), dopravy, ale také koncentrace malých zdrojů znečištění v části území (domácí topeniště). Naopak nejlepší situace je v méně osídlených horských příhraničních oblastech.

⁴ http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1523_PLK_HTML.htm

C 2.1.1. Emisní situace

Tabulka 2.1 Emise hlavních znečišťujících látek v tunách/rok ve vybraných krajích ČR ze všech sledovaných zdrojů, 2011 (Zdroj: ČHMÚ).⁵

Kraj	TZL *		SO ₂		NO _x		CO		VOC*		NH ₃ *	
	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%	[t/rok]	%
Liberecký kraj	2 424,10	4,3	1 956,30	1,1	4 068,80	1,7	9 940,20	2,6	5 228,30	3,8	2 072,70	3,2
Královéhradecký kraj	3 365,90	5,9	5 883,70	3,5	7 561,50	3,4	14 973,20	3,9	7 639,30	5,5	4 898,50	7,5
Pardubický kraj	3 149,30	5,5	12 663,90	7,4	15 079,30	6,7	13 634,40	3,6	7 624,60	5,5	4 809,90	7,3
Olomoucký kraj	3 244,30	5,7	4 491,60	2,6	10 133,20	4,5	16 761,20	4,4	7 917,90	5,7	4 212,90	6,4
Moravskoslezský kraj	6 076,60	10,7	22 339,90	13,1	27 272,60	12,1	138 549,70	36,3	14 791,40	10,6	3 823,40	5,8
CELKEM	18 260,20	32,1	47 335,40	27,7	64 115,40	28,4	193 858,70	50,8	43 201,50	31,1	19 817,40	30,2

Pozn.: Emise ve výše uvedené tabulce zahrnují velké a střední stacionární zdroje, mobilní zdroje i lokální topeniště (malé zdroje) dle přechodního zařazení dle registru REZZO 1-4.

Tabulka 2.2 Emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů s významným vlivem na kvalitu ovzduší v tis. tunách/rok ve vybraných regionech PR, 2012 (Zdroj: GUS).

NUTS 3	Emise ze stacionárních zdrojů s významným vlivem na kvalitu ovzduší			
	TZL	Plynné emise celkem	(z toho) SO ₂	(z toho) NO _x
Podregion jeleniogórski	1,6	16 040	34,4	12,1
Podregion wałbrzyski	0,6	542	1,1	0,7
Podregion nyski	0,5	230	1,1	1,4
Podregion opolski	1,7	12293	9,6	19,3
Podregion rybnicki	1,8	9515	28,4	17,9
Podregion bielski	0,6	780	3,2	1,2
Suma	6,8	39 400	77,8	52,6

Pozn.: Emise ve výše uvedené tabulce zahrnují pouze emise zdrojů s významným vlivem na ovzduší

Na české straně zájmového území byl v roce 2011 ve srovnání s předchozími léty viditelný pokles u všech znečišťujících látek. Největším producentem v české části zájmového území stále zůstává Moravskoslezský kraj, který se řadí mezi kraje s největší produkcí znečišťujících látek v rámci celé České republiky. Příčinou je vysoká míra urbanizace, koncentrace dopravy, koncentrace zdrojů znečištění z průmyslu a energetiky, dálkový přenos škodlivin i zátěž z malých zdrojů znečištění ovzduší (lokální topeniště). Dalšími lokalitami s vysokou produkcí emisí jsou zdroje znečištění ovzduší z energetiky a chemického průmyslu (pardubický kraj), aglomerace krajských měst (Pardubice, Hradec Králové) a okolí hlavních dopravních tahů.

Také v Polsku došlo v posledních letech (v tomto případě desetiletí) k diferencovanému snížení emisí hlavních škodlivin. Týká se to především oxidu siřičitého (pokles o 37%) v roce 2011 oproti roku 2000. Oproti tomu se zvýšily například emise oxidu uhelnatého a organických látek (10%, respektive 8%).

Problémem znečištění ovzduší v území nejen velké průmyslové a energetické zdroje, ale rovněž lokální topeniště s nedokonalým spalováním méně hodnotných paliv a doprava. Lokální topeniště se podílejí na znečištění ovzduší především v zimních měsících při inverzním počasí a jsou významným producentem tuhých znečišťujících látek a široké škály organických látek. V ČR

⁵ TZL = tuhé znečišťující látky, SO₂ = oxid siřičitý, NO_x = oxidy dusíku, CO = oxid uhelnatý, VOC = těkavé organické látky, NH₃ = amoniak

dochází k nárůstu znečištění i v oblastech s možností alternativního vytápění ušlechtlejšími palivy (plyn). Příčinou je částečný návrat k vytápění tuhými palivy, způsobený zvyšováním nákladů na vytápění při současné dostupnosti levnějších druhů pevných paliv, v některých případech doprovázený i spalováním odpadů se všemi z toho vyplývajícími negativními důsledky. To má spolu s dopravou dopad nejen v okolí aglomerací, ale také v oblastech relativně vzdálených dosahu velkých stacionárních zdrojů znečištění.

Význam dopravy narůstá především v důsledku její narůstající intenzity – a to jak vnitrostátní, tak i mezinárodní, především kamionové přepravy. Nejvýznamnějšími mobilními zdroji znečišťování jsou tedy silně zatížené dopravní komunikace v okolí aglomerací a v blízkosti tranzitních tras.

Uvedenou situaci v dopravě dokumentuje i porovnání emisí z jednotlivých typů zdrojů znečištění ovzduší:

Na české straně (2011):

- produkce TZL z velkých stacionárních zdrojů je poloviční (zejména z důvodu předchozího odprášení zdrojů) oproti lokálním topeništím a téměř třetinová oproti dopravě
- produkce oxidů dusíku z dopravy téměř dosahuje produkce této škodliviny z velkých stacionárních zdrojů
- produkce těkavých organických látek z lokálních topenišť je více než pětinasobná oproti emisím z velkých zdrojů a také doprava produkuje téměř dvojnásobek produkce z velkých zdrojů

Na polské straně je také zřejmý trend poměru emisí jednotlivých skupin zdrojů:

- podíl mobilních zdrojů vzrostl v produkci prachu ze 17% na 23% (2000 – 2011)
- podíl velkých stacionárních zdrojů (průmysl, energetika) naopak v uvedené době poklesl (vzhledem ke zvýšení podílu mobilních zdrojů jde o relativní hodnoty).

2.1.2 Imisní situace

Nejvyšší koncentrace škodlivých látek jsou v ovzduší při špatných rozptylových a povětrnostních podmínkách (například inverzních stavech), především v chladnější polovině roku, vedoucí ke smogovým situacím. Mimo jiné i proto přes pokles samotné produkce emisí koncentrace znečišťujících látek v ovzduší adekvátně neklesají – lze zaznamenat spíše stagnaci nebo dokonce mírný růst koncentrací. Občasné výkyvy jsou dány především meteorologickými a rozptylovými podmínkami.

Tabulka 2.3 Imisní limity platné pro vybrané znečišťující látky ČR/PR (limity jsou srovnatelné v obou zemích)

Látka	Doba průměrování	Imisní limit	Maximální tolerovaný počet překročení za rok
PM ₁₀	kalendářní rok	40/40 $\mu\text{g.m}^{-3}$	–
	1 den (24 hodin)	50/50 $\mu\text{g.m}^{-3}$	35
PM _{2,5}	kalendářní rok	25/25 $\mu\text{g.m}^{-3}$	–
NO ₂	kalendářní rok	40/40 $\mu\text{g.m}^{-3}$	–
	1 hod	200/200 $\mu\text{g.m}^{-3}$	18
benzen	kalendářní rok	5/5 $\mu\text{g.m}^{-3}$	–
benzo(a)pyren	1 rok	1/1 ng.m^{-3}	–
SO ₂	1 den (24 hodin)	125/125 $\mu\text{g.m}^{-3}$	3
	1 hod	350/350 $\mu\text{g.m}^{-3}$	24

Vzhledem k charakteristikám znečištění ovzduší a jeho významu, především dopadu znečištění ovzduší na zdraví obyvatel podporovaného území, byla jako hlavní reprezentativní znečišťující látka pro potřeby posouzení vlivů Programu na životní prostředí vybrána koncentrace znečištění suspendovanými částicemi (PM_{10}).

Suspendované částice frakce PM_{10}

Roční průměrné koncentrace PM_{10}

Limit pro roční průměrnou koncentraci PM_{10} byl v roce 2012 překročen u 15 stanic ze 127 měření v celé ČR. Z toho všech 15 stanic se nachází v území Programu – a to v Moravskoslezském kraji. V roce 2011 byl překročen u 18 stanic z tehdy 169. Nejvyšší roční průměry byly zaznamenány na lokalitě Bohumín ($52,7 \mu\text{g.m}^{-3}$) a Věřňovice ($51,6 \mu\text{g.m}^{-3}$).

Ve Slezském vojvodství byl limit pro roční průměrnou koncentraci PM_{10} v roce 2012 překročen na 18 stanicích z 22. Jedna ze 4 stanic, kde překročen nebyl, je umístěna v území Programu v Těšíně, převážná většina překročení byla mimo zájmové území. V Dolnoslezském vojvodství byl z 8 stanic, v subregionech walbrzyském a jeleniogorském, překročen limit na 2 stanicích (Jelenia Góra, Nowa Ruda). V Opolském vojvodství byla překročena roční průměrná koncentrace na 1 stanici ze sedmi (Kędzierzyn-Koźle).

Maximální hodinové koncentrace PM_{10}

Z hlediska hodinových koncentrací byl v roce 2012, stejně jako v předešlých letech, nejhorší Moravskoslezský kraj. K největšímu počtu překročení došlo na stanici Ostrava – Radvanice, a to 116x. Maximální 24 -hodinové koncentrace PM_{10} byla naměřena na stanici Věřňovice – $549,1 \mu\text{g.m}^{-3}$. Imisní limit 24hodinové koncentrace PM_{10} byl v roce 2012 překročen na více než polovině stanic také v Olomouckém kraji. Na stanici Olomouc – Hejčín došlo k překročení 56x a maximální 24 hodinová koncentrace dosáhla $171,2 \mu\text{g.m}^{-3}$. K překročení imisního limitu došlo také v Pardubickém kraji (Pardubice Dukla – počet překročení 40 x, $150,5 \mu\text{g.m}^{-3}$) a v Královéhradeckém kraji (Hradec Králové - Brněnská - 40x, $147 \mu\text{g.m}^{-3}$).

Na všech sedmi monitorovacích stanicích ve vojvodství opolském byla v roce 2012 překročena nejvyšší 24-hodinová koncentrace vícekrát, než povoluje limit 35 dnů. Počet překročení dosahoval od 44 dní (Glubczyce) po 62 dnů Kędzierzyn – Koźle. Uvedený limit byl překročen také na 21 stanicích Slezského vojvodství z 22. V rybnicko-jastrzebské aglomeraci dosahovala překročení 2,6-3 násobku povolené hranice, v Bialsko-Biale šlo o dvojnásobek překročení limitu počtu dnů. Nejvyšších hodnot dosáhl percentyl 90,4 na stanici v Rybníku – $132 \mu\text{g.m}^{-3}$. V Dolnoslezském vojvodství byl překročen uvedený limit na 5 stanicích z 8 v zájmové oblasti. Nejvyššího počtu překročení dosáhla stanice Nowa Ruda (112 dnů) a Jelenia-Góra (86 dnů).

Na polské straně není těžiště překračování hodnot koncentrací PM_{10} tak výrazně orientováno do zájmové oblasti, nicméně - jak již bylo uvedeno – jsou ve většině podporovaného území přípustné hodnoty překračovány. Nejhorší situace přímo v podporovaném území je v jižním výběžku subregionu Jeleniogórskeho-walbrzyskeho (okres klodzky), kde jsou překračovány přípustné hodnoty včetně meze tolerance (oblast C). Obdobně to vypadá v celém území Opolského subregionu s výjimkou samotného města Opole. Nejvyšší koncentrace ve Slezském vojvodství jsou v subregionu rybnickém.

Suspendované částice frakce PM_{2,5}

V ČR probíhalo v roce 2012 měření koncentrací PM_{2,5} na 43 lokalitách, v roce 2011 na 49 lokalitách. Výsledky měření dokládají značné znečištění částicemi frakce PM_{2,5} zejména v části aglomerace Moravskoslezský kraj. Srovnáme-li výsledky s ročním cílovým imisním limitem (25 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) je zřejmé, že celkem na 10 lokalitách byl cílový imisní limit překročen (v roce 2011 na 13 lokalitách, v roce 2010 došlo k překročení imisního limitu na 12 lokalitách z 38 z celé ČR). Jedná se zejména o lokality v Moravskoslezském kraji, z dalších oblastí zájmového území se jedná o lokalitu Přerov - Běloutín v Olomouckém kraji.

Ve Slezském vojvodství byl limit pro roční průměrnou koncentraci PM_{2,5} v roce 2012 překročen na většině stanic měření. V rybnicko-jastrzebské aglomeraci dosáhla průměrná roční hodnota 33 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, v Bialsko-Bialej hodnoty 34 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. V Dolnoslezském vojvodství měřila v roce 2012 koncentrace PM_{2,5} pouze 1 stanice, umístěná v zájmovém území Programu. Naměřená hodnota nepřekročila limit, ale pohybovala se nad 20 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. V Opolském vojvodství byla v roce 2012 překročena roční průměrná koncentrace PM_{2,5} na 2 stanicích ze tří (nejvyšší hodnoty ročního průměru 30,1 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ bylo dosaženo na stanici Kięderzyn-Koźle).

Oxid dusičitý (NO₂)**Průměrné roční koncentrace NO₂**

K překročení ročního imisního limitu NO₂ dochází v ČR pouze na omezeném počtu stanic, a to na dopravně exponovaných lokalitách aglomerací a velkých měst. V roce 2012 byla průměrná roční koncentrace NO₂ měřena na 112 stanicích (celá ČR) z toho na 5 stanicích došlo k překročení imisního limitu a z toho pouze jedna stanice, Ostrava - Českoobrátská (43,1 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) se nachází v zájmovém území (ostatní lokality s překročením se nacházejí v Praze). V některých krajích Programu (Královéhradecký, Olomoucký) došlo ke zvýšené koncentraci NO₂, k překročení limitů ovšem v roce 2012 či 2011 nedošlo. Hodnota maximálních hodinových koncentrací 200 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ nebyla za rok 2011 a 2012 zaznamenána, imisní limit tedy překročen nebyl.

Obdobně v Opolském vojvodství a v částech Dolnoslezského a Slezského vojvodství, podporovaných Programem, nedošlo v roce 2012 k překročení ročních limitů ani hodinových koncentrací oxidu dusičitého. Za zmínku však stojí, že v Rybníku se koncentrace ve srovnání s předchozím rokem zvýšily o 20%, aniž dosáhly povoleného limitu.

Benzen**Průměrné roční koncentrace benzenu**

Hodnota imisního limitu byla v roce 2012, podobně jako v předchozích letech, v ČR překročena na lokalitě Ostrava-Přívaz (6,8 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ v roce 2011, 5,6 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ v roce 2012). Vyšší koncentrace souvisejí v této oblasti s průmyslovou činností (především s výrobou koksu).

Z 15 stanic v Opolském vojvodství byly roční hodnoty koncentrace benzenu překročeny na 2 stanicích (Kięderzyn-Koźle 9 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ a Zdieszowice 7,7 $\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$). V Dolnoslezském vojvodství nebyly v roce 2012 překročeny hodnoty limitu pro benzen na žádné ze stanic. Hodnoty limitů pro benzen nebyly překročeny ani ve Slezském vojvodství, za zmínku však stojí – obdobně jako v případě NO₂ – zvýšení meziročních hodnot koncentrací na stanici v Rybníku o 17%.

Benzo(a)pyren

V roce 2012 byly v české části zájmového území koncentrace benzo(a)pyrenu sledovány na 12 lokalitách, z toho na 10 lokalitách roční průměrné koncentrace překročily imisní limit (1 ng.m^{-3}). Nejvyšší roční průměrná koncentrace byla naměřena v lokalitě Ostrava-Radvanice ZÚ ($10,8 \text{ ng.m}^{-3}$), kde byla hodnota cílového imisního limitu překročena více než desetinásobně. Vysokých nadlimitních koncentrací je však dosahováno jak na lokalitách dopravních, tak pozadových městských a předměstských.

Na obou stanicích Opolského vojvodství, na nichž byly měřeny koncentrace benzo(a)pyrenu, bylo v roce 2012 zjištěno významné překročení limitů. (Opole, Glubczyce). V Dolnoslezském vojvodství byly v roce 2012 překročeny hodnoty limitu na všech 11 měřicích stanicích.

Nejhorší situace byla v zájmovém území na stanicích Nowa Ruda a Szciawno-Zdroj, kde hodnoty překračovaly limit i mimo topnou sezónu. Obdobně byly na všech měřicích stanicích překročeny i hodnoty pro benzo(a)pyren ve Slezském vojvodství. Nejvyšších hodnot v zájmovém území Programu bylo dosaženo v rybnicko-jastrzebské aglomeraci ($8,6$ až $15,1 \text{ ng.m}^{-3}$) a v Bialsko-Bialej ($7,7 \text{ ng.m}^{-3}$). Nejvyšší koncentrace v zimní sezóně byly naměřeny v Rybniku $30,8 \text{ ng.m}^{-3}$.

Oxid siřičitý

Vzhledem k významnému odsíření velkých zdrojů znečištění ovzduší v ČR v minulých letech i složení převládajícího paliva, není – ve srovnání s výše uvedenými škodlivinami – oxid siřičitý v ČR považován za základní problém znečištění ovzduší.

V PR však doposud mezi významné škodliviny patří, a to především ve Slezském vojvodství, kde sice nebyly překročeny 1-hodinové koncentrace, ale v případě 24-hodinových koncentrací došlo k překročení na řadě stanic (např. Rybník, Żywiec a další).

2.2. Hluk

Na území ČR byly brány v úvahu hlukové mapy z výsledků 1. kola strategického hlukového mapování (SHM), které však dosud nejsou pořízeny pro území celé republiky. Mezi aglomerace, které jsou v zájmové oblasti hlukem zatíženy nejvíce, patří Ostrava. Hlukem je zde obtěžováno 33 400 obyvatel pro ukazatel L_n , tedy 10,8% obyvatel (pro ukazatel L_{dvn} je to 27 800 osob). Údaje z dalších aglomerací (nad 150 tisíc obyvatel – konkrétně Olomouc, Liberec) budou známy až v dalších letech, i u nich lze očekávat desetitisícové hodnoty. V rámci celé ČR figuruje jako druhá nejvíce zasažená obec hlukem Polom v Olomouckém kraji (silnice R 48) – 57,55% obyvatel obce. V současné době je prováděno mapování dalších velkých měst, silnic, železnic a letišť a dochází ke zpracování hlukových akčních plánů na úrovni krajů, tedy i v kraji Libereckém, Královéhradeckém, Pardubickém, Olomouckém a Moravskoslezském.

V Opolském vojvodství probíhalo v roce 2012 měření na 9 místech ve městech Paczków, Gorzów Śląski, Lewin Brzeski i Ujazd a na 3 místech ve městě Opole. Pokud se týká ekvivalentních hladin L_{aeqD} a L_{aeqN} pro den a noc, byly hodnoty překročeny na území Gorzowa Śląskiego i Lewinu Brzeskiego, pro noc na všech měřených místech v Opoli. Ve Slezském vojvodství bylo 7 ze 16 měřicích stanic umístěno v podporovaném území Programu. Na 6 z nich byl překročen limit L_{dwn} (po změně/zvýšení limitu v roce 2012 již jde o překročení jen na 3 stanicích), obdobně se jedná o překročení L_n – 6 stanic, po zvýšení limitu 2 stanice). V Dolnoslezském vojvodství byl hluk měřen na 57 měřicích bodech (na 40 došlo k překročení limitu). Jedna ze tří nejvyšších naměřených hodnot přes 70 dB byla zjištěna v území Programu (Serby) a dvě další při jeho severovýchodní hranici (Gač a Psary).

Z výše uvedených informací na české i polské straně plyne, že hluk patří mezi významné problémy podporované oblasti.

2.3. Příroda a krajina

V podporovaném území Programu se vyskytuje jak kulturní krajina, ovlivněná intenzivní antropogenní činností, tak i velké množství cenných krajinných typů s množstvím unikátních ekosystémů. Nejcenější ekosystémy se vyskytují v horských oblastech, které tvoří převážnou část společné hranice a jsou chráněny prostřednictvím velkoplošných zvláště chráněných území – národních parků a chráněných krajinných oblastí (přírodních parků v PR). Zvláště cenné části přírody jsou chráněny také formou maloplošných ZCHÚ i dalších kategorií ochrany, které se v obou zemích částečně liší. Po vstupu do EU přispěla k národnímu charakteru ochrany přírody a krajiny v obou zemích také soustava evropsky chráněných území – Natura 2000. Ta obsahuje ptačí oblasti (SPA) a evropsky významné lokality (SCI) sloužící k ochraně vybraných druhů a přírodních stanovišť.

Z velkoplošných ZCHÚ v území je v první řadě potřeba jmenovat Krkonošský národní park (KRNAP) na české a Karkonoszky Park Narodowy na polské straně, které jsou – vzhledem k jejich charakteru a rozloze – nejvýznamnější přírodní částí podporovaného území Programu a také jednou z významných lokalit v rámci střední Evropy, především vzhledem k jeho charakteru a existenci řady vzácných druhů živočichů a rostlin, včetně glaciálních reliktů (více než dvě desítky druhů) a endemických druhů, především rostlin. Na území Krkonoš se nachází také bilaterální biosférická rezervace M&B UNESCO (program Člověk a biosféra) Krkonoše / Karkonosze. Území Krkonoš ovšem patří také k nejvíce ohroženým, v důsledku rozvoje některých aktivit turistického ruchu (především lyžování), úzce spojených s dalšími aktivitami (apartmánové bydlení, rozvoj středisek, intenzita dopravy, a další). Na polské straně podporovaného území byl dále vyhlášen Národní park Stolových hor, který je krajinným rázem blízký pískovcovému reliéfu, chráněnému v ČR prostřednictvím chráněné krajinné oblasti Broumovsko.

Dalšími velkoplošnými ZCHÚ jsou chráněné krajinné oblasti (CHKO) na české straně a krajinné parky (parki krajobrazowe) na straně polské.

Tabulka 2.4 Přehled velkoplošných ZCHÚ v podporovaném území Programu

Česká část programového území	
Region	Chráněné území
Liberecký kraj	Jizerské hory
	České středohoří
	Kokořínsko
	Lužické hory
Liberecký a Královéhradecký kraj	Český ráj
Královéhradecký kraj	Broumovsko
Královéhradecký a Pardubický kraj	Orlické hory
Pardubický kraj	Železné hory
	Žďárské vrchy
Olomoucký kraj	Litovelské Pomoraví
Olomoucký a Moravskoslezský kraj	Jeseníky
Moravskoslezský kraj	Poodří
	Beskydy

Polská část programového území	
Region	Chráněné území
Dolnoslezské vojvodství	Śnieżnicki Park Krajobrazowy
	Książański Park Krajobrazowy
	Ślązański Park Krajobrazowy
	Rudawski Park Krajobrazowy
	Park Krajobrazowy Doliny Bobru
	Park Krajobrazowy Gór Sowich
	Park Krajobrazowy „Chełmy”
	Przemkowski Park Krajobrazowy
	Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich
	Park Krajobrazowy Dolina Bystrzycy
Opolské vojvodství	Park Krajobrazowy Gór Opawskich
	Park Krajobrazowy Góra Świętej Anny
	Stobrawski Park Krajobrazowy
	Załęczański Park Krajobrazowy
Slezské vojvodství	Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich
	Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
	Park Krajobrazowy Beskidu Małego
	Żywiecki Park Krajobrazowy

2.3.1 Natura 2000

Lokality soustavy Natura 2000 byly v území vymezeny v souladu se směrnicí Rady 79/409/EHS o ochraně ptáků a směrnicí 92/43/EHS o ochraně stanovišť, planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a platnou národní legislativou v obou zemích.

Na české straně zájmového území se nachází celkem 17 ptačích oblastí (nejvíce v Moravskoslezském kraji), na polské straně 15 PO, nejvíce v Dolnoslezském vojvodství. Pokud se týká evropsky významných lokalit je jich v zájmovém území Programu několik set (jen v české části Programu jich je 300). Nejrozsáhlejší SCI a SPA v zájmovém území jsou většinou součástí stávajících velkoplošných ZCHÚ.

Výskyt chráněných území soustavy Natura 2000 je v programovém území nerovnoměrný. Zatímco v Olomouckém kraji dosahuje 21% rozlohy kraje, v případě Pardubického kraje jde o 4%. Na polské straně se největší podíl území soustavy Natura 2000 nachází ve slezském vojvodství a nejmenší v opolském.

Na základě požadavku předkladatele Programu byla k návrhu koncepce vydána - v souladu s požadavkem zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů - stanoviska orgánů ochrany přírody ČR. Z uvedených stanovisek plyne, že nelze vyloučit významný vliv koncepce na lokality soustavy Natura 2000.

Koncentrace zvláště chráněných území, území soustavy Natura 2000 a dalších kategorií chráněných území je v české části programového území výrazně nadprůměrná. V Libereckém kraji dosahuje podíl chráněných území všech výše uvedených kategorií celkem 52% rozlohy kraje, což je vůbec

nejvíce v ČR. Nadprůměrný podíl ochrany svého území dosahuje Olomoucký a Moravskoslezský kraj (30 %) i kraj Královéhradecký (28 %).

Naopak územní rozsah ochrany přírody v polských příhraničních vojvodstvích je relativně nižší ve srovnání se zbytkem polského území, kdy podíl chráněných území žádného ze tří dotčených vojvodství nedosahuje celostátního průměru (nejvíce opolské vojvodství s 27,2 % ve srovnání s 32,5% ochrany území v národním měřítku).

2.4 Staré ekologické zátěže

Za staré ekologické zátěže lze v dotčeném území považovat především uzavřené, technicky nevyhovující skládky odpadů, kontaminovaná místa po těžbě černého uhlí, staré průmyslové podniky a jiné. Největším problémem lokalit se starými ekologickými zátěžemi je zajištění jejich sanace, rekultivace a zabezpečení. Hlavní prioritou jsou sanace starých ekologických zátěží, u kterých hrozí nebezpečí znečištění zdrojů pitné vody.

Přetrvávající rozsáhlý výskyt kontaminovaných míst (starých ekologických zátěží) na území Programu je jedním z historických pozůstatků působení předchozího režimu, kdy nebyla ochrana ŽP a nakládání se závadnými látkami při průmyslové a další výrobě věnována dostatečná pozornost. Systematické odstraňování zátěží začalo ve větší míře po roce 1990.

Průběžně aktualizované informace jsou vedeny v databázi SEKM (Systém evidence kontaminovaných míst) MŽP ČR. Přehled lokalit v zájmovém území přesahuje rozsah tohoto oznámení. Za zmínku však stojí zmínit bývalý vojenský prostor Ralsko a odkaliště z těžby a úpravy uranu ve Stráži pod Ralskem v Libereckém kraji, sanace areálů chemického průmyslu v Pardubickém kraji a zejména Moravskoslezský kraj, v němž je - vzhledem k lokalizaci těžkého průmyslu v minulosti - koncentrován vůbec největší počet zátěží v rámci řešeného území (například laguny rafinérie použitých olejů v podniku Ostramo).

V PR je vykazování postaveno na jiném základě. Ve zprávách o stavu ŽP jsou prezentována data o pozemcích devastovaných a degradovaných, které vyžadují rekultivaci, a které ztratily užitkovou hodnotu v důsledku přírodních podmínek, změn ŽP, nebo průmyslové a škodlivé zemědělské činnosti (do úrovně celých vojvodství). V případě vojvodství opolského se v roce 2012 jednalo celkově o 2 888 ha, v celém vojvodství dolnoslezském o 8 076 ha a v celém vojvodství slezském 4 819 ha. Z hlediska zátěže programového území prostřednictvím brownfields, především nevyužitých průmyslových areálů je na polské straně analogicky tento problém koncentrován v rybnickém podregionu. Avšak vzhledem na předchozí průmyslovou minulost se strojírenskou, důlní a hutnickou činností, jsou brownfields zátěží i v ostatních regionech programového území (sklářství, papírenství, textilní či strojírenská výroba).

2.5 Odpady

Celkový vývoj produkce odpadů v programovém území odpovídá vývoji produkce v obou zemích. Zatímco produkce komunálního odpadu dlouhodobě roste (respektive v Polsku stagnuje), a kopíruje růst životní úrovně obyvatelstva a jeho spotřeby, produkce podnikového odpadu má dlouhodobě klesající trend (celkový pokles produkce odpadu v ČR mezi léty 2003 – 2011 činil cca 15%). To souvisí jak se strukturální přeměnou hospodářství, tak s rozvojem a užitím nových výrobních technologií, případně technologií pro úpravu a zpracování odpadů. Význam má i ekonomický vliv, spočívající v růstu cen primárních surovin a změna požadavků legislativy (např. na základě standardizace lze některé odpady označovat jako vedlejší produkty, které nepodléhají režimu zákona – popílký a další).

Tabulka 2.5 Produkce a využití odpadu podle krajů/podregionů v ČR/PR (2010)

	NUTS 3/NUTS 2	Komunální odpad			Průmyslový odpad
		Produkce na 1 obyv. (kg/rok)	Podíl odděleně sbíraných složek*	Vývoj podílu odděleně sbíraných složek Index 2010/2005*	Celková produkce (tis.tun/rok)
česká část území	Liberecký	287,1	13,3	0,92	288
	Královéhradecký	276,7	18,4	1,02	501
	Pardubický	272,7	35,1	3,41	367
	Olomoucký	300	14,3	1,43	544
	Moravskoslezský	292,7	15,8	2,59	2 646
	Česká republika	317	15,9	1,56	20 423
polská část území	Woj. Dolnośląskie		7,1	322,73%	
	P. Jeleniogórský	295			2600
	P. Wałbrzyský	299			951
	Woj. Opolskie		7,0	112,90%	
	P. Nyský	203			77
	P. Opolský	256			776
	Woj. Śląskie		8,7	241,67%	
	P. Rybnický	252			9672
	P. Bielský	205			416
	Polsko	241	8,6	268,75%	113 478

Zdroj: Socio-ekonomická analýza, která je podkladem
Programu a ČSÚ - Statistická ročenka krajů ČR 2011

Průmyslové odpady

Produkce průmyslových odpadů v Moravskoslezském kraji a rybnickém podregionu dosahuje násobných hodnot ostatních regionů příhraničního území (vysoké hodnoty produkce jsou také v Jeleniogorskiem powiatu). V Moravskoslezském kraji však vyvažuje vysoké objemy produkce těchto odpadů vysoký podíl jeho využití, zejména recyklace (například jen mezi léty 2009-2011 stoupl objem recyklace průmyslového odpadu v Moravskoslezském kraji téměř o 30%).

Opačná situace je v rybnickém podregionu, kde je vysoká produkce odpadu zhoršována nízkým stupněm jeho využití (ve srovnání s většinou polských podregionů). Produkce průmyslových odpadů v ostatních regionech řešeného území jsou srovnatelné a představují (s výjimkou jeleniogórskeho podregionu) relativně velmi nízké podíly produkcí obou států. Pokud se týká nebezpečného odpadu, nejvyšší produkce je opět v Moravskoslezském kraji. V ČR došlo v posledních letech k mírnému navýšení nebezpečného odpadu, pravděpodobně zvětšením výroby, produkující nebezpečné odpady.

Komunální odpad

Ve srovnání s celoevropskými statistikami je třídění a další využití odpadu v programovém území stále nižší než je průměr EU.

Množství evidovaného komunálního odpadu na 1 obyvatele je ovlivněno řadou skutečností, jako je typ sídelní struktury a s tím související zástavby, ovlivňující způsob likvidace i evidence odpadů, kupní síla obyvatelstva a další faktory. V české části programového území je produkce komunálních odpadů nadprůměrná právě v silněji urbanizovaných krajích - Moravskoslezském (téměř dvojnásobná produkce oproti ostatním českým krajům - mezi lety 2011 a 2010 však došlo k významnému snížení) a Pardubickém. Nejvyšší hodnota produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele, cca 300 kg, byla v roce 2011 v Olomouckém kraji. Celková produkce komunálních odpadů činila v české části programového území v roce 2011 téměř 1 mln. tun. Nejvyšší hodnoty třídění komunálního odpadu jsou v Pardubickém kraji.

Na polské straně vykazují nejnižší hodnoty produkce komunálních odpadů podregiony bielský a nyský, kde se nachází ve značné míře individuální zástavba. Hodnoty však nejsou vykazovány na úroveň částí vojvodství, takže data o produkci i třídění odpadů nejsou pro programové území relevantní.

K přetrvávajícím problémům v oblasti nakládání s odpady v programovém území stále patří využití biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO), které jsou ve velké míře ukládány na skládky, a nedostatečné množství energeticky nebo materiálově využívaných komunálních odpadů. Příčinou prvně uvedeného je nedostatečná kapacita zařízení pro využívání biologicky rozložitelných odpadů, a to jak kalů z ČOV, tak i například odpadů ze stravování a z obchodních řetězců. Dalšími problémy v oblasti nakládání s odpady jsou rekultivace a zabezpečení uzavřených a uzavíraných skládek odpadů a využití tohoto typu brownfields.

2.6 Voda

2.6.1. Jakost povrchových vod

Vývoj koncentrací sledovaných ukazatelů za posledních 20 let odráží z velké části vývoj množství vypouštěného znečištění z bodových zdrojů, přístup k čištění odpadních vod (podíl čištěných odpadních vod, stupeň čištění vod) a socioekonomický a politický vývoj v obou zemích (restrukturalizace průmyslu, zvyšování životní úrovně, vstup do EU). Významnou roli v meziročních výkyvech, hrají také klimatické poměry daného roku (vodnost, teploty).

Většina české části přeshraničního území je odvodňována jižním směrem, prakticky bez potenciálu přeshraničního dopadu (rozšíření znečištění). Při hodnocení kvality vod lze sledovat jasný trend postupného zlepšování jakosti vody ve vodních tocích v základních sledovaných ukazatelích⁶, kdy zejména v průběhu devadesátých let i v poslední dekádě došlo v české části programového území ke snížení jejich průměrných ročních koncentrací.

Podíl úseků toků hodnocených V. nejhorším stupněm jakosti vody v ČR dramaticky klesl. Většina hodnocených úseků v programovém území je klasifikována v I. až III. třídě jakosti vod. I přes převládající postupné zlepšování jakosti vod lze však konstatovat, že se stále vyskytuje několik úseků vodních toků zařazených do V., to znamená nejhorší třídy podle základní klasifikace ukazatelů. Ke zlepšení jakosti vody ve srovnání s rokem 1991 došlo například na Jizeře, Jičince,

⁶ Sledovanými ukazateli jsou zejména BSK₅, CHSK_{Cr}, N-NO₃⁻, P_{celk.}, AOX, Cd, FKOLI.

Lučině a o dvě třídy na Lužické Nise. Naopak dlouhodobě i aktuálně zhoršená jakost toků některých toků v Polabí (Mrlina) souvisí s tím, že se jedná o méně vodné toky, do kterých je ale vypouštěno relativně vyšší znečištění.

V uvedeném srovnání je situace v polské části programového území komplikovanější. V Opolském vojvodství dosáhla většina z 61 profilů měření celkového hodnocení „špatný“, pouze ve 2 případech celkového hodnocení „dobrý“ (jednalo se o jedny z úseků Nisy Klodzkiej a Stobrawy). V rámci uvedeného hodnocení je však potřeba uvést, že celkové hodnocení závisí na několika ukazatelích a i celkové hodnocení „špatný“ může znamenat, že v řadě ukazatelů je stav toku v profilu dobrý (celkový výsledek může „kazit“ jen jeden z ukazatelů). Obdobně ve Slezském vojvodství bylo celkové hodnocení stavu toků ve většině případů hodnoceno jako „špatný“. Při porovnání jakosti vody v jednotlivých částech programového území je však zřejmé, že dílčí ukazatele svědčí o zvyšující se jakosti vody směrem k JV území.

Také v případě Dolnoslezského vojvodství činí celkové hodnocení jiné, než „špatný“ pouze výjimky (2 případy).

2.6.2. Vodní hospodářství

Zásobování vodou

Celkový dlouhodobý významný pokles celkových odběrů vody z povrchových a podzemních zdrojů v programovém území dosáhl svého maxima v závěru 90. let 20. století. A to v souvislosti se snižováním průmyslové výroby v důsledku restrukturalizace hospodářství i snižováním náročnosti na vodu vlivem změn technologií v období po roce 1990. V posledních pěti letech se celkový objem odebírané vody stabilizoval. V současnosti má na odběry vod vliv spíše zavádění nových šetrnějších technologií výroby a obecně snaha o úspory nákladů jak v průmyslu, tak v domácnostech (zvyšování ceny).

V programovém území však existují relativně vysoké rozdíly v podílu počtu obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů, způsobené zejména rozdílnou sídelní strukturou. Zatímco městské aglomerace a urbanizované regiony vykazují nejvyšší podíly připojených obyvatel (Moravskoslezský kraj 99,7% v roce 2012), venkovské (typicky podhorské a horské) oblasti pak podíly nejnižší s častým využitím studní (typicky severní horské oblasti libereckého, královehradeckého a olomouckého kraje). Regionálně pak nejnižší podíl vykazoval v roce 2012 liberecký kraj s 90%, což je výrazně méně než celorepublikový průměr. V MSK kraji bylo také vyrobeno nejvíce vody celkově (84 045 tis. m³).

2.6.3. Odpadní vody

Komunální odpadní vody

V posledních letech i desetiletích je v programovém území jasný trend zvyšování podílu čištění odpadních vod. Míru čištění komunálních odpadních vod lze posuzovat podle podílu domácností napojených na kanalizaci. Tento podíl vykazuje konstantně se zvyšující trend. Avšak platí, že ne všechny odpadní vody vypouštěné do kanalizací jsou čištěny a jejich podíl je v jednotlivých regionech značně různý.

Tabulka 2.6 Kanalizace pro veřejnou potřebu v roce 2010

Území Programu		Podíl obyvatel trvale bydlících v domech napojených na kanalizaci z celkového počtu obyvatel (%)	Podíl čištěných odpadních vod napojených na kanalizaci (%)
Česká část území	Liberecký	68,2	99,7
	Královéhradecký	74,1	92,8
	Pardubický	71,8	96,5
	Olomoucký	77,6	96,8
	Moravskoslezský	80,8	90,6
	Česká republika	81,9	96,2
Polská část území	Podregion jeleniogórski	73,1	91,7
	Podregion wałbrzyski	71,3	99
	Podregion opolski	69,2	84,3
	Podregion nyski	66,3	96,2
	Podregion rybnicki	61,8	69,7
	Podregion bielski	61,8	93,4
	Polsko	65,7	92,3

Od roku 1990 došlo v ČR k více než dvojnásobnému prodloužení kanalizační sítě, a tím ke zvýšení podílu obyvatel připojených na kanalizační síť ze 72 na 82,5 % obyvatel ČR v roce 2012. Obyvatel, kteří jsou na kanalizaci připojeni, stále přibývá. Tento trend je viditelný u všech krajů sledovaného území ČR.

Procentuálně největší podíl obyvatel, kteří jsou na kanalizaci připojeni, je v Moravskoslezském kraji. Toto procento v roce 2009 dosáhlo 80,8 % obyvatel, v roce 2012 došlo k nárůstu na 82,3% obyvatel. Naopak v Libereckém kraji je procento poměrně nižší, podíl obyvatel v domech napojených na kanalizaci s koncovou ČOV byl v roce 2012 66,4%. V Královéhradeckém, Pardubickém a Olomouckém kraji se podíl obyvatel napojených na kanalizaci v letech 2009-2011 pohyboval mezi 70-78 %.

Průměrná účinnost ČOV (množství odbouraného znečištění) je v ČR velmi vysoká v případě BSK₅ a nerozpuštěných látek – je odstraňováno až 98 % znečištění. Co se týká CHSK_{Cr}, je účinnost cca 94 %, u celkového fosforu je odbouráváno 82 % a u dusíkatých látek 72 %. Tyto hodnoty (rok 2011) jsou obdobné jako v předchozích letech, což souvisí s prakticky dokončenou rekonstrukcí velkých ČOV a se stabilizovaným trendem ve znečištění v jednotlivých aglomeracích.

V polské části programového území je počet napojených domácností oproti české části podstatně nižší. Je to dáno kopírováním výrazně nižšího průměru napojení domácností v celé PR oproti ČR (cca 15 procentních bodů). Avšak ve srovnání s průměrem PR je podíl napojení v polské části programového území vyšší. Nejvyšší je v regionech jeleniogorském a wałbrzyském (o 6-8 procentních bodů oproti průměru PR, což je například více, než v libereckém kraji), dále pak klesá směrem od západu na východ. Podregiony Slezského vojvodství se pak již nacházejí pod celopolským průměrem s napojením pouhých cca 60% obyvatel na kanalizaci.

Průmyslové znečištění vod

Programové území česko-polského příhraničí patří k tradičně industrializovaným a z velké části k hustě osídleným územím. Kromě komunálního znečištění dochází ve velkých aglomeracích (Ostravská, Hradecko - Pardubická a Liberecká na české straně a GOP na polské straně), ke znečišťování nejen ze zdrojů komunálních, ale také průmyslových. Na české straně se již však

podářilo výrazně snížit znečištění z bodových zdrojů (na ČOV jsou na české straně již připojeny všechny velké zdroje znečištění, to znamená průmyslové podniky).

2.6.4. Rizika povodní

Ve sledovaném území hrozí rizika povodní. Pro sledování rizika povodní lze vzít jako základ např. ukazatel výskytu kulminačních průtoků, při kterých byl dosažen 3. stupeň povodňové aktivity (SPA).

Významné povodňové situace byly zaznamenány např. na Frýdlantsku, i v dalších oblastech Libereckého kraje a Dolnoslezského vojvodství s přesahem do Saska (2010). V roce 2009 ve východní části podporovaného území Novojičínsko a Jesenicko (opolské vojvodství), obdobně jako v roce 2007 Jesenicko a Opavsko (opolské a dolnoslezské vojvodství). Také rok 2006 byl specifický množstvím povodní, kdy zejména jarní povodeň byla výrazná svým rozsahem a rovněž délkou trvání vysokých průtoků.

Z hydrologických podmínek zájmového území je zřejmé, že ovlivnění polské části podporovaného území je možné zejména v povodí řeky Odry, v němž se vyskytují právě toky, na kterých se objevují zvýšené průtoky poměrně často (zejména Olše, Lubina, Opava, Vidnava). Jižní směr povodňové vlny a její přechod z polského na české území programu je omezený na několik málo oblastí jižního Polska náležící do povodí Labe, resp. Dunaje.

2.7 Půda

V posledních deseti letech se v programovém území v oblasti hospodaření s půdou projevují obdobné trendy jako v celé ČR i PR. Dochází k poklesu výměry zemědělské půdy, respektive orné půdy, a snižuje se také procento jejího zornění. Dochází tak ve prospěch travních porostů, což lze z hlediska stability krajiny považovat za pozitivní vývoj. Územní rozložení intenzity této vnitřní přeměny zemědělské půdy je dáno zejména efektivitou obhospodařování půdy a dochází k ní zejména v oblastech s nižší výnosností půdy. Díky tomu je úbytek podílu orné půdy největší v libereckém kraji a Dolnoslezském vojvodství.

Ve shodě s celostátními trendy došlo ve většině programového území také k nárůstu stavebních ploch. K tomu přispěl stavební boom v posledních letech (zejména nárůst ploch pro bydlení, v souvislosti s trendem suburbanizace). Výjimkou je zejména MSK, kde dochází k úbytku zastavěných ploch ve prospěch ploch ostatních, způsobenému úpadkem průmyslových areálů, z nichž se staly nevyužité plochy (brownfields).

Tabulka 2.7 Změny v podílu využití půdy za poslední dekádu.

NUTS 3/NUTS2		Orná půda	Travní porosty	Zemědělská půda celkem	Zastavěná plocha	Ostatní plochy
Česká část	Liberecký	-7,2	6,6	-0,8	3,6	0,3
	Královéhradecký	-1,6	0,9	-0,9	-0,6	4,4
	Pardubický	-1,8	1,9	-0,9	2,6	2,7
	Olomoucký	-1,7	13,1*	1	0,6	5,4
	Moravskoslezský	-4,6	-2,1*	-3,6	-5,2	2,4
Polská část	Woj. Dolnośląskie	0,5	-5,8	-1,0	1,6	-3,3
	Woj. Opolskie	2,2	-12,8	-0,8	4,5	-1,4
	Woj. Śląskie	-1,1	-3,2	-2,6	10,9	-5,8

* změny také v důsledku administrativního přiřazení části MSK k Olomouckému kraji.

Vstupy cizorodých látek do půdy

Cizorodé látky se do půdy dostávají zejména aplikací hnojiv, pesticidů a atmosférickou depozicí. Další rizikové látky, které jsou vnášeny do půdy, představují organické polutanty, které jsou obsaženy v čistírenských kalech. Jedná se zejména o PCB, PAU a AOX. V orné půdě jsou tyto organické polutanty sledovány především z hlediska významného rizika, které představují pro potravní řetězce a existenci živých organismů.

Průběžně se provádí podrobný, plošný monitoring zemědělských půd z hlediska obsahu cizorodých látek organického a anorganického původu. K výrazným změnám v posledních letech nedošlo.

Vodní a větrná eroze půdy

V obou částech území je jedním z hlavních rizikových faktorů stále velmi vysoká míra zornění a to i přesto, že postupně dochází k nahrazení orné půdy stabilnějším typem krajiny, zejména v horských a podhorských polohách.

Lokálně jsou z hlediska přeshraničního dopadu vodní eroze potenciálně nebezpečné oblasti povodí Smědé na Liberecku či Stěnavy na Broumovsku. V Olomouckém kraji se vodní eroze s potenciálním přeshraničním přesahem projevuje zejména v povodí řeky Bělé na Jesenicku a v okolí Javorníka, v rámci Moravskoslezského kraje pak na Osoblažsku, v povodí Opavy, Olše a celé horní Odry. Území ohrožená vodní erozí v polské části příhraničního regionu se vyskytují zejména v Sudetech, Beskydech a části Slezské nížiny (okolí Šlęzy a Głubczycké náhorní plošiny) a také ve Slezské pahorkatině

2.8. Lesy

V České republice je poměrně vysoká lesnatost 33,7 %, což je výrazně více, než v Polsku – 29,2%. Lesnatost v programovém území ukazuje následující tabulka.

Tabulka 2.8 Lesnatost v programovém území

Území Programu		Lesnatost %/
Česká část území	Liberecký	44,6
	Královéhradecký	31,1
	Pardubický	29,6
	Olomoucký	35
	Moravskoslezský	35,7
	Česká republika	33,7
Polská část území	Podregion jeleniogórski	40,0
	Podregion wałbrzyski	30,3
	Podregion opolski	19,7
	Podregion nyski	32,2
	Podregion rybnicki	22,2
	Podregion bielski	41,4
	Polsko	29,2

Z ní mezi jiným vyplývá velká nerovnoměrnost v lesnatosti jednotlivých částí programového území. A to nejen mezi ČR a PL, ale také v rámci jednotlivých subregionů polských vojvodství či mezi kraji ČR. Nejvyšší lesnatosti dosahují oblasti na okrajích území na západě i východě polské části území – 40% a v libereckém kraji. Nejméně pak – kolem 20% - v průmyslovém rybnickém regionu a v podregionu opolském.

V roce 2011 bylo v ČR nově zalesněno celkem 21,7 tis. ha ploch (0,7 % z celkové rozlohy ČR), přičemž 61,4 % tvořilo zalesňování jehličnatými porosty a 38,6 % listnatými (v posledních 3 letech kolem 40%). Díky odpovědnému lesnímu hospodaření se v posledních letech při obnově lesa stále více používají listnaté stromy (buk, dub, lípa), které přispívají k přirozenější a stabilnější struktuře lesních porostů.

Poškození lesních porostů (defoliace) již nepostupuje tak rychle jako v minulosti, což lze považovat za reakci lesních porostů na zlepšení imisních podmínek v uplynulých dvou desetiletích. I přes zpomalení tempa nárůstu je však defoliace, zejména v ČR, stále velmi vysoká.

2.9. Vývoj životního prostředí bez provedení koncepce

Do procesu přípravy Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014-2020 byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.). V rámci procesu zpracování Programu byly zvažovány různé alternativy zpracování dílčích částí Programu a jeho výsledkem je předložení koncepce v jediné variantě, včetně cílů. Dosažení cílů bude zajištěno realizací projektů, které ovšem musí spadat do rámce daného konceptu a splňovat předem stanovené podmínky.

Kromě navržené varianty lze definovat také variantu nulovou, která by znamenala zachování stávajícího stavu bez realizace Programu. V případě nulové varianty by vývoj ŽP pokračoval ve stávajících trendech, které však může Program ovlivnit jen zprostředkovaně a pouze částečně, protože životní prostředí je současně ovlivňováno řadou dalších vlivů, včetně vlivů jiných regionálních a celostátních koncepcí obou států, které mají dopad na území Programu.

V hypotetickém a v běžném životě nereálném případě, kdyby nebyla realizována žádná z aktivit, uvedená v rámci typů aktivit Programu, lze předpokládat, že by se vývoj stavu životního prostředí v území podporovaném Programem pravděpodobně ubíral níže uvedeným směrem (taková situace však nemůže nastat, neboť realizace většiny záměrů nezávisí pouze na zařazení do Programu):

- Redukovaly by se rozvojové aktivity v území podporovaném Programem
- Byly by podporovány také aktivity, které by nerespektovaly zaměření Programu, a hrozilo by tedy riziko, že nebudou finančně podporovány ze strukturálních fondů EU 2014+.
- Rozvojové aktivity by se pravděpodobně prosazovaly živelně, bez koordinace ze strany veřejné správy, pouze v závislosti na zájmech a finančních možnostech investorů.
- Byla by omezena možnost partnerské spolupráce mezi obyvateli a institucemi obou zemí

Pravděpodobně by došlo k většímu tlaku na znečišťování životního prostředí, snížila by se akceschopnost při řešení krizových situací a byly by omezeny aktivity spojené s obnovou a ochranou kulturních a přírodních atraktivit.

Na druhé straně by pravděpodobně nedošlo k rekonstrukcím a výstavbě silničních komunikací v rozsahu, který je určen rámcem Programu, což by mohlo přinést jak negativní dopady (nedošlo by ke snížení kongescí, zvýšení bezpečnosti, apod.), tak i pozitivní dopady (nedošlo by k tlaku na přírodní území a zemědělskou či lesní půdu). V úvahu je však potřeba vzít, že část projektů, které budou podporovány Programem, by byly pravděpodobně realizovány bez ohledu na jeho existenci.

3 CHARAKTERISTIKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V OBLASTECH, KTERÉ BY MOHLY BÝT PROVEDENÍM KONCEPCE VÝZNAMNĚ ZASAŽENY

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014-2013 se týká celého dotčeného území, tak jak je vymezeno v kapitole 1 Obsah a cíle koncepce. Lze tedy předpokládat potenciální vliv opatření koncepce na celé dotčené území.

Dopady realizace Programu se však mohou lišit nejen podle charakteru jednotlivých opatření, ale také podle citlivosti lokalit, potenciálně dotčených aktivitami, jimž příslušná prioritní osa tvoří rámec. Tuto problematiku řeší důsledné uplatňování environmentálních kritérií pro výběr projektů (viz kapitola 11) a vzhledem k tomu, že pomocí těchto environmentálních kritérií budou eliminovány (nebudou podpořeny) projekty, které by mohly mít negativní vliv na životní prostředí, neměly by být žádné oblasti významně (negativně) zasaženy. Nicméně je však třeba uvést, že v zájmovém území existují dvě skupiny „citlivých“ oblastí, v nichž je potřebné vyhodnocovat dopady projektů, potenciálně navrhovaných k podpoře v rámci Programu z hlediska jejich možných nepříznivých vlivů na životní prostředí zvláště důsledně. Jedná se konkrétně o následující oblasti:

- Oblasti se zvýšenými požadavky na ochranu přírody a krajiny.

Jedná se především o příhraniční oblasti zvláště chráněných území a území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí (SCI a SPA) soustavy NATURA 2000. Lokality významné z hlediska ochrany přírody a krajiny jsou v tomto textu uvedeny v kapitole 2.4, informace o lokalitách soustavy Natura 2000 jsou také v kapitole 2.4. a v závěrech naturového hodnocení v kap. 4 tohoto Vyhodnocení. Vymezení těchto území je důležité zejména z hlediska jejich potenciálního ohrožení aktivitami, které budou zaměřeny na infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu (viz prioritní osa 2).

- Oblasti se zvláště zhoršeným stavem životního prostředí.

Z analýzy stavu životního prostředí dotčené oblasti (zejména její východní části) vyplynulo, že postižení některých složek životního prostředí, především ovlivnění kvality ovzduší škodlivinami z průmyslových zdrojů, dopravy a lokálních topenišť a ovlivnění akustické (hlukové) situace hlukem z dopravy ve městech a při nejvíce zatížených komunikacích, mají potenciální rizikový vliv na životní prostředí a zdraví obyvatel.

V této souvislosti lze tedy považovat vybrané oblasti Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství za území, v němž je potřeba věnovat pozornost jak negativním, tak především pozitivním dopadům Programu. Dále je potřeba vzít v úvahu, že stav ŽP limituje některá opatření a může blokovat jeho přirozený či aktivně podpořený rozvoj, včetně zhoršování image území (přitažlivost pro podnikání, bydlení i návštěvnost).

Je však nezbytné uvést, že kromě citovaných environmentálních kritérií pro výběr projektů je další pojistkou provádění projektů v oblastech, které by mohly být projektem významně zasaženy, také samostatného posouzení vlivů projektů (záměrů) na životní prostředí (EIA), naturové hodnocení a procedury podle stavebního zákona.

4 VEŠKERÉ SOUČASNÉ PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, KTERÉ JSOU VÝZNAMNÉ PRO KONCEPCI, ZEJMÉNA VZTAHUJÍCÍ SE K OBLASTEM SE ZVLÁŠTNÍM VÝZNAMEM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

4.1. Významné problémy životního prostředí v dotčeném území

Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobném vývoji bez provedení koncepce jsou podrobně uvedeny v kapitole 2 tohoto Vyhodnocení. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy, jsou doplněny v kapitole č. 3 tohoto Vyhodnocení. V této části tedy uvádíme stávající problémy životního prostředí v dotčeném území, které jsou v tomto textu dále využity jako jeden ze zdrojů pro stanovení referenčních cílů životního prostředí - základní metody hodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Hlavní uvažované problémy životního prostředí v podporovaném území byly identifikovány na základě analýzy současného stavu ŽP:

Ovzduší

- přetrvávající znečištění ovzduší suspendovanými částicemi frakce PM₁₀ a PM_{2,5} a organickými škodlivinami (především polycyklickými aromatickými uhlovodíky reprezentovanými benzo(a)pyrenem), způsobené koncentrací průmyslových zdrojů znečišťování ovzduší zejména v MSK a rybnickém regionu Slezského vojvodství (hutě a koksovny, chemický průmysl, energetika),
- znečištění ovzduší suspendovanými částicemi frakce PM₁₀ a PM_{2,5}, oxidy dusíku a přízemním ozónem ve městech a v blízkosti zatížených silničních komunikací v důsledku intenzivní silniční dopravy, komplikované dále nevyhovující kvalitou a/nebo nedostatečnou kapacitou komunikací,
- vysoký podíl emisí z domácích topenišť s rizikem jejich dalšího zvýšení z důvodu opětovného přechodu domácností na tuhá paliva z ekonomických důvodů, s dopady na zvýšené koncentrace suspendovaných částic a benzo(a)pyrenu v ovzduší i ve větších vzdálenostech od center aglomerací,

Hluk

- vysoká hluková zátěž ve městech a v okolí komunikací s vysokou intenzitou dopravy,

Příroda a krajina

- narušení vodního režimu, snížení retenční schopnosti krajiny
- aktuální či plánovaná výstavba liniových staveb vedoucí k fragmentaci krajiny a snížení její průchodnosti (silniční komunikace, plavební kanál D-O-L),
- zajištění ochrany území soustavy Natura 2000 a uchování krajinného rázu,
- šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů,

Voda

- nedostatečně rozvinutý systém kanalizačních sítí a ČOV, který vede ke znečištění vodních toků (byť se kvalita povrchových vod v posledních letech zlepšila),
- zastaralá kanalizační síť, nedostatečná účinnost části ČOV, zejména v polské části území,
- rizika povodní

Půda

- neustálý úbytek zemědělské půdy, především v důsledku výstavby liniových i komerčních staveb,

Horninové prostředí, staré ekologické zátěže

- zabezpečení starých likvidovaných důlních děl z hlediska jejich vlivu na povrch a zamezení nekontrolovatelného výstupu důlních plynů,
- devastace poddolovaných území a nedostatečné možnosti těžebních organizací a státu při odstraňování a nápravě způsobených škod,

Odpadové hospodářství

- rekultivace a zabezpečení uzavřených a uzavíraných skládek odpadů,
- nedostatečná kapacita zařízení pro využívání biologicky rozložitelných odpadů,
- nedostatečný podíl recyklace komunálních odpadů, zejména v polské části území,
- nedostatečné kapacity k nahrazení skládkování komunálních odpadů (například pro energetické využití).

4.2. Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti

Úvod

Jakákoliv koncepce, která může potenciálně samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významně ovlivnit některou z lokalit soustavy Natura 2000, podléhá hodnocení vlivů koncepce na toto území a stav jeho ochrany.

Proto i pro Program přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014-2020 bylo provedeno **naturové hodnocení** dle §45i zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také ZOPK), zpracované autorizovanou osobou dle uvedeného zákona (Banaš, M., 2014). Cílem naturového hodnocení je zjistit, zda koncepce může mít významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit, lokalit významných pro Společenství a ptačích oblastí. Kromě citovaného zákona je naturové hodnocení dále zpracováno v souladu se směrnicí o ptácích 79/409/EHS, směrnicí o stanovištích 92/43/EHS a metodickými doporučeními MŽP a Evropské komise (viz Kolektiv 2001, 2001a, MŽP 2007, 2011). Popis a výsledky naturového hodnocení jsou uvedeny v této kapitole, odkaz na dokument naturového hodnocení je součástí kapitoly Seznam použitých podkladů.

Nutnost podrobit koncepci naturovému hodnocení vyplynula ze stanovisek orgánů ochrany přírody, které reagovaly na žádosti o stanovisko, zaslané ve fázi zpracování Oznámení koncepce. Přehled orgánů ochrany přírody, jejichž stanoviska konstatovala, že „nelze vyloučit vliv na EVL a PO“ (SCI/SPA)“ je součástí Oznámení koncepce, kopie stanovisek tvoří jeho přílohu (viz Oznámení Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014-2020).

Pozornost hodnocení dle §45i ZOPK byla zaměřena na ty části hodnocené koncepce, které uvádí návrhy typů podporovaných aktivit, jež mohou potenciálně ovlivnit území SCI, SPA, resp. jejich předměty ochrany.

Identifikace dotčených lokalit a jejich charakteristika je uvedena v kapitole 2 tohoto Vyhodnocení, v části Natura 2000.

Za referenční cíl pro vyhodnocení vlivu koncepce na SCI a SPA bylo v souladu s metodickými doporučeními Evropské komise (viz Kolektiv 2001, Kolektiv 2001a, MŽP 2007, MŽP 2011) a platnou legislativou zvoleno: zachování příznivého stavu z hlediska ochrany pro předměty ochrany SCI (typy přírodních stanovišť, evropsky významné druhy) a SPA (ptačí druhy).

Z hlediska hodnocení vlivů Operačního programu na lokality soustavy Natura 2000 jsou relevantní navržené typy aktivit, jež mohou potenciálně ovlivnit území SCI a/nebo SPA, resp. jejich předměty ochrany. Jedná se o návrhy typů aktivit, jejichž realizace může vyvolat změnu stávajících přírodních podmínek v lokalitách soustavy Natura 2000 či v jejich blízkosti.

Metoda naturového hodnocení

Jako konkrétní metoda pro vyhodnocení vlivů koncepce na lokality Natura 2000 bylo zvoleno tabelární bodové vyhodnocení všech v koncepci navržených, potenciálně problémových typů aktivit, s doprovodným komentářem. Vyhodnocení je provedeno ve čtyřech z pěti prioritních os. Prioritní osa „Technická pomoc“ neobsahuje vzhledem ke svému zaměření typy aktivit, které by mohly být posouzeny.

Významnost vlivů byla hodnocena podle následující stupnice, jež vychází z metodického doporučení MŽP (viz MŽP 2007):

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významný negativní vliv	Negativní vliv dle odst. 9 §45i zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění Vylučuje realizaci koncepce (resp. koncepci je možné realizovat pouze v případech určených dle odst. 9 a 10 §45i zákona) Významný rušivý až likvidační vliv na stanoviště či populaci druhu nebo její podstatnou část; významné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Vyplyvá ze zadání koncepce, nelze jej eliminovat (resp. eliminace by byla možná jen vypuštěním problémového dílčího úkolu, záměru, opatření atd.).
-1	Mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje realizaci koncepce. Mírný rušivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné narušení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, okrajový zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu. Je možné jej vyloučit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Bez vlivu	Koncepce, resp. její dílčí úkoly nemají žádný vliv.
+1	Mírně pozitivní vliv	Mírný příznivý vliv na stanoviště či populaci druhu; mírné zlepšení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, mírný příznivý zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu.
+2	Významný pozitivní vliv	Významný příznivý vliv na stanoviště či populaci druhu; významné zlepšení ekologických nároků stanoviště nebo druhu, významný příznivý zásah do biotopu nebo do přirozeného vývoje druhu.
?	Vliv nelze hodnotit	Díky obecnosti zadání koncepce není možné hodnotit její vlivy.

Při hodnocení vlivů obecněji pojatých koncepcí na lokality soustavy Natura 2000, včetně hodnoceného Programu, není možné pro některé navržené typy aktivit určit přesnou míru významnosti vlivu na lokality soustavy Natura 2000, resp. na jejich předměty ochrany. Důvodem je nedostatek podrobných informací o těchto návrhových aktivitách (zejména z důvodu nejasné prostorové lokalizace navrženého typu aktivity a jeho rozsahu, z důvodu variantního řešení záměru apod.). U těchto typů aktivit lze proto doporučit podrobně vyhodnotit budoucí záměry realizované v rámci těchto typů aktivit v procesu dalšího posuzování záměru, případně respektovat doporučení pro výběr projektů, uvedená v tomto Vyhodnocení (kap. 11).

Výsledky naturového hodnocení

V citovaném zdrojovém dokumentu (Banaš, M., 2014) je podrobně popsáno vyhodnocení přímých a nepřímých vlivů koncepce na předměty ochrany a celistvost SCI a SPA.

Na základě podrobného posouzení bylo zjištěno, že, z celkového počtu 14 definovaných typů podporovaných aktivit, navržených ve 4 prioritních osách lze očekávat u naprosté většiny aktivit (11) nulový vliv (0 dle stupnice naturového hodnocení) na SCI a SPA.

V případě dvou definovaných typů podporovaných aktivit bylo konstatováno, že je nelze za současné situace přesněji vyhodnotit (? dle stupnice hodnocení). Důvodem byla skutečnost, že hodnocený Program nepřináší natolik konkrétní informace, jež by opravňovaly stanovení bližší míry vlivu na SCI a SPA. Spekulativně, za určitých okolností (bez opory v textu koncepce), může mít realizace konkrétních aktivit (resp. budoucích konkrétních záměrů) zahrnutých do této kategorie negativní, u některých ale také pozitivní vliv.

V případě každé takové aktivity („?“ dle stupnice naturového hodnocení) proto musí být v rámci procesu budoucího schvalování projektu/záměru jeho možné vlivy podrobně vyhodnoceny v průběhu dalšího posuzování záměru z hlediska vlivů na SCI a SPA, případně v rámci posouzení vlivů záměru na životní prostředí (EIA) – viz kapitola 11 tohoto Vyhodnocení.

U jednoho typu podporované aktivity zaměřené mimo jiné i na spolupráci v oblasti ochrany přírody a krajiny bylo konstatováno, že sice nemá přímý vztah k lokalitám soustavy Natura 2000, realizace některých dílčích aktivit však může hypoteticky vést k efektivnější ochraně ZCHÚ a efektivnějšímu využívání krajiny, což v důsledku může mít nulový až mírně pozitivní vliv na lokality Natura 2000. (0 až +1 dle stupnice hodnocení).

Významný negativní vliv (-2 dle stupnice hodnocení) nebyl a priori konstatován u žádného z navržených typů aktivit.

V rámci jednotlivých prioritních os je situace následující:

- U všech tří předložených typů aktivit v rámci **Prioritní osy 1: Společné řízení rizik** byl konstatován nulový vliv (0 dle stupnice hodnocení) na SCI a SPA.
- U tří definovaných typů aktivit v rámci **Prioritní osy 2: Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti** byl konstatován nulový vliv (0 dle stupnice hodnocení) na SCI a SPA. U dvou typů aktivit bylo konstatováno, že z důvodu přílišné obecnosti a chybějících detailů nelze jejich vliv na SCI a/nebo SPA vyhodnotit (? dle stupnice hodnocení). V případě hodnocení „?“ se jednalo se o tyto typy aktivit:
 - Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí
 - Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu
- U všech tří navržených typů aktivit **Prioritní osy 3: Vzdělání a kvalifikace** byl konstatován nulový vliv (0 dle stupnice hodnocení) na SCI a SPA.
- V případě **Priority 4: Spolupráce institucí a komunit** byl u dvou typů aktivit konstatován nulový vliv (0 dle stupnice hodnocení) na EVL/PO, SCI/SPA. U jednoho typu podporované aktivity zaměřené mimo jiné i na spolupráci v oblasti ochrany přírody a krajiny bylo konstatováno, že sice nemá přímý vztah k lokalitám soustavy Natura 2000, realizace některých dílčích aktivit však může hypoteticky vést k efektivnější ochraně ZCHÚ a efektivnějšímu využívání krajiny, což v důsledku může mít nulový až mírně pozitivní vliv

na lokality Natura 2000. (0 až +1 dle stupnice hodnocení). V případě hodnocení „0 až +1“ se jednalo se o tento typ aktivit:

- Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy

U těch typů aktivit, kde nebylo možno provést detailnější vyhodnocení rizika možných negativních vlivů na SCI a SPA, a to z důvodu přílišné obecnosti (dva typy aktivit, viz výše), bude nezbytné podrobně vyhodnotit vliv konkrétních budoucích záměrů v procesu dalšího posuzování při výběru a schvalování projektů dle příslušných předpisů.

Detaily o jednotlivých možných vlivech navržených typů aktivit na SCI a SPA jsou uvedeny ve zdrojovém dokumentu (Banaš, M., 2014) a konkrétní doporučení pro minimalizaci těchto vlivů jsou uvedena níže v tomto textu a souhrnně v kap. 6 tohoto Vyhodnocení.

Návrh konkrétních opatření k eliminaci případných negativních vlivů na SCI a SPA

Pro vyloučení případného negativního vlivu realizace hodnocené koncepce na lokality soustavy Natura 2000 je potřeba dodržet tato základní doporučení, jež do značné míry vycházejí ze zákonných povinností daných platnou legislativou ŽP a ochrany přírody:

- 1) Vzhledem k tomu, že hodnocená koncepce nepřináší u některých navržených typů aktivit dostatečně podrobné údaje, které by umožnily aktuálně přesně stanovit konkrétní míru negativního vlivu na jednotlivé SCI/SPA, je potřeba u tří aktivit s nestanoveným vlivem (? dle stupnice hodnocení), přenést požadavek na posouzení vlivu konkrétních budoucích záměrů na SCI a SPA do dalších fází správních řízení (územní a stavební řízení apod.).
- 2) U všech záměrů (projektů), realizovaných v rámci jednotlivých podporovaných typů aktivit, které podléhají procesu EIA, resp. bude pro ně zpracováno naturové hodnocení je nezbytné respektovat stanoviska v obou typech procedur.
- 3) Při realizaci konkrétních budoucích aktivit navržených v rámci hodnoceného Programu je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměrů s předměty ochrany SCI/SPA, resp. s biotopy druhů a typy evropských stanovišť.

Závěr naturového hodnocení

Autor naturového hodnocení závěrem konstatuje, že na základě vyhodnocení předložené koncepce v souladu s § 45h,i zákona ČR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, lze konstatovat, že Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020 **nebude mít významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany evropsky významných lokalit, resp. lokalit významných pro Společenství (v případě polské strany zájmového území) a ptačích oblastí.**

5 CÍLE OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ STANOVENÉ NA MEZINÁRODNÍ, KOMUNITÁRNÍ NEBO VNITROSTÁTNÍ ÚROVNI, KTERÉ MAJÍ VZTAH KE KONCEPCI A ZPŮSOB, JAK BYLY TYTO CÍLE VZATY V ÚVAHU BĚHEM JEJÍ PŘÍPRAVY, ZEJMÉNA PŘI POROVNÁNÍ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ

5.1. Přehled cílů ochrany životního prostředí souvisejících koncepčních materiálů

Při tvorbě Programu byly jeho zpracovateli brány v úvahu relevantní koncepce v oblasti kohezní politiky a regionálního rozvoje, vzhledem k zaměření a mezinárodnímu charakteru programu přeshraniční spolupráce, především na mezinárodní úrovni a úrovni obou zemí. Při zpracování Programu byly zvažovány různé alternativy zpracování jeho dílčích částí. Ve výsledku je však Program předkládán v jedné variantě.

Vzhledem k charakteru programu je v této kapitole uvedeno především hodnocení toho, jak navržené cíle a obsah Programu odpovídají evropským cílům v oblasti ŽP. Cíle souvisejících národních strategií tvořily pouze část zdrojů pro stanovení referenčního rámce (cílů ŽP), jejichž významnou částí byl stav životního prostředí podporované oblasti. Jsou však v adekvátní míře zastoupeny ve formulovaných referenčních cílech ŽP.

Níže je uveden přehled hlavních strategických dokumentů a v nich obsažených vybraných environmentálních cílů, které byly zohledňovány při přípravě programu a také při hodnocení potenciálních vlivů realizace Programu na ŽP (viz kapitola 6). Vzhledem k charakteru koncepce jsou brány v úvahu zejména hlavní relevantní strategické dokumenty EU, formulující politiku v oblasti ochrany ŽP, jejichž cíle jsou formulovány na úrovni obecnosti, na níž je zpracováván Program (viz také Posouzení vlivů Dohody o Partnerství, Integra consulting, 2014).

Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění

Z hlediska životního prostředí je relevantní následující priorita tohoto klíčového strategického dokumentu EU pro období do roku 2020: Udržitelný růst – konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomika méně náročná na zdroje, která specifikuje následující cíle:

1. Snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o 20 % v porovnání se stavem v roce 1990 (v případě, že dojde k dohodě rozvinutých zemí a přiměřeném podílu rozvíjejících se zemí, zvýší EU tento cíl až na 30 %).
2. Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů v celkové energetické spotřebě na 20 %.
3. Dosáhnout 20% zvýšení energetické účinnosti.

V uvedeném kontextu je v současnosti připravován Návrh 7. Akčního programu EU pro ŽP, který určuje prioritní cíle, které by měly být dosaženy do roku 2050. Tyto cíle jsou následující:

1. chránit, zachovávat a zvětšovat přírodní bohatství Unie;
2. přeměnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
3. chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky;
4. maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí;
5. zlepšit faktickou základnu pro politiku v oblasti životního prostředí;
6. zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a správně nastavit ceny;
7. zlepšit začlenění problematiky životního prostředí a soudržnost politik;
8. posílit udržitelnost měst Unie;
9. zvýšit efektivnost Unie při řešení regionálních a celosvětových problémů v oblasti životního prostředí.

V oblasti ochrany klimatu je klíčovým závazkem naplňování cílů Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Kjótského protokolu. Pro ČR vyplývá ze společného závazku EU úkol snížit emise v odvětvích spadajících do EU ETS o 21 % do roku 2020 ve srovnání s rokem 2005 a v odvětvích mimo EU ETS nezvýšit emise o více než 9 % v průběhu stejného období.

V oblasti ochrany ovzduší stanovuje rámcové cíle na úrovni politiky životního prostředí EU Tematická strategie o znečišťování ovzduší, definující hlavní cíl jako dosažení „úrovně kvality ovzduší, která nepředstavuje rizika pro lidské zdraví a pro ŽP a ani na ně nemá výrazně negativní dopad“.

Pro synergické vlivy zlepšování kvality ovzduší jsou relevantní rovněž cíle Návrhu 7. Akčního programu EU pro životní prostředí.

Jedná se především o prioritní cíl 1, obsahující mj. požadavek zmírnění dopadů znečištění ovzduší na ekosystémy a biologickou rozmanitost.

Dále prioritní cíl č. 2 obsahující snížení emisí skleníkových plynů o 80–95 % v porovnání s rokem 1990 a snížení celkového dopadu průmyslu EU na životní prostředí ve všech hlavních průmyslových odvětvích.

A také prioritní cíl č. 3 požadující zlepšení kvality ovzduší za podmínku ochrany občanů EU před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky.

Z hlediska ochrany půdy jsou rozhodující především cíle stanovené na úrovni Společné zemědělské politiky EU. Vyplácení podpor pro zemědělce podle nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a dalších vybraných dotací je podmíněno plněním podmínek chránících půdu před zrychlenou erozí a vedoucích k zachování Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC). Důraz je kladen především na protierozní ochranu půdy na svažitých pozemcích, na ochranu půdy před vodní erozí a na snahu omezit negativní důsledky eroze.

Se zemědělskou činností souvisí také Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů, jejímž cílem je snížit znečištění vod způsobené dusičnany ze zemědělských zdrojů a předcházet dalšímu takovému znečištění, a to zejména pro zajištění dostatku kvalitní pitné vody.

Základní koncepční a strategické dokumenty EU se zaměřují také na komplexní ochranu vody, prevenci zhoršování jakosti vody a podporují opatření, která vedou k dosažení dobrého stavu vod a s nimi spojených ekosystémů. Cíl dosažení alespoň tzv. dobrého stavu povrchových a podzemních vod do roku 2027 vychází ze Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (tzv. rámcová směrnice).

Z hlediska ochrany přírody a krajiny jsou na mezinárodní úrovni významné především obě směrnice, upravující ochranu soustavy Natura 2000 (viz kap. 4 Vyhodnocení) Mezi strategickými dokumenty vytyčujícími cíle v oblasti ochrany přírody a krajiny je aktuální EU Strategie ochrany biodiversity do roku 2020, která zahrnuje šest hlavních cílů:

- Plnou implementaci evropské legislativy k ochraně biodiversity
- Lepší ochranu ekosystémů a větší využití zelené infrastruktury
- Udržitelnější zemědělství a lesnictví
- Lepší management rybích populací
- Přísnější kontrola invazních druhů
- Větší příspěvek EU k zastavení globálního úbytku biodiversity.

Pro odpadové hospodářství je z hlediska evropské legislativy klíčovým dokumentem směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/98/ES o odpadech, která stanovuje požadavky na nakládání s odpady, byť spíše na obecné úrovni (konkrétnější řešení stanovuje národní legislativa). Rámcová směrnice o odpadech však definuje základní hierarchii nakládání s odpady. Tedy v pořadí - samotné předcházení vzniku odpadů, opětovné použití, materiálové využití, energetické využití s odstraňováním odpadů až v jako poslední možnosti.

5.2 Způsob stanovení referenčního hodnotícího rámce

Základní rámec pro vyhodnocení souladu cílů Programu s požadavky na ochranu ŽP tvoří referenční cíle ochrany životního prostředí. Referenční cíle především umožňují posoudit, jak mohou jednotlivé prioritní osy a opatření/typy aktivit ovlivnit naplnění cílů ochrany ŽP a zda je ovlivňují pozitivně, negativně nebo jsou vůči plnění cílů neutrální⁷. Následně mohou sloužit jako základ pro sledování (monitoring) dopadů implementace Programu na životní prostředí pomocí stanovených indikátorů a jako rámec pro určení environmentálních kritérií výběru projektů, financovaných Programem.

Obvykle se pro stanovení referenčního hodnotícího rámce a tím i sestavení vybrané sady referenčních cílů pro konkrétní strategický dokument postupuje tím způsobem, že se vychází z cílů a priorit evropských a národních koncepčních dokumentů, které mají k předmětnému strategickému dokumentu vztah (např. koncepce ŽP, strategie udržitelného rozvoje, apod.). Dalším zdrojem pro formulaci referenčního hodnotícího rámce zpravidla jsou analýza stavu ŽP dotčeného území (lze-li je určit) a identifikace významných problémů v oblasti ŽP.

V případě posuzovaného Programu byly pro stanovení referenčních cílů životního prostředí využity především evropské a vybrané národní koncepce v oblasti životního prostředí, výsledky analýzy stavu ŽP území podporovaného Programem a připomínky a návrhy dotčených orgánů v rámci zjišťovacího řízení, resp. požadavky stanovené v rámci Závěru zjišťovacího řízení. Tímto způsobem byl identifikován seznam referenčních cílů, u nichž byla nalezena přímá vazba k jednotlivým opatřením/typům aktivit Programu.

Při posuzování Programu přeshraniční spolupráce byl z hlediska využití referenčních cílů životního prostředí zvolen níže uvedený postup.

Referenční cíle životního prostředí

Níže uvedená sada referenčních cílů ochrany životního prostředí (tabulka 5.1), zpracovaná způsobem uvedeným v předchozí kapitole, představuje rámec pro hodnocení prioritních os, opatření/typů aktivit a dalších součástí Programu z hlediska vlivů na ŽP. Podrobnější charakteristiky jsou uvedeny v rámci přehledu indikátorů v kap. 9 tohoto Vyhodnocení.

⁷ Analogie platí i pro referenční cíle ochrany veřejného zdraví

Tabulka 5.1 Referenční cíle ochrany životního prostředí

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Program přeshraniční spolupráce	
1	Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).
2	Snižovat vlivy na klima
3	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy
4	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity
5	Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně ochrany před povodněmi
6	Chránit zemědělskou a lesní půdu
7	Chránit povrchové a podzemní vody
8	Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů
9	Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady

Referenční cíle veřejného zdraví

Referenční cíle veřejného zdraví pro hodnocení vlivů Programu na veřejné zdraví nejsou na tomto místě navrhovány. V rámci celkového hodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví byly zohledněny cíle národních zdravotních koncepcí. Vlastní hodnocení Programu na veřejné zdraví (viz kapitola 12 Vyhodnocení) bylo provedeno, v souladu s metodikou HIA (Health Impact Assessment), posouzením vlivů programu na determinanty zdraví, které představují základní potenciál udržení nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatel a v rámci hodnocení byly využity analogickým způsobem jako referenční cíle životního prostředí.

Pro hodnocení vlivů programu na veřejné zdraví byly použity níže uvedené determinanty zdraví:

- sociální a ekonomické prostředí (nezaměstnanost, vzdělání, výživa, plat a sociální status, sociální vyloučení a další)
- fyzické prostředí (venkovní znečištění ovzduší a hluk)
- individuální charakteristiky osob a jejich chování (životní styl, pohlaví a další).

6 ZÁVAŽNÉ VLIVY NAVRHOVANÝCH VARIANT KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

6.1 Metody hodnocení Programu

6.1.1 *Způsob hodnocení vlivů prioritních os a specifických cílů na životní prostředí*

V rámci hodnocení vlivů prioritních os, a specifických cílů na životní prostředí rozlišuje zpracovatel SEA vlivy přímé, které mohou nastat v důsledku intervence - podpory (například investice do infrastrukturního projektu) poskytované v rámci Programu - a vlivy nepřímé, kde se předpokládá příčinný (kauzální) řetězec (například aktivity v oblasti vzdělávání, apod.).

Při hodnocení environmentálních vlivů Programu bere zpracovatel SEA v úvahu také princip předběžné opatrnosti (precautionary principle) a tam, kde by dle jeho názoru mohlo dojít během implementace projektů k nepříznivým vlivům, byla v souladu s tímto principem formulována doporučení, jak těmto nepříznivým vlivům předejít, například vhodným výběrem projektů.

Hodnocení vlivů prioritních os na ŽP bylo provedeno jejich porovnáním s referenčními cíli ochrany životního prostředí, tedy posouzením, nakolik tyto prioritní osy přispívají k naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, respektive zda s nimi nejsou v rozporu. Pro hodnocení prioritních os bylo využito také dílčí posouzení investičních priorit a specifických cílů, které – vzhledem k tomu, že jsou obě kategorie zařazeny v příslušných prioritních osách a hierarchicky a obsahově spolu souvisejí – není potřeba prezentovat samostatně (jsou vyhodnoceny prostřednictvím prioritních os).

Při hodnocení byly vzaty v úvahu i potenciální vlivy na území dalších států.

6.1.2 *Způsob hodnocení vlivů typů aktivit na životní prostředí*

Program přeshraniční spolupráce ČR – PR v období 2014-2020 obsahuje celkem 14 typů aktivit ve 4 opatřeních, které naplňují výše uvedené prioritní osy.

Typy aktivit jsou posouzeny vzhledem k navržené sadě referenčních cílů životního prostředí. Doplněn je také přehled vlivů typů aktivit na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (SCI a SPA, podrobněji viz závěry naturového hodnocení v kap. č. 4 Vyhodnocení), neboť aktivity s možnými vlivy na ŽP (především na referenční cíle v oblasti ochrany přírody a krajiny) jsou často i aktivitami s potenciálními vlivy na naturové lokality.

Je však potřeba uvést, že typy aktivit jsou uvedeny pochopitelně jen jako příklad možných aktivit příslušného opatření/prioritní osy. V Programu nejsou a ani nemohou být uvedeny bližší podrobnosti o jejich přesné lokalizaci, kapacitách, a dalších faktorech, které rozhodují o konkrétních vlivech na životní prostředí. Pod uvedeným jménem typů aktivity si tedy lze ve vybraných případech představit činnosti, jejichž dopady na životní prostředí mohou být značně rozdílné podle charakteru základních údajů a konkrétní lokalizace.

Při porovnání typů aktivit s referenčními cíli životního prostředí byla použita stupnice hodnocení, která je uvedena v následující tabulce č. 6.1.

Tabulka 6.1 Stupnice hodnocení vlivů na životní prostředí

Stupnice hodnocení	
+ 2	Přímý významný pozitivní vliv typu aktivit na referenční cíl
+ 1	Mírný nepřímý pozitivní vliv typu aktivit na referenční cíl
0	Neutrální vliv (vazba mezi typem aktivit a referenčním cílem neexistuje, nebo je slabá)
- 1	Mírný nepřímý negativní vliv typu aktivit na referenční cíl
- 2	Přímý významný negativní vliv typu aktivit na referenční cíl
-/+	Možný mírný negativní i pozitivní vliv typu aktivit na referenční cíl
?	vliv nelze vyhodnotit

Číselné vyjádření hodnocení podle výše uvedené tabulky představuje celkový výsledek systematického hodnocení typů aktivit, které všude tam, kde to bylo možné a účelné, bralo v úvahu klasifikaci vlivů dle Směrnice 2001/42/EC, která kategorizuje environmentální vlivy podle jejich pravděpodobného charakteru a působení, a to vzhledem k:

- pozitivnímu nebo negativnímu působení na životní prostředí a udržitelný rozvoj,
- přímému nebo nepřímému (sekundárnímu) charakteru,
- trvání, pravděpodobnosti, nevratnosti,
- kumulativnímu charakteru a synergickému spolupůsobení jiných vlivů,
- oblasti předpokládaného dopadu (lidské zdraví, příroda, složky životního prostředí, lokální (bodové) nebo plošné dopady, přeshraniční a globální působení apod.)

V rámci posuzování tedy byly brány v úvahu vlivy přímé, nepřímé, sekundární, kumulativní, synergické, krátkodobé, dočasné, dlouhodobé a permanentní vlivy.

Jednotlivé typy aktivit byly hodnoceny samostatně pomocí matic a pro přehlednost jsou výsledky hodnocení zpracovány do souhrnné tabulky, která reprezentuje agregované hodnocení celého týmu zpracovatele SEA (hodnotící tabulky jednotlivých expertů jsou k dispozici u zpracovatele SEA). Při hodnocení se postupovalo tak, že každý člen týmu zpracovatele SEA provedl vlastní kompletní hodnocení všech matic. Úkolem každého experta bylo samostatně a nezávisle ohodnotit, na základě detailního studia Programu, jednotlivé prioritní osy a oblasti podpory Programu vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí uvedeným v hodnotící matici a výsledky svého hodnocení zaznamenat do matice (tabulky). V případě potřeby byl součástí hodnocení stručný komentář, který je následně podrobněji rozpracován v textu kapitoly.

Pokud existovaly velké rozdíly mezi jednotlivými hodnotiteli, byly sjednoceny v diskusi nad výsledky. Je však třeba zdůraznit, že cílem diskuse nebyla unifikace individuálních názorů expertů na danou problematiku, ale rozbor daného problému a vyjasnění individuálních názorů. Výsledkem diskuse tak mohla být korekce původního expertního hodnocení a do určité míry potlačení subjektivity hodnocení.

Na základě hodnocení jednotlivých členů týmu bylo pro každé pole matice zpracováno agregované hodnocení jako aritmetický průměr hodnocení všech členů týmu. Výsledná hodnota pak byla zaokrouhlena na celé číslo (případně byl uveden převládající znak) a vložena do příslušného pole odpovídající matice agregovaných (výsledných) hodnocení.

Výsledná tabulka hodnocení je uvedena níže v tomto textu, stejně jako slovní komentář.

6.2 Výsledky hodnocení Programu

6.1.2 *Souhrnné vyhodnocení vlivů prioritních os a specifických cílů na ŽP*

Z předchozího textu je zřejmé, že prioritní osy i specifické cíle jsou (v souladu s požadavky na formu a obsah Programu) natolik obecně formulovány, že nelze vždy zcela jednoznačně určit jejich potenciální vlivy na vybrané oblasti ŽP. Za určitých okolností (a dle jednotlivých aktivit, kterým prioritní osy budou naplňovat) může být vliv pozitivní, za jiných okolností negativní.

Z vyhodnocení priorit a opatření nicméně vyplývají některé skutečnosti, které jsou popsány v dalším textu.

Z provedeného hodnocení vyplývá, že prioritní osy a specifické cíle Programu nejsou v zásadním rozporu s požadavky na ochranu ŽP a mezi navrženými prioritními osami a specifickými cíli nejsou žádné, které by měly potenciálně významný negativní vliv na ŽP a veřejné zdraví. Jak již bylo uvedeno výše, i zde budou možné vlivy na životní prostředí záležet na konkrétním provedení a lokalizaci aktivit, kterými budou uvedené prioritní osy naplňovány, a na následných procedurách hodnocení aktivit/projektů, které musí schválení projektů s potenciálně negativními vlivy na životní prostředí podmiňovat.

Níže je uveden komentář k vybraným prioritním osám:

Prioritní osa 1. Společné řízení rizik

Investiční priorita 1.1.: Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám a vývoj systémů krizového řízení

Specifický cíl: Zvýšení přeshraniční akceschopnosti při řešení krizových situací

Vzhledem k tomu, že v rámci této prioritní osy bude podporován rozvoj společných systémů prevence, monitoringu a odstraňování následků rizik, které bude umožňovat sdílení informací, zlepšení koordinace rychlé reakce, a také podporu investic, směřujících ke zvýšení kompatibility a propojenosti integrovaných záchranných systémů a tím i lepší spolupráci integrovaného záchranného systému v příhraniční oblasti, lze očekávat především pozitivní či neutrální vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

Také v rámci naturového hodnocení byl v rámci typů aktivit této Prioritní osy konstatován nulový vliv na SCI a SPA.

Obdobně autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví konstatuje, že realizace typů aktivit v rámci této prioritní osy bude mít pozitivní vliv na veřejné zdraví.

Doporučení k Prioritní ose č. 1:

V této prioritní ose je potřeba upozornit pouze na „nezbytné investiční aktivity, jejichž cílem bude přizpůsobení infrastruktury pro využití zakoupené/zmodernizované techniky a vybavení“. Při investicích do uvedené infrastruktury je potřeba postupovat vždy s ohledem na klíčové problémy životního prostředí v oblasti a bránit potenciálním negativním vlivům na ŽP a veřejné zdraví (případným vlivům na cenná přírodní území), byť se investice do uvedené infrastruktury dají očekávat převážně v intravilánech obcí.

Prioritní osa 2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Investiční priorita 2.1: Podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů;

Specifický cíl: Zlepšení podmínek pro zaměstnanost využitím potenciálu přírodních a kulturních zdrojů regionu.

Prioritní osa může mít především pozitivní, ale – v případě jednoho z typů aktivit - potenciálně také negativní dopady na životní prostředí. Z hlediska maximalizace pozitivních a minimalizace negativních vlivů opatření na životní prostředí bude rozhodující výběr a způsob realizace projektů.

Pozitivním vlivem typů aktivit prioritní osy bude nepochybně zlepšení estetické kvality území v intravilánu obcí (zachování a zlepšování kvality historických a kulturních památek) a revitalizace a obnova přírodního bohatství. Zvýšením dopravní dostupnosti příhraničního území a zlepšením mobility obyvatel se takélepší situace na místních trzích práce a v důsledku realizovaných aktivit dojde ke zlepšení sociální a ekonomické situace příhraničního území a k oživení jeho rozvoje. Pozitivní vliv bude mít realizace opatření také na návštěvníky obcí a regionů (zlepšení zdraví, pozitivní psychosociální vlivy, včetně zlepšení faktoru pohody).

Naopak možné negativní vlivy mohou být spojené s investicemi do infrastruktury, zlepšující přeshraniční dostupnost, především výstavba nových a rekonstrukce stávajících lokálních a regionálních silničních spojení. Trasování nových komunikací se může dostat do konfliktu se zájmy ochrany a přírody, včetně naturových lokalit, a to v důsledku fragmentace krajiny, ohrožení cenných přírodních lokalit, omezení možnosti migrace divoce žijících zvířat přes jejich konstrukce s následkem úmrtí zvířat a podobně.

Kvalitnější komunikace zvýší atraktivitu dopravy a tím také i její intenzitu, spojenou s absolutní produkcí emisí a hluku. Zkvalitnění komunikací umožní také průjezd vozidel, které – v důsledku svých rozměrů či hmotnosti – po stávajících komunikacích neprojedou. Po dobu trvání stavebních činností při rekonstrukcích může dojít k dočasnému negativnímu působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Dalším potenciálním negativním dopadem priority v průběhu provádění stavebních prací může být ohrožení cenných přírodních lokalit nebo geologických, paleontologických a archeologických památek

Zlepšení kvality silniční sítě a její rozšíření však na druhé straně může v důsledku zvýšení plynulosti a bezpečnosti dopravy přinést také relativní snížení hluku z dopravy v obydlených územích (lepší kvalita povrchů vozovek) a může přispět k relativnímu snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší (lepší výškové a směrové vedení komunikací, lepší plynulost dopravy a podobně) nebo bude alespoň působit proti jejich nárůstu.

Pozitivní vlivy v rámci této prioritní osy může přinést také posílení veřejně dostupné základní infrastruktury zpřístupňující a zvyšující využití přírodního a kulturního dědictví v odvětví cestovního ruchu (např. cyklostezky, naučné stezky), včetně doplňkové turistické infrastruktury usnadňující návštěvu kulturních a přírodních atraktivit a také zlepšení přístupu ke kulturním a přírodním atraktivitám pro návštěvníky se speciálními potřebami (hendikepovaní, rodiny s dětmi, senioři apod.).

V případě naturového hodnocení byl v rámci typů aktivit této Prioritní osy konstatován u části typů opatření nulový vliv na SCI a SPA, u části případů, nelze dle autora naturového hodnocení vliv určit (viz kap. 4.2. tohoto Vyhodnocení).

Také autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví hodnotí tuto Prioritní osu pozitivně, upozorňuje však na to, že dopravní infrastruktura nesmí přinášet novou hlukovou zátěž obyvatel a u stávající by měla být hluková zátěž odstraněna.

Doporučení k Prioritní ose č. 2:

Při výběru projektů je třeba zajistit, aby obnova a revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek byly prováděny odborně, promyšleně a citlivě, aby nebyl narušen původní ráz sídel a krajiny necitlivými zásahy a nepromyšlenými rekonstrukcemi, aby nedošlo k překročení ekologické únosnosti krajiny a destrukci jejího původního charakteru.

Při posuzování konkrétních projektů je třeba požadovat posouzení alternativ a preferovat takové trasování a provedení komunikací, které zajistí minimální dopady na životní prostředí. Při výběru projektů je dále třeba zajistit, aby nové silnice byly vhodně situovány vzhledem k obydleným územím a doprava na těchto komunikacích neměla nepříznivé dopady na životní prostředí a obyvatele zejména v oblasti hluku a emisí ze spalovacích motorů, aby nové komunikace pokud možno nebyly realizovány na zemědělské nebo lesní půdě, a aby nedocházelo k negativnímu ovlivnění SCI a SPA, chráněných v rámci soustavy NATURA 2000. Uvedenému riziku může zabránit také posouzení projektů podle zákonů o posuzování vlivů na ŽP (EIA), případně důsledný postup podle zákonů, upravujících povolování staveb.

Při zásazích do přírodního prostředí je potřeba prověřit, zda v území nejsou rozšířeny invazní či geograficky nepůvodní druhy a v případě potřeby zajistit jejich likvidaci. Tímto způsobem dojde také ke zvýšení biodiverzity, která je šířením invazních druhů snížena v důsledku potlačování druhů původních.

Dále by bylo vhodné, aby byla podpora návštěvnosti přírodně cenných lokalit (marketing, propagace) založena na analýzách návštěvnosti (např. prostřednictvím automatizovaného sčítání) a jejím průběžným monitoringem.

Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace

Investiční priorita 3.1: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení

Specifický cíl: Zlepšení postavení osob vstupujících na přeshraniční trh práce

Realizace projektů a aktivit uvažovaných v rámci této Prioritní osy nebude mít, vzhledem k charakteru projektů a aktivit podporovaných v jejím rámci, žádné přímé ani nepřímé negativní vlivy na životní prostředí. Předpokládá se, že priorita bude mít pouze pozitivní vlivy na životní prostředí. Lepší možnosti vzdělávání a uplatnění na trhu práce může zprostředkovaně přinést zlepšení životního prostředí, protože vzdělanější občané obvykle věnují více pozornosti problematice životního prostředí a veřejného zdraví. Součástí vzdělání je i zvýšení ekologického vědomí obyvatel a jejich ztotožnění s principem udržitelného rozvoje a s tím související pozitivní změny v jejich chování ve vztahu k životnímu prostředí.

Široce chápaná spolupráce v oblasti vzdělávání může přispět k prohloubení vztahů mezi obyvateli na obou stranách hranice a tím také k řešení problémů, společných pro česko-polskou příhraniční oblast.

V rámci naturového hodnocení byl v rámci typů aktivit této Prioritní osy konstatován nulový vliv na SCI a SPA, resp. bylo konstatováno, že vliv nelze vyhodnotit bez znalosti konkrétních projektů (lokalizace, apod.).

Obdobně autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví konstatuje, že tato prioritní osa povede k naplňování priorit obou strategických dokumentů, které v hodnocení vlivů na veřejné zdraví používají, a že aktivity mohou oslovit a zlepšit zdraví všech populačních skupin.

Doporučení k Prioritní ose č. 3:

Žádná doporučení nejsou navrhována.

Prioritní osa 4. Spolupráce institucí a komunit

Investiční priorita 4.1: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Specifický cíl: Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu

Realizace projektů a aktivit uvažovaných v rámci této investiční priority nebude mít, vzhledem k charakteru projektů a aktivit podporovaných v jejím rámci, žádné přímé ani nepřímé negativní vlivy na životní prostředí. Předpokládá se, že priorita bude mít pouze pozitivní vlivy na životní prostředí.

Plánovaná spolupráce v oblasti ochrany přírody a krajiny (společné programy ochrany, osvěty i vzdělávání obyvatel apod.) může přispět ke zlepšení stavu přírodních složek prostředí po obou stranách společné hranice.

Také v rámci naturového hodnocení byl v rámci typů aktivit této Prioritní osy konstatován nulový vliv na SCI a SPA, navíc lze v případě spolupráce očekávat také mírně pozitivní vliv na SCI a SPA.

Autorka hodnocení vlivů na veřejné zdraví konstatuje, že realizace typů aktivit v rámci této prioritní osy bude mít pozitivní vliv na veřejné zdraví.

Doporučení k Prioritní ose č. 4:

V rámci zvyšování kvality veřejné správy je doporučována podpora metod, založených na uplatňování principu udržitelného rozvoje, například místní Agendy 21.

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Závěr k této kapitole:

V rámci hodnocení prioritních os a specifických cílů nebyl zjištěn významný negativní vliv na životní prostředí v území podporovaném Programem.

Tím spíše nelze předpokládat významný negativní vliv ani na území sousedících států.

6.2.2 Hodnocení vlivů typů aktivit na ŽP a veřejné zdraví

Opatření obsahují příkladný výčet aktivit a intervencí, které ilustrují naplňování opatření. Uvedení (typů) aktivit v Programu však není zárukou jejich financování, ani jejich schválení nebo realizace. Současně je třeba zdůraznit, že v rámci Programu mohou být v budoucnu podporovány i jiné aktivity, či jinými slovy také jiné projekty/záměry, které v Programu v současnosti uvedeny nejsou. Aktivity (nebo z nich odvozené projekty a záměry) budou muset podle svého charakteru projít výběrem (viz kap. 11 tohoto Vyhodnocení), a některé z nich také zákonnými procedurami pro povolování staveb, případně zákonů o EIA, či naturovým hodnocením.

Aktivity, či typy aktivit jsou v programu charakterizovány pouze názvem. Nejsou tedy uvedeny žádné specifické údaje typu kapacit potenciálních projektů, jejich přesné lokalizace anebo podrobné charakteristiky. Aktivity proto nelze jednoznačně konkretizovat, a tudíž ani nelze posoudit naprosto přesně jejich vlivy na životní prostředí, tak jako tomu je například ve výše zmíněných procedurách EIA, naturovém hodnocení projektů, či procedur povolování staveb.

Nicméně forma příkladného výčtu (typů) aktivit a intervencí, jako skupin projektů, je zcela v souladu s principy strategického plánování a odpovídá metodice zpracování Programu.

Úkolem zpracovatele SEA tedy není vyhodnotit jednoznačný vliv jednotlivých (typů) aktivit na životní prostředí a veřejné zdraví, neboť k tomu účelu nejsou (ani nemohou být) v programu dostatečné údaje, jednoznačně identifikující každou aktivitu, nemluvě o tom, že pod řadou aktivit se mohou skrývat různorodé projekty jak z hlediska územního, tak i z hlediska kapacit a dopadů na životní prostředí. Na základě principu předběžné opatrnosti proto upozorňujeme především na ty typy aktivit či aktivity, které by mohly mít potenciálně negativní vliv na životní prostředí.

K uvedenému účelu slouží především porovnání potenciálních dopadů typů aktivit se stanovenými referenčními cíli životního prostředí a odlišení těch aktivit, jimž musí být v patřičných zákonných procedurách věnována zvýšená pozornost. Dalším cílem je upozornit jak předkladatele koncepce, tak i nositele intervencí, aby při jejich schvalování očekávali větší nároky na posouzení vlivů na životní prostředí, respektive aby při jejich přípravě hledali taková řešení, která budou minimalizovat jejich vlivy na životní prostředí.

Obdobný postup zvolil i zpracovatel naturového hodnocení, který odlišil část z uvedených typů aktivit, u nichž sice nelze jednoznačně určit jejich vliv na SCI a SPA, ale z důvodu přílišné obecnosti bude nezbytné podrobně vyhodnotit vliv konkrétních budoucích záměrů v procesu dalšího posuzování při výběru a schvalování projektů dle příslušných předpisů.

V programu přeshraniční spolupráce ČR-PL v období 2014-2020 je zařazeno celkem 14 definovaných typů podporovaných aktivit.

Při vyhodnocování vlivů typů aktivit na životní prostředí vycházel zpracovatel Vyhodnocení z jejich posouzení postupem, uvedeným v kapitole 6.1.2.

Pro hodnocení vlivů typů Programu na veřejné zdraví byly využity cíle zdravotních politik (viz kap. 12 tohoto Vyhodnocení).

Pro naturové hodnocení byl zvolen postup, popsáný v kapitole 4.2 tohoto Vyhodnocení.

V následující tabulce je uvedeno Vyhodnocení jednotlivých typů aktivit na ŽP a dále pak jsou v textu explicitně uvedeny pouze ty aktivity, které by – dle autorů Vyhodnocení – mohly potenciálně mít negativní vliv na životní prostředí (respektive referenční cíle životního prostředí), nebo u nichž nelze vliv určit, ale z důvodu předběžné opatrnosti je na takovou aktivitu upozorněno.

Tab. 6.1: Vyhodnocení vlivu jednotlivých typů aktivit Programu ČR – PR 2014-2020 na životní prostředí.

Stupnice hodnocení je uvedena výše v této kapitole, jednotlivé typy aktivit jsou srovnávány s devíti referenčními cíli životního prostředí, které jsou popsány v kap. 5.2. a uvedeny pro přehlednost níže, stejně jako stupnice hodnocení.

Typy aktivit / referenční cíle ŽP	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Prioritní osa 1 – Společné řízení rizik									
Investice do rozvoje společných či propojených systémů prevence, monitoringu, reakce a odstraňování následků rizik	+1	+1	0	0	0	0	0	+1	+1
Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice	+1	+1	0	?	?	?	+1	0	0
Společná odborná příprava pracovníků záchranných/ bezpečnostních složek a útvarů krizového řízení zaměřená na posílení přeshraniční akceschopnosti	+1	+1	0	0	0	0	+1	+1	+1
Prioritní osa 2 - Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti									
Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	+2
Podpora využití nehmotného kulturního dědictví	0	0	0	0	0	0	0	0	+1
Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu	+1	+1	+/-	-1/?	-1/?	-1/?	?	-1/?	?
Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů	0	0	0	+/-	+/-	0	0	+1	+2
Studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů	0	0	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace									
Příprava a realizace společného vzdělávání	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+2
Spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prioritní osa 4 - Spolupráce institucí a komunit									
Opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+1
Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+2	+1
Vytváření a rozvoj přeshraničních kooperačních sítí, včetně spolupráce NNO	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	+2
Prioritní osa 5 – Technická pomoc	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Program přeshraniční spolupráce	
1	Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).
2	Snižovat vlivy na klima
3	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy
4	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity
5	Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně ochrany před povodněmi
6	Chránit zemědělskou a lesní půdu
7	Chránit povrchové a podzemní vody
8	Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů
9	Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady

Typy aktivit Prioritní osy 1 – Společné řízení rizik

Celkem 3 typy aktivit, zahrnuté do Prioritní osy 1, jsou zaměřeny na rozvoj společných systémů prevence, monitoringu a odstraňování následků rizik.

U všech typů aktivit lze očekávat převážně neutrální či mírně pozitivní vlivy na referenční cíle životního prostředí.

Typy aktivit, jimž musí být věnována zvýšená pozornost z hlediska potenciálních vlivů na životní prostředí:

V případě typu aktivit „Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice“ je potřeba prostřednictvím kritérií pro výběr projektů, resp. standardních požadavků právních předpisů (EIA, naturové hodnocení, procedury povolování staveb) eliminovat případné vlivy výstavby infrastruktury na biodiverzitu, lokality Natury 2000 či zábor půdy.

Závěr:

Typy opatření uvedené Prioritní osy nebudou mít potenciální významný negativní vliv na životní prostředí.

Typy aktivit Prioritní osy 2 – Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Celkem 5 typů aktivit, zahrnutých do Prioritní osy 2, je zaměřeno na zlepšení podmínek pro zaměstnanost využitím potenciálu přírodních a kulturních zdrojů regionu.

U většiny typů aktivit lze očekávat převážně neutrální či pozitivní vlivy na referenční cíle životního prostředí.

Typy aktivit, jimž musí být věnována zvýšená pozornost z hlediska potenciálních vlivů na životní prostředí:

V případě typu aktivit „Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu“ lze očekávat potenciálně pozitivní i negativní vlivy. Především výstavba nových a rekonstrukce stávajících lokálních a regionálních silničních spojení se může dostat do konfliktu se zájmy ochrany a přírody, včetně naturových lokalit, a to v důsledku fragmentace krajiny, ohrožení cenných přírodních lokalit, resp. může dojít k záboru zemědělské a lesní půdy, tak jak je uvedeno v hodnocení prioritní osy.

Na druhé straně zlepšení kvality silniční sítě a její rozšíření může v důsledku zvýšení plynulosti a bezpečnosti dopravy přinést také relativní snížení hluku z dopravy v obydlených územích (lepší kvalita povrchů vozovek) a může přispět k relativnímu snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší (lepší výškové a směrové vedení komunikací, lepší plynulost dopravy a podobně) nebo bude alespoň působit proti jejich nárůstu.

V případě typu aktivit „Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů“ je nezbytné dbát na to, aby marketing a propagace využití přírodních a kulturních zdrojů respektovaly požadavky na ochranu cenných přírodních území (zvláště chráněná území, naturové lokality, ad.) a při propagaci je potřeba zvážit podporu zvýšení návštěvnosti, která v některých případech může ohrožovat předměty ochrany v území. Jedním z řešení je podpora založená na zjištěné návštěvnosti podporovaných lokalit a její průběžný monitoring.

V případě typu aktivit „Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí“ je potřeba využít nástroje Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty k zapojení veřejnosti do jednotlivých projektů.

Závěr:

Typy opatření uvedené Prioritní osy nebudou mít potenciální významný negativní vliv na životní prostředí.

Zvýšená pozornost však musí být věnována projektům výstavby a rekonstrukcí silničních komunikací, důsledným uplatňováním požadavků procedur EIA, naturového hodnocení, případně požadavků procedur povolování staveb v případech, že projekty nebudou podléhat hodnocení EIA či naturovému hodnocení. Dále je potřeba věnovat zvýšenou pozornost výběru podporovaných projektů pomocí mechanismu, navrženého v kap. 11 Vyhodnocení „Kritéria pro výběr projektů“.

Při zásazích do přírodního prostředí je potřeba prověřit, zda v území nejsou rozšířeny invazní či geograficky nepůvodní druhy a v případě potřeby zajistit jejich likvidaci. Tímto způsobem dojde také ke zvýšení biodiverzity, která je šířením invazních druhů snížena v důsledku potlačování druhů původních.

Při podpoře návštěvnosti přírodně cenných lokalit (marketing, propagace) je potřeba vycházet z analýz návštěvnosti (např. prostřednictvím automatizovaného sčítání) a jejím průběžným monitoringem.

Typy aktivit Prioritní osy 3 – Vzdělání a kvalifikace

Celkem 3 typy aktivit, zahrnuté do Prioritní osy 3, jsou zaměřeny na rozvoj vzdělání obyvatel podporované oblasti.

U všech typů aktivit lze očekávat převážně neutrální či pozitivní vlivy na referenční cíle životního prostředí.

Typy aktivit, jimž musí být věnována zvýšená pozornost z hlediska potenciálních vlivů na životní prostředí:

V případě typu aktivit „Příprava a realizace společného vzdělávání“ je potřeba využít nástrojů Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro zvýšení environmentálního vědomí obyvatel.

Závěr:

Typy opatření uvedené Prioritní osy nebudou mít potenciální významný negativní vliv na životní prostředí.

Typy aktivit Prioritní osy 4 - Spolupráce institucí a komunit

Celkem 3 typy aktivit, zahrnuté do Prioritní osy 4, jsou zaměřeny na spolupráci veřejnosti, orgánů veřejné správy a institucí v podporovaném území.

U všech typů aktivit lze očekávat převážně pozitivní nebo významně pozitivní vlivy na referenční cíle životního prostředí.

Typy aktivit, jimž musí být věnována zvýšená pozornost z hlediska potenciálních vlivů na životní prostředí:

U všech typů aktivit je potřeba využít nástrojů Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro zvýšení environmentálního vědomí obyvatel.

V rámci zvyšování kvality veřejné správy je doporučována podpora metod, založených na uplatňování principu udržitelného rozvoje, například místní Agendy 21.

Závěr:

Typy opatření uvedené Prioritní osy nebudou mít potenciální významný negativní vliv na životní prostředí.

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a neobsahuje typy aktivit, jako ostatní prioritní osy. Vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Celkový závěr:

Ze 14 typů aktivit 4 prioritních os Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014 – 2020 nebude mít žádný z typů aktivit potenciální významný negativní vliv na životní prostředí. A to nejen na území podporované Programem, ale také na území sousedních států.

Zvýšená pozornost však musí být věnována projektům výstavby a rekonstrukcí silničních komunikací, které budou součástí typu aktivit „Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu“ prioritní osy 2 „Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti“.

Zejména v tomto případě (platí to však i pro relevantní projekty ostatních prioritních os) je nezbytné důsledně uplatňovat požadavky procedur EIA a naturového hodnocení, případně požadavky procedur povolování staveb v případech, kdy projekty nebudou podléhat hodnocení EIA či naturovému hodnocení. Dále je potřeba věnovat zvýšenou pozornost výběru podporovaných projektů pomocí mechanismu, navrženého v kap. 11 tohoto Vyhodnocení „Kritéria pro výběr projektů“.

7 PLÁNOVANÁ OPATŘENÍ PRO PŘEDCHÁZENÍ, SNÍŽENÍ NEBO KOMPENZACI VŠECH ZÁVAŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Charakter Programu, jako koncepčního materiálu, neumožňuje vzhledem k nezbytně obecnému charakteru opatření identifikovat případné specifické negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Specifické environmentální vlivy bude možno reálně identifikovat až v rámci schvalovacích procedur, souvisejících s financováním projektů podporovaných Programem, a v relevantních případech také při hodnocení jednotlivých aktivit (případně záměrů a projektů) v rámci procedur povolování staveb, respektive procedur EIA a naturového hodnocení.

Hlavním cílem hodnocení Programu v rámci procedury SEA proto bylo posouzení, zda je v návrhu Programu dostatečně integrována environmentální problematika, případně zda Program neobsahuje návrhy, které by mohly představovat potenciálně významná rizika pro životní prostředí. Tabulková i slovní hodnocení provedená v tomto smyslu jsou uvedena v předcházející kapitole a na jejich základě byla navržena opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci možných závažných negativních vlivů na životní prostředí, která jsou shrnuta v níže uvedené tabulce. Tato opatření byla navržena jednak z hlediska obecné ochrany životního prostředí a jednak z hlediska možných vlivů na SCI a SPA soustavy Natura 2000. Opatření z hlediska ochrany ŽP jsou uvedena v tabulce na následujících stranách a opatření z hlediska možných vlivů na soustavu Natura 2000 následují za tabulkou.

Tato opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci možných závažných negativních vlivů na životní prostředí by byla pouze deklaratorní, pokud by při realizaci Programu nebyl zajištěn soulad intervencí s uvedenými požadavky. Tento soulad – a tím i dodržování deklarovaných cílů Programu i doporučení SEA, může být zajištěn pouze prostřednictvím výběru projektů – a to tak, aby vybrané projekty přispívaly jak k naplňování cílů Programu, tak k naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí i veřejného zdraví.

Principy výběru projektů i faktická realizace Programu by měla za každých okolností zajistit, aby nebyly podpořeny projekty s negativními vlivy na životní prostředí a naopak, aby podpora byla směřována na ty projekty, které mohou nejvíce přispět ke zlepšení stavu ŽP a veřejného zdraví v příhraničních oblastech obou zemí, případně aby projekty splňující environmentální kritéria byly při výběru významně preferovány. Projektem s pozitivním vlivem na životní prostředí je přitom třeba chápat takový projekt, jehož pozitivní vlivy budou významně větší než jeho případné negativní vlivy a současně případné negativní vlivy nebudou významné.

Návrh vlastních environmentálních kritérií (indikátorů) pro výběr projektů v rámci Programu, která zajistí výše uvedené požadavky, a návrh na jejich začlenění do systému hodnocení a výběru projektů, je uveden v kapitole 11.

Tabulka 7.1 Přehled doporučení pro prioritní osy a vybrané typy aktivit vyžadující zvýšenou pozornost z hlediska ochrany ŽP

Priorita	Typ aktivit	Možné negativní vlivy	Opatření
1	„Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice“	Potenciální vlivy výstavby infrastruktury pro rozvoj spolupráce bezpečnostních složek na biodiverzitu, lokality Natury 2000 či zábor půdy.	Eliminovat případné vlivy výstavby infrastruktury na biodiverzitu, lokality Natury 2000 či zábor půdy prostřednictvím kritérií pro výběr projektů, resp. standardních požadavků právních předpisů (EIA, naturové hodnocení, procedury povolování staveb)
2	„Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu“	Možné negativní vlivy mohou být spojeny s investicemi do infrastruktury, zlepšujícími přeshraniční dostupnost. Především výstavba nových a rekonstrukce stávajících lokálních a regionálních silničních spojení. Trasování nových komunikací se může dostat do konfliktu se zájmy ochrany a přírody, včetně naturových lokalit, a to v důsledku fragmentace krajiny, ohrožení cenných přírodních lokalit, omezení možnosti migrace divoce žijících zvířat přes jejich konstrukce s následkem úmrtí zvířat a podobně. Kvalitnější komunikace zvýší atraktivitu dopravy a tím také i její intenzitu, spojenou s absolutní produkcí emisí a hluku, zkvalitnění komunikací umožní také průjezd vozidel, které – v důsledku svých rozměrů či hmotnosti – po stávajících komunikacích neprojedou. Po dobu trvání stavebních činností při rekonstrukcích může dojít k dočasnému negativnímu působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Dalším potenciálním negativním dopadem v průběhu provádění stavebních prací může být ohrožení cenných přírodních lokalit nebo geologických, paleontologických a archeologických památek	Projektům výstavby a rekonstrukcí silničních komunikací musí být věnována zvýšená pozornost, a to důsledným uplatňováním požadavků procedur EIA, naturového hodnocení, případně požadavků procedur povolování staveb v případech, že projekty nebudou podléhat hodnocení EIA či naturovému hodnocení. Dále je potřeba věnovat zvýšenou pozornost výběru podporovaných projektů pomocí mechanismu, navrženého v kap. 11 tohoto Vyhodnocení „Kritéria pro výběr projektů“. Při posuzování konkrétních projektů je třeba požadovat posouzení alternativ a preferovat takové trasování a provedení komunikací, které zajistí minimální dopady na životní prostředí. Při výběru projektů je dále třeba zajistit, aby nové silnice byly vhodně situovány vzhledem k obydleným územím a doprava na těchto komunikacích neměla nepříznivé dopady na životní prostředí a obyvatele zejména v oblasti hluku a emisí ze spalovacích motorů, aby nové komunikace pokud možno nebyly realizovány na zemědělské nebo lesní půdě, a aby nedocházelo k negativnímu ovlivnění SCI a SPA, chráněných v rámci soustavy NATURA 2000.
2	„Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů“	Marketingové a propagační aktivity se mohou dostat do rozporu s únosností cenných přírodních území z hlediska návštěvnosti a v některých případech může ohrožovat předměty ochrany v území.	Při propagaci je potřeba zvážit podporu zvýšení návštěvnosti v citlivých částech území (zvláště chráněná území, naturové lokality). Jedním z řešení je podpora založená na analýzách návštěvnosti podporovaných lokalit a jejím průběžném monitoringu.

2	„Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí“	Obnova a revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek může mít dopad na jejich původní charakter, případně na krajinu. Při obnově a revitalizaci přírodních atraktivit může dojít k rozšíření invazních či geograficky nepůvodních druhů.	Při výběru projektů je třeba zajistit, aby obnova a revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek byly prováděny odborně, promyšleně a citlivě, aby nebyl narušen původní ráz sídel a krajiny necitlivými zásahy a nepromyšlenými rekonstrukcemi, aby nedošlo k překročení ekologické únosnosti krajiny a destrukci jejího původního charakteru. Při zásazích do přírodního prostředí je potřeba prověřit, zda v území nejsou rozšířeny invazní či geograficky nepůvodní druhy a v případě potřeby zajistit jejich likvidaci. Tímto způsobem dojde také ke zvýšení biodiverzity, která je šířením invazních druhů snížena v důsledku potlačování druhů původních.
3	„Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy“	Při rozvoj spolupráce institucí veřejné správy se může stát, že nebude věnována dostatečná pozornost udržitelnému rozvoji, resp. že v rozvoji převládne některý z pilířů (ekonomický, sociální, environmentální)	V rámci zvyšování kvality veřejné správy je doporučována podpora metod, založených na uplatňování principu udržitelného rozvoje, například místní Agendy 21.

Navrhovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci případných negativních vlivů koncepce na životní prostředí přitom vytvářejí způsob a míru integrace problematiky životního prostředí a jeho ochrany a veřejného zdraví v jednotlivých částech Programu.

Opatření z hlediska možných vlivů na soustavu Natura 2000

Pro vyloučení případného negativního vlivu realizace hodnoceného Programu je potřeba dodržet následující základní doporučení:

- 1) Vzhledem k tomu, že hodnocená koncepce nepřináší u některých navržených typů aktivit dostatečně podrobné údaje, které by umožnily aktuálně přesně stanovit konkrétní míru negativního vlivu na jednotlivé SCI/SPA, je potřeba u aktivit s nestanoveným vlivem (? dle stupnice hodnocení) přenést požadavek na posouzení vlivu konkrétních budoucích záměrů na SCI a SPA do fází správních řízení (procedury povolování staveb). V uvedených fázích rozhodování o využití území jsou již zpravidla k dispozici konkrétní informace, které umožňují podrobné vyhodnocení vlivu záměru na lokality soustavy Natura 2000.
- 2) U těch potenciálně problematických záměrů (projektů), u nichž proběhne procedura EIA či naturové hodnocení je nezbytné respektovat stanoviska v procesu EIA, resp. závěry naturových hodnocení.
- 3) Při realizaci konkrétních aktivit navržených v rámci hodnoceného Programu je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměrů s předměty ochrany SCI/SPA, resp. s biotopy druhů a typy evropských stanovišť.

Opatření z hlediska možných vlivů na veřejné zdraví

Program přeshraniční spolupráce bude prospěšný pro veřejné zdraví, zejména pokud přispěje k těmto cílům:

- Zvýšení zaměstnanosti v oborech, které ale musí zlepšit životní a pracovní prostředí a nesmí přinést žádná nová zdravotní rizika pro zaměstnance i obyvatele.
- Snížení sociálních rozdílů, zvýšení vzdělanosti, zejména zvýšení vzdělanosti ve veřejném zdraví a zdravotnictví.
- Rozšíření vzdělanosti o zdravém životním stylu, snížení a odstranění závislosti na alkoholu a tabáku a ostatních drogách, vzdělání v prevenci nejčastějších onemocnění všech věkových skupin obyvatel.
- Zkoumání a monitorování ukazatelů zdraví dětí i dospělých ve vztahu k životnímu prostředí, životním a pracovním podmínkám, hledání příčin negativních jevů a způsobů zlepšení.
- Zlepšení kvality ovzduší a životních podmínek obyvatel, snížení a odstranění hlukové zátěže, prevence znečištění ovzduší stávajícími a dalšími znečišťujícími látkami.
- Práce se sociálně vyloučenými skupinami obyvatel a jejich zdravím, nebo skupinami vyloučením ohroženými.
- Zapojování institucí veřejného zdravotnictví na obou stranách hranice a využití jejich kapacit ke snížení výskytu problémů ve zdraví populace a ke zlepšení veřejného zdraví. Žádoucí je včasná identifikace aktuálních problémů, analýza příčin, návrh postupu a zlepšujících opatření.

8 VÝČET DŮVODŮ PRO VÝBĚR ZKOUMANÝCH VARIANT A POPIS, JAK BYLO POSUZOVÁNÍ PROVEDENO, VČETNĚ PŘÍPADNÝCH PROBLÉMŮ PŘI SHROMAŽDOVÁNÍ POŽADOVANÝCH ÚDAJŮ

8.1 Výběr zkoumaných variant

„Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020“ je zpracován v jedné variantě.

Do procesu přípravy Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014-2020 byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.). V rámci procesu zpracování Programu byly zvažovány různé alternativy zpracování dílčích částí Programu a jeho výsledkem je předložení koncepce v jediné variantě, včetně cílů. Dosažení cílů bude zajištěno realizací projektů, které ovšem musí spadat do rámce daného konceptu a splňovat předem stanovené podmínky.

Kromě navržené varianty lze definovat také variantu nulovou, která by znamenala zachování stávajícího stavu bez realizace Programu. V případě nulové varianty by vývoj ŽP pokračoval ve stávajících trendech, které však může Program ovlivnit jen zprostředkovaně a pouze částečně, protože životní prostředí je současně ovlivňováno řadou dalších vlivů, včetně vlivů jiných regionálních a celostátních koncepcí obou států, které mají dopad na území podporované Programem (podrobněji s dopadem na vývoj území viz kapitola 2.12.)

8.2 Popis provedení posouzení vlivů Programu na životní prostředí

Vyhodnocení vlivů Programu na životní prostředí bylo zpracováno na základě § 10 e-§10 f zákona ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, v rozsahu jeho přílohy č. 9. Obsah a rozsah Vyhodnocení dále vychází ze Závěru zjišťovacího řízení podle § 10d) citovaného zákona, vydaného odborem posuzování vlivů na ŽP MŽP ČR dne 14.4.2014, pod č.j. 25700/ENV/14. Vyhodnocení využívá také podnětů, připomínek a doporučení zaslaných v rámci zjišťovacího řízení i mimo ně (např. v rámci otevřeného semináře v Glucholazech).

Procedura posuzování uvedené koncepce probíhá v souladu s § 14a citovaného zákona v působnosti Ministerstva životního prostředí (MŽP) ČR. Procedura posuzování byla upravena (rozšířena) o další fakultativní kroky, které byly dohodnuty na jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, na jednání dne 17.10.2013.

V souladu s požadavky zákona č. 100/2001 Sb. je vyhodnocen také vliv na veřejné zdraví a dle zákona ČR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů také vliv Programu na evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy Natura 2000 (SCI a SPA).

Zpracovatelé SEA se účastnili procesu přípravy Programu, včetně 3 jednání pracovní skupiny Task-Force, od září 2013 do dubna 2014, takže některá doporučení, návrhy a výsledky konzultací mohly být (a byly) zapracovány do Programu již během zpracování dokumentu.

Vyhodnocení návrhu Programu vychází z následujících zdrojů a metodických kroků:

- Analýza stavu životního prostředí dotčeného území, včetně charakteristiky hlavních trendů vývoje
- Analýza relevantních strategických koncepčních rozvojových dokumentů na evropské i národních úrovních
- Stanovení referenčního hodnotícího rámce (sady referenčních cílů ochrany životního prostředí), zpracovaného na základě cílů vybraných strategických dokumentů, výsledků analýzy stavu ŽP v území podporovaném Programem a relevantních připomínek v rámci zjišťovacího řízení.
- Tabulkové a slovní hodnocení prioritních os a opatření/typů podpory Programu
- Doporučení a návrhy úprav textu Programu na základě výše uvedených kroků
- Návrh environmentálních indikátorů pro sledování vlivů realizace Programu na životní prostředí a veřejné zdraví
- Návrh environmentálních kritérií pro výběr projektů.

Hodnocení jednotlivých prioritních os bylo provedeno slovně. Hodnocení opatření/typů aktivit bylo provedeno s použitím předem připravené podrobné matice vlivů, ve které jsou každé opatření/typ aktivit hodnoceny nezávisle každým zúčastněným expertem týmu vzhledem k daným referenčním cílům ochrany životního prostředí (viz kap. 5 Vyhodnocení).

Pro praktické použití v matici vlivů bylo verbální hodnocení vlivů jednotlivých prioritních os a opatření/typů aktivit na ŽP převedeno do numerického indexu. Index označuje odhadovanou velikost pozitivního nebo negativního vlivu na životní prostředí a velikost tohoto vlivu je v matici vlivů vyjádřena číselnou stupnicí. Každý zúčastněný expert provedl své vlastní hodnocení prioritních os a opatření/typů aktivit z hlediska vlivů na ŽP. Všechna hodnocení pak byla sumarizována a zprůměrována. Použitá stupnice hodnocení vlivů je uvedena v kapitole 6 Závažné vlivy navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.

8.3 Problémy při shromažďování požadovaných údajů

Předkladatel Programu poskytl zpracovateli SEA dostatečné množství relevantních údajů pro zpracování hodnocení, týkajících se samotného Programu.

K přehledu stavu životního prostředí je nezbytné uvést, že dostupné údaje o současném stavu životního prostředí na české a polské straně podporovaného území jsou rozdílné, a v mnohých případech i obtížně srovnatelné z důvodu použití různých metod získávání či vykazování dat. Na rozdíl od krajů v ČR, pro něž jsou údaje vykazovány oficiálně pro jejich celý rozsah, jsou údaje v Polské republice vykazovány především do úrovně vojvodství, jichž je podporované území na polské straně součástí (s výjimkou vojvodství opolského, které je celé podporovaným územím).

Popis stavu ŽP také ovlivňovala nutnost postupu podle § 13, odst. 2, zák. ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je, skutečnost že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu.

Na výsledné hodnocení však výše uvedené skutečnosti neměly žádný zásadní dopad a jeho výsledek neovlivnily.

9 STANOVENÍ MONITOROVACÍCH UKAZATELŮ (INDIKÁTORŮ) VLIVU KONCEPCE NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

9.1 Monitorování vlivů implementace Programu na životní prostředí

Návrh systému monitorování vlivů implementace Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014-2020 vychází ze skutečnosti, že obsah Programu musí být natolik obecný, aby umožnil intervence dané rámcem prioritních os a opatření. Nástrojem implementace Programu budou tedy až jednotlivé projekty, financované v rámci Programu, jejichž zpracování může mít – dle jejich konkrétního charakteru – značně rozdílné dopady na životní prostředí a veřejné zdraví.

Navíc při monitorování implementace Programu často nebude možno rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj stavu ŽP a zejména pak vývoj veřejného zdraví ovlivněn intervencemi Programu, nebo jinými procesy probíhajícími v dotčeném území mimo systém podpory z rozpočtu Programu (například intervence v rámci dalších /operačních/ programů EU, vlivy soukromého kapitálu, programy bilaterální podpory, dynamika “přirozeného vývoje, globální vlivy, apod.).

Z tohoto důvodu byl při stanovování environmentálních kritérií přijat systém, který sladuje monitorování implementace Programu na programové i projektové úrovni, zajišťuje dodržení souladu mezi cíli programů a dopadem financovaných projektů a současně v důsledku propojení referenčních cílů, indikátorů a environmentálních kritérií výběru projektů umožňuje také praktické postupné sledování dopadů intervencí “zdola”, prostřednictvím agregace dat dopadů projektů.

Nastavení systému stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) pro sledování vlivu (monitorování) implementace Programu z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví a environmentálních kritérií lze považovat za jednu z nejdůležitějších součástí hodnocení Programu v rámci procedury SEA.

9.2 Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) ochrany životního prostředí

V rámci zpracování SEA Programu byl identifikován seznam referenčních cílů ochrany životního prostředí, odpovídající charakteru Programu. Potenciální dopady implementace navrženého Programu jsou odhadovány prostřednictvím posouzení vlivů Programu na naplňování těchto cílů (pozitivní, negativní či neutrální).

Pro sledování vlivů realizace Programu na jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí a veřejného zdraví byly navrženy příslušné indikátory. Jejich sledování by mělo být prováděno v celém programovém období a vychází mimo jiné z požadavků ustanovení §10h) zákona ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (povinnost předkladatele Programu).

Návrh mechanismu monitorování

Tento návrh je pouze doporučující a může být přizpůsoben podmínkám monitorování Programu z hlediska jeho účinnosti a efektivity z důvodu koncentrace činností (šetření času a nákladů).

Předkladatel bude pravidelně sledovat a vyhodnocovat rozbor vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví. Realizace Programu, především vlivy zařazených aktivit na ŽP, bude hodnoceno na základě požadavků Stanoviska příslušného úřadu k Vyhodnocení koncepce dle § 10 g) zákona ČR č. 100/2001 Sb., resp. případných dalších podmínek schvalujících orgánů.

V případě zjištění závažných negativních vlivů na ŽP nebo veřejné zdraví během implementace Programu je předkladatel povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom MŽP ČR a dotčené správní úřady a současně rozhodnout o případné změně dokumentu.

Uvedené Stanovisko příslušného úřadu bude zveřejněno na Internetových stránkách předkladatele (či jiné odpovídající Internetové adrese) v sekci, v níž je zveřejněn Program. Výsledky monitorování budou zveřejňovány nejlépe jako součást pravidelné evaluace a monitorování Programu.

K tomu, aby bylo možné sledovat vlivy Programu pomocí navržených indikátorů, je nutné jejich sledování provázat s environmentálním hodnocením projektů, realizovaných v rámci Programu. Monitorováním a agregací dat z hodnocení jednotlivých projektů pak bude možné vyhodnotit celkový dopad realizace koncepce na referenční cíle ochrany ŽP a veřejného zdraví.

Návrh environmentálních indikátorů

V následující tabulce 9.1 jsou uvedeny navržené monitorovací ukazatele (indikátory) pro hodnocení vlivu Programu na životní prostředí vycházejí z referenčních cílů, formulovaných způsobem podrobně popsaným v kapitole 5.

Tabulka 9.1 Návrh environmentálních indikátorů

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).	Emise zdrojů znečištění ovzduší a) tuhé částice b) NO _x c) benzo(a)pyren	t/rok	Emise znečišťujících látek za časové období
Snižovat vlivy na klima	Financování řešení specifických rizik	Kč	Prostředky vynaložené na řešení specifických rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel	Snížení počtu obyvatel, žijících v území s překročeným limitem hluku.

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Rozloha ohnisek biodiverzity	%	Přírůstek nebo úbytek plochy ohnisek biodiverzity v rámci realizace Programu
Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně povodní	Míra změny krajinného rázu, fragmentace krajiny a její retenční schopnosti	Počet projektů	Počet projektů, které přispějí k obnově a zlepšení vodního režimu krajiny a její stabilitě.
Chránit zemědělskou a lesní půdu	Změna rozlohy zemědělské a lesní půdy	ha	Snížení rozlohy zemědělské půdy
Chránit povrchové a podzemní vody	Znečištění povrchových a podzemních vod	Počet	Počet havarijních znečištění povrchových a podzemních vod
Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů	Snížení produkce odpadů	%	Snížení produkce odpadů za sledované období (%). Zvýšení materiálového využití komunálních odpadů (%)
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Počet projektů	Počet projektů, zahrnujících EVVO pro podporu udržitelného rozvoje, zaměřených na řešení nejzávažnějších problémů životního prostředí (například znečištění ovzduší z lokálních topenišť, nakládání s odpady a další)

Celkový systém monitoringu pro konkrétní Program by měl zahrnovat následující aktivity:

- vybrat relevantní environmentální indikátory a začlenit je do celkového systému sledování implementace Programu na životní prostředí
- pravidelně vyhodnocovat výsledky monitoringu (ve vazbě na další postupy průběžných evaluací při implementaci programů)
- pravidelně zveřejňovat výsledky monitoringu
- projednat navržený celkový systém sledování dopadů implementace programů a zejména způsob začlenění problematiky ŽP do celkového systému před jeho zahájením s MŽP ČR (jako příslušným úřadem dle zákona č. 100/2001 Sb.)
- využít environmentální indikátory jako kritéria pro hodnocení a výběr projektů, předkládaných v rámci programů
- zajistit dostatečné odborné a personální kapacity pro oblasti životního prostředí a rámec implementační struktury daného programu, tj. zejména pro hodnocení a výběr projektů

9.3. Monitorovací ukazatele (indikátory) vlivů Programu na veřejné zdraví

Ukazatele (indikátory) pro monitorování vlivů implementace Programu na veřejné zdraví nejsou navrhovány. Hlavní důvody jsou následující:

- Vyhodnocování indikátorů veřejného zdraví je komplexní proces založený na dlouhodobém (mnohaletém) sledování vývoje veřejného zdraví vybraných skupin obyvatelstva. V jednotlivých letech realizace programu ani za období trvání Programu proto není reálné vyhodnotit (kvantifikovat) konkrétní vlivy implementace Programu na veřejné zdraví.
- Není reálné odlišit vlivy implementace Programu na veřejné zdraví od jiných vlivů. To znamená, že nebude možno rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj veřejného zdraví ovlivněn intervencemi Programu, nebo jinými procesy probíhajícími v dotčeném území mimo systém podpory z rozpočtu Programu (například intervence v rámci dalších /operačních/ programů EU, vlivy soukromých aktivit/investic, programy bilaterální podpory, dynamika “přirozeného” vývoje, globální vlivy a podobně).
- Součástí hodnocení vlivů Programu na životní prostředí je hodnocení vlivů na kvalitu ovzduší a hluk, což jsou rozhodující determinanty veřejného zdraví. Pokud tedy budou vlivy implementace Programu na kvalitu ovzduší a hlukovou situaci pozitivní/negativní, budou takové i vlivy Programu na veřejné zdraví.

Výše uvedené však neznamená, že vlivy Programu na veřejné zdraví nejsou hodnoceny. V obecné poloze jsou vlivy Programu na veřejné zdraví posouzeny v kapitole 12. „Vlivy koncepce na veřejné zdraví“ Vyhodnocení.

10 POPIS PLÁNOVANÝCH OPATŘENÍ K ELIMINACI, MINIMALIZACI A KOMPENZACI NEGATIVNÍCH VLIVŮ ZJIŠTĚNÝCH PŘI PROVÁDĚNÍ KONCEPCE

10.1. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce

Základním opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014-2020 bude - vedle pečlivého a kvalifikovaného výběru podporovaných aktivit / projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí (viz též kapitola 6 Vyhodnocení) - pravidelná kontrola (monitoring) realizace projektů.

V případě zjištění závažných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během realizace Programu je předkladatel na základě požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom příslušný úřad, tedy MŽP ČR, dotčené správní úřady a současně rozhodnout o adekvátní změně Strategie. Předpokládáme, že v takovém případě bude také informován Národní orgán Programu. Opatření mohou být různého charakteru, od zvýšení dohledu při výběru podporovaných projektů po uložení nápravných opatření, až po případné zastavení podpory.

10.2. Opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů aktivit

Konkrétní vlivy Programu na ŽP a veřejné zdraví nastanou až v případě realizace aktivit / projektů, které jsou v něm uvedeny jen příkladmo, jako způsob naplňování opatření. Nejvýznamnějším opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů aktivit / projektů podporovaných v rámci Programu na ŽP proto bude posuzování aktivit / projektů z hlediska jejich možných vlivů na ŽP a veřejné zdraví. A to podle jejich charakteru buď posouzením v rámci procedury EIA, nebo prostřednictvím naturového hodnocení, nebo procedur povolování staveb v případech, kdy projekty nebudou výše uvedeným procedurám EIA a naturového hodnocení podléhat.

Vhodným nástrojem k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů aktivit / projektů je také aplikace environmentálních kritérií výběru aktivit / projektů (viz kap. 11 Vyhodnocení).

Dalším opatřením je pravidelná kontrola (monitoring) realizace aktivit / projektů. V případě zjištění závažných nebo nepředpokládaných negativních vlivů na ŽP nebo veřejné zdraví během realizace aktivity / projektu budou ze strany předkladatele přijata odpovídající opatření pro eliminaci, minimalizaci a případně kompenzaci těchto vlivů.

11 STANOVENÍ INDIKÁTORŮ (KRITÉRIÍ) PRO VÝBĚR PODPOROVANÝCH PROJEKTŮ

11.1. Environmentální hodnocení aktivit / projektů

Environmentální hodnocení projektů při jejich výběru (rozhodování, zda budou podpořeny v rámci Programu) je jednou z možností minimalizace negativních vlivů koncepce na životní prostředí.

Hodnocení by mělo být z hlediska vlivů implementace Programu na životní prostředí prováděno pomocí environmentálních indikátorů (kritérií) pro výběr projektu. Stanovení environmentálních kritérií výběru projektů a jejich zařazení do systému výběru s dostatečnou váhou v rámci výběru je z tohoto důvodu klíčovým nástrojem souladu financovaných projektů s obecně formulovaným charakterem prioritních os, resp. investičních priorit Programu.

Hodnocení aktivit / projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako součást schvalovacích procedur projektů při rozhodování o schválení přidělení podpory konkrétnímu projektu, tj. hodnocení dle environmentálních indikátorů by mělo být součástí souhrnného hodnocení předkládaného projektu.

Na základě hodnocení aktivit / projektů dle environmentálních kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí⁸. Současně by měly být v případě věcně srovnatelných projektů doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska ŽP.

Navržený systém je však zaměřen zejména na pozitivní dopady projektů na životní prostředí. Zpracovatel SEA vychází z předpokladu, že případné negativní dopady jsou sledovány v rámci legislativních hodnotících procedur (viz dále) a příslušné limity apod. jsou stanoveny příslušnou environmentální legislativou.

Kritéria environmentálního hodnocení aktivit / projektů byla stanovena vzhledem k referenčním cílům ochrany životního prostředí a indikátorům vlivu koncepce na životní prostředí (viz výše). Při rozhodování byla vzata v úvahu i doporučení dotčených orgánů státní správy, která byla vznesena ve fázi zjišťovacího řízení k uvedenému tématu a skutečnost, že se uvedený postup používá při posuzování vlivů na ŽP dle zákona ČR č. 100/2001 Sb. standardně (viz např. set návodných otázek, prezentovaných v SEA hodnocení Dohody o Partnerství). Environmentální hodnocení projektů pak má odpovědět na otázku, jakým způsobem může předkládaná aktivita / projekt ovlivnit životní prostředí ve smyslu referenčních cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení projektu z hlediska životního prostředí je navrhováno v podobě slovního hodnocení, to znamená konstatováním pro jednotlivá environmentální kritéria, že projekt na ně má *pozitivní* / *neutrální* / *negativní vliv*.

Výběr podporovaných projektů s využitím environmentálních kritérií není jedinou pojistkou, která zajistí minimalizaci vlivů těchto projektů na ŽP. Projekty totiž musí být před zahájením realizace podrobeny - dle svého charakteru - hodnocení dle procedury EIA, resp. naturovému hodnocení (pokud oběma uvedeným procedurám podléhají), resp. ve zbývajících případech (s výjimkou tzv. "měkkých projektů") standardním procedurám dle příslušných ustanovení dalších předpisů, upravujících v obou zemích povolování staveb.

Systém environmentálního hodnocení projektů v rámci rozhodování o jejich podpoře však tyto legislativní procedury nenahrazuje, ale tyto postupy doplňuje – předkladatel projektu včasným zohledněním problematiky životního prostředí v úvodních fázích přípravy projektu může dosáhnout snadnějšího průběhu následných povolovacích procesů z hlediska životního prostředí.

⁸Projektem, který nemá negativní vliv na životní prostředí, je třeba chápat takový projekt, jehož pozitivní vlivy významně převažují nad jeho případnými vlivy negativními a současně žádný jeho případný negativní vliv na životní prostředí není nepřijatelný.

11.2. Environmentální kritéria pro výběr projektů

Zpracovatel SEA navrhl pro jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí (viz kapitola 5) environmentální kritéria, která jsou uvedena v následující tabulce. Tato kritéria by měla být vhodným způsobem začleněna do systému hodnocení a výběru projektů v rámci Programu. Předkladatel programu přitom může provést jejich výběr, úpravu či změny dle svých potřeb a požadavků tak, aby kritéria co nejlépe reflektovala zaměření předkládaných a hodnocených projektů. Detailní návrh procedury výběru není součástí tohoto Vyhodnocení, které je pro odpovídající proceduru doporučením, které by mělo být respektováno v dalších fázích implementace Programu.

Tabulka 11.1. Referenční cíle a environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů, dopravy a lokálních topenišť?
Snižovat vlivy na klima	Přispěje projekt ke snížení emisí skleníkových plynů? Budou v rámci projektu alokovány prostředky vynaložené na řešení specifických rizik, především přírodním katastrofám?
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Sníží se počet obyvatel exponovaných nadměrným hlukem, zejména z dopravy?
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity? [ano/ne] Pomocné otázky: * Narušuje projekt ochranné podmínky chráněných území? * Narušuje projekt územní integritu SCI a SPA? * Dojde k negativnímu ovlivnění nebo likvidaci, resp. naopak k přírůstku plochy ohnisek biodiverzity? * Přispěje projekt ke zvýšení plochy vytvořených či revitalizovaných prvků ekologické stability krajiny? * Dojde v rámci realizace projektu ke zvýšení rozlohy založených a revitalizovaných přírodních ploch v zastavěném území?
Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně ochrany před povodněmi	Ovlivní projekt pozitivně/negativně krajinný ráz? Zvýší/sníží projekt fragmentaci krajiny? Přispěje projekt ke zvýšení/snížení retence vody v krajině? Přispěje projekt ke snížení počtu obyvatel ohrožených povodněmi?

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Chránit zemědělskou a lesní půdu	Dojde v rámci projektu ke snížení rozlohy zemědělské půdy, resp. je v projektu přednostně využívána nezemědělská půda? Dojde v rámci projektu k ohrožení lesních porostů?
Chránit povrchové a podzemní vody	Může projekt ohrozit kvalitu povrchových a podzemních vod?
Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů	Dojde v rámci projektu ke snížení/zvýšení produkce odpadů. Dojde v rámci projektu ke zvýšení relativního podílu materiálového využívání odpadu?
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady	Přispěje projekt k podpoře využití EVVO pro potřeby ochrany životního prostředí, respektive pro projekty zaměřené na snížení emisí z lokálních topenišť, odpovídající nakládání s odpady a podobně?

Protože v rámci Vyhodnocení jsou posuzovány i vlivy na zájmy památkové péče, je při výběru projektů potřeba zohlednit i oprávněné zájmy památkové péče obou zemí.

11.3 Indikátory (kritéria) v oblasti veřejného zdraví

Ukazatele (indikátory) pro výběr projektů Programu z hlediska jejich možného vlivu na veřejné zdraví nejsou navrhovány. Hlavní důvody jsou následující:

- Výběr podporovaných projektů pomocí indikátorů veřejného zdraví nepovažuje zpracovatel vyhodnocení za reálně proveditelný. Stanovení indikátorů veřejného zdraví je komplexní proces založený na dlouhodobém sledování vývoje veřejného zdraví vybraných skupin obyvatelstva (na historických datech o zdraví), který přesahuje rámec Programu.
- Není reálně odlišit vlivy projektů Programu na indikátory veřejného zdraví od jiných vlivů. To znamená, že nebude možno rozlišit, zda a v jaké míře byl vývoj indikátorů veřejného zdraví ovlivněn intervencemi Programu, nebo jinými procesy probíhajícími v dotčeném území mimo systém podpory z rozpočtu Programu (například intervence v rámci dalších /operačních/ programů EU, vlivy soukromých aktivit/investic, programy bilaterální podpory, dynamika “přirozeného vývoje, globální vlivy a podobně).
- Zpracovatel Vyhodnocení nepovažuje za reálné ani posuzování všechny projektů při jejich výběru z hlediska jejich potenciálních vlivů na veřejné zdraví specializovanými studiemi HIA (Health Impact Assessment).
- Součástí hodnocení při výběru projektů je hodnocení vlivů na kvalitu ovzduší a hluk, což jsou rozhodující determinanty veřejného zdraví. Pokud tedy budou vlivy projektu na kvalitu ovzduší a hlukovou situaci pozitivní/negativní, budou pozitivní/negativní i vlivy Programu na veřejné zdraví.

12 VLIVY KONCEPCE NA VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Úvod

Strategické hodnocení vlivů na zdraví je prováděno pro strategické dokumenty, mezi něž patří koncepce, politiky, strategie, plány a programy. Bývá nazýváno Health impact assessment (HIA) a představuje širokou škálu hodnocení vztahů mezi tlakem prostředí a výsledným efektem.

Vlivy Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014-2020 byly vyhodnoceny autorizovanou osobou v oblasti vlivů na zdraví v rámci specializované studie „Hodnocení vlivu na veřejné zdraví podle zákona č.100/2001 Sb., v platném znění Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014 – 2020“ (Rychlíková - Pánková, 2014).

Popis a výsledky hodnocení vlivů na zdraví jsou uvedeny v této kapitole, odkaz na dokument Hodnocení vlivů na zdraví je součástí kapitoly Seznam použitých podkladů.

Exponovaná populace

Je nutné si uvědomit, že ukazatelé zdravotního stavu celkově reflektují vliv genetické dispozice, životního stylu vázaného často k zaměstnání, potencující vliv životního prostředí, historii profesní i osobní. Dále ukazují také na účinnost primární, sekundární či terciární prevence.

V programovém území žilo k 31. 12. 2011 přibližně 7,1 mil. obyvatel, z nichž 3,4 mil. připadalo na českou část (tj. 32,1 % obyvatel ČR) a 3,7 mil. na polskou část (tj. 9,7 % obyvatel Polska).

Střední délka života (SDŽ) ve všech krajích České republiky v posledních letech narostla. Relativně pomaleji – ve srovnání s ostatními kraji ČR – roste v Moravskoslezském kraji.

SDŽ v ČR a v Polsku se významně liší zejména u mužů, jedná se o dva roky a deset měsíců v neprospěch polských mužů, kteří se z tohoto aspektu jeví jako senzitivní populace, jejímž životním stylem, riziky a nemocemi je potřebné se zabývat a chránit je.

Ženy žijí převážně z biologických důvodů a z důvodů zdravějšího životního stylu a menších rizik v zaměstnání i mimo ně déle, než muži. V případě žen činí rozdíl SDŽ mezi ČR a Polskem pět měsíců a v poslední době se snižuje.

Rozdíly mezi regiony zasluhují výzkum a zásadní změnu v prevenci srozumitelně oslovující nejvíce ohrožené skupiny obyvatel.

Střední délka života

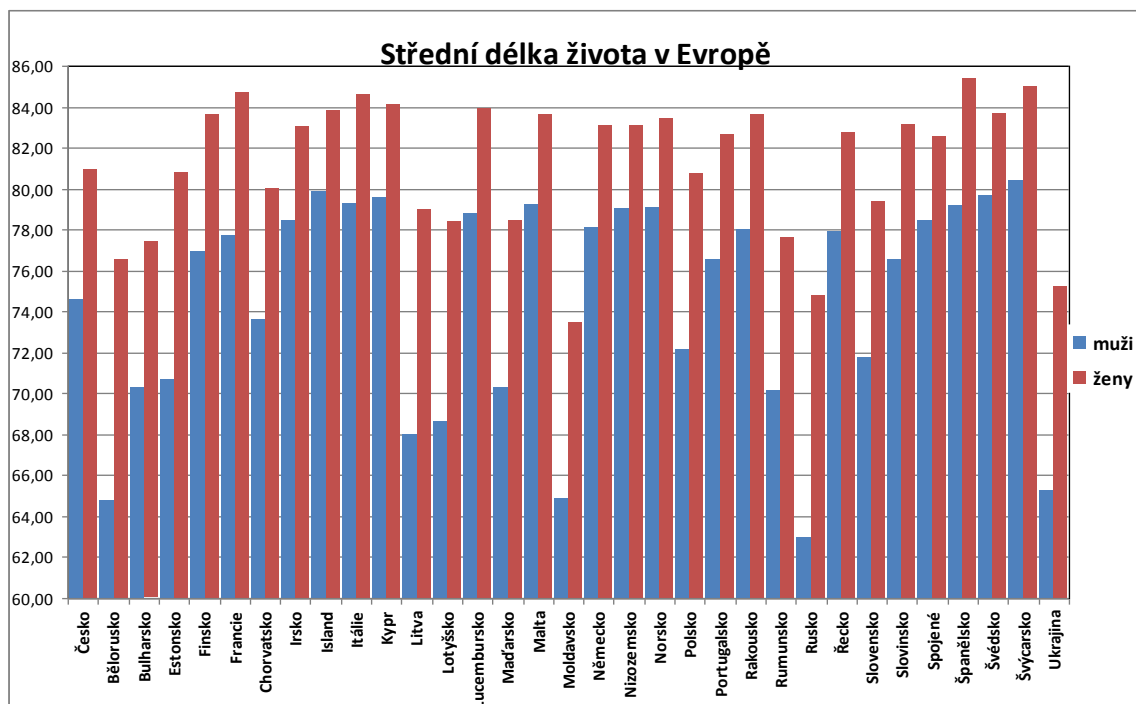
	Česká republika		Polsko	
	muži	ženy	muži	ženy
1960	67,5	73,3	64,9	70,6
1970	66,1	73	66,6	73,3
1980	66,8	73,9	66	74,4
1990	67,5	75,4	66,5	75,5
2000	71,7	78,4	69,7	78
2011	75	81,1	72,2	80,5

primary sources: WHO, World Bank, UNESCO

[http://www.worldlifeexpectancy.com/country-health-profile/czech-republic \(10\)](http://www.worldlifeexpectancy.com/country-health-profile/czech-republic (10))

Pro srovnání je v níže uvedeném grafu č. 12.1 uveden přehled SDŽ v Evropě.

Graf 12.1: Střední délka života v Evropě. Zdroj: OECD, 2011

Použitá metodika

Podle WHO (2) je „zdraví člověka stav fyzické, psychické a sociální pohody, není to jen absence nemoci“.

V zákoně ČR č. 258/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, je veřejné zdraví definováno takto: Veřejným zdravím je zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života.

V ČR byla zpracována zdravotní politika „Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí“, dále také Zdraví 2020, (25), která je rámcovým souhrnem opatření pro rozvoj veřejného zdraví v ČR. Je rovněž nástrojem pro implementaci programu WHO Zdraví 2020, který byl schválen 62. zasedáním Regionálního výboru WHO pro Evropu v roce 2012 (26). Zdraví 2020 je pokračováním již realizovaných aktivit v souladu s novými prioritami tak, aby byla zajištěna kontinuita zdravotní politiky ČR a cíle Zdraví pro 21. století - Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR, se nacházejí ve všech oblastech a prioritách nové politiky.

Polské strategické preventivně medicínské dokumenty se svým zaměřením liší pouze nepatrně. Vycházejí z analýz zdravotního stavu polské populace a obsahují i její „pain pointy“. Vzhledem k charakteru problematiky veřejného zdraví bylo hodnocení provedeno na úrovni prioritních os a priorit obou dokumentů, tedy Zdraví 2020 a Národního programu zdraví PR na léta 2006–2015.

Základní charakteristiky obou dokumentů

Obdobně jako území při česko – polské hranici je specifické svým společným vývojem, osídlením, průmyslem a sociální strukturou, jsou i oba uvedené strategické dokumenty a jejich cíle v mnohém podobné, stejně jako zdravotní problémy obyvatel obou území.

Prioritami „**Národního Programu Zdraví 2006-2015**“ (PR), jsou:

- Zlepšení zdravotního stavu a vyrovnaní územních a společenských rozdílů přednostně ovlivněním životního stylu stejně jako vyrovnáním šancí osob starších a invalidních
- Včasná detekce a léčba nejběžnějších onemocnění a zvrácení jejich etap se zvláštním důrazem na přínosy primární zdravotní péče a první pomoc při mimořádných událostech ohrožujících život
- Ochrana veřejného zdraví před nejčastějšími riziky

Prioritními oblastmi „**Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí**“, (ČR) jsou

- Realizovat celoživotní investice do zdraví a prevence nemocí, posilovat roli občanů a vytvářet podmínky pro růst a naplnění jejich zdravotního potenciálu
- Čelit závažným zdravotním problémům v oblasti neinfekčních i infekčních nemocí a průběžně monitorovat zdravotní stav obyvatel
- Posilovat zdravotnické systémy zaměřené na lidi, zajistit použitelnost a dostupnost zdravotních služeb z hlediska příjemců, soustředit se na ochranu a podporu zdraví a na prevenci nemocí, rozvíjet kapacity veřejného zdravotnictví, zajistit krizovou připravenost, průběžně monitorovat zdravotní situaci a zajistit vhodnou reakci při mimořádných situacích“
- Podílet se na vytváření podmínek pro rozvoj odolných sociálních skupin, tedy komunit žijících v prostředí, které je příznivé jejich zdraví

Při zpracování studie vlivů na veřejné zdraví bylo proto použito metody porovnání jednotlivých typů aktivit (investičních priorit/prioritních os) Programu s prioritami a prioritními osami obou jmenovaných základních strategických dokumentů.

Dále byla zohledněna metoda porovnání návrhu koncepce s determinantami veřejného zdraví. Pojem „determinanta“, se kterým se v rámci strategického posuzování vlivů na veřejné zdraví pracuje, označuje faktory ovlivňující zdraví. Zdravotní determinanty představují základní potenciál udržení nebo zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Jsou to kategorie vlastností lidí, jejich činností a faktorů prostředí, které populaci obklopuje. Jde o chování osob a jejich životní styl, vlivy uvnitř komunit, které mohou zlepšovat, nebo naopak poškozovat zdraví, životní a pracovní podmínky a přístup ke zdravotním službám a obecné sociálně-ekonomické, kulturní a environmentální podmínky. Determinanty tedy mohou působit na zdraví přímo i zprostředkovaně.

Determinanty zdraví podle WHO (5) zahrnují:

- Sociální a ekonomické prostředí,
- Fyzické prostředí a
- Individuální charakteristiky osob a jejich chování (5)

Determinanty, nebo věci, které činí lidi zdravými nebo naopak – zahrnují mimo jiné dále uvedené:

- Plat a sociální status – vyšší plat a sociální status jsou spojeny s lepším zdravím. Větší rozdíl mezi nejbohatšími a nejchudšími lidmi znamenají i větší rozdíly ve zdraví
- Vzdělání – nízké vzdělání je spojeno se špatným zdravím, větším stresem a nižší sebedůvěrou.
- Fyzické prostředí – bezpečná voda a čisté ovzduší, zdravé pracoviště, bezpečné domy, komunity a ulice dohromady přispívají k dobrému zdraví.
- Zaměstnání a podmínky při práci - zaměstnaní lidé jsou zdravější, zejména ti, u nichž jsou pracoviště více kontrolována.
- Síť sociální pomoci – větší pomoc rodinám, přátelům, komunitám, jsou spojeny s lepším zdravím. Kultura – zvyky a tradice a víra v rodině a v komunitě, to vše ovlivňuje zdraví
- Genetika – hraje úlohu při determinaci délky života, plného zdraví a pravděpodobnosti onemocnět určitou nemocí.
- Chování osob a zvládnuté dovednosti – vyvážená potrava, udržení aktivit, kouření a pití, zvládání životních zátěží a postavení se problémům čelem, to vše ovlivňuje zdraví
- Zdravotní služby – přístup a užívání preventivních služeb předcházejících ohrožení má vliv na zdraví
- Pohlaví – muži a ženy trpí různými nemocemi v různém věku

Determinantami jsou také osobní historie, prodělané nemoci, očkování, fyziologický stav. Prolínají se a působí na člověka dohromady, stejně jako zaměření, zaměstnání, bývalá profese, pohlaví, náboženství, přesvědčení, aj. Podle WHO je 23% nemocí spojených s faktory životního prostředí a je preventabilních tj. lze jim předejít.

Vybrané determinanty fyzického prostředí

Venkovní znečištění ovzduší: Znečištění venkovního ovzduší představuje směs znečišťujících látek ve venkovním prostředí.

Základními znečišťujícími látkami ve venkovním ovzduší jsou oxid siřičitý, oxidy dusíku, suspendované částice, ozón, benzen, polycyklické aromatické uhlovodíky a kovy v suspendovaných částicích PM. Ve směsi jsou i další znečištění, 1,3-butadien, formaldehyd, akrolein, nitro- a oxo-sloučeniny polycyklických aromatických uhlovodíků a další. Několik výše uvedených látek patří mezi prokazatelné karcinogeny.

Hluk: Je obecným zjištěním, že se hluk podílí na zhoršování kvality života. Narušuje aktivity a interferuje a individuálními záměry jako je koncentrace, komunikace, relaxace a spánek.

Podle WHO v zemích EU je více, než 40 % populace exponováno hladině akustického tlaku hluku z dopravy vyšší, než 55 dB (A), a 20% populace žije v hladině vyšší, než 65 dB. Při zohlednění celkové akustické expozice lze říci, že polovina občanů EU žije v obytném prostředí, které neposkytuje akustický komfort. Více, než 30% obyvatel je vystaveno v noci akustické hladině, která je vyšší než 55 dB(A), která je pro spánek rušivá.

Výsledky hodnocení vlivů Programu na veřejné zdraví

V citovaném zdrojovém dokumentu (Rychlíková - Pánková, 2014) je podrobně popsáno vyhodnocení vlivů koncepce na veřejné zdraví.

V rámci typů aktivit a investičních priorit jednotlivých prioritních os je situace následující:

Prioritní osa 1: Společné řízení rizik

Realizace typů aktivit v rámci této prioritní osy bude mít **pozitivní vliv na veřejné zdraví**. V systému prevence musí být zakomponovány i složky veřejného zdraví, které budou schopny identifikovat biologická, chemická a fyzikální zdravotní rizika spojená s krizovými situacemi. Zdravotnické instituce by měly být vybaveny tak, aby v krizových situacích byly schopny postižené osoby léčit na nejvyšší dostupné úrovni poznání a posloužit tak obyvatelům nacházejícím se na obou stranách hranice.

Zdraví osob žijících v sociálně vyloučených oblastech, nebo v sociálně vyloučených populačních skupinách, by mělo být preventivně chráněno v rámci vzdělávání znalostmi, jak se chovat při přírodních a průmyslových haváriích. Společná příprava pracovníků zainteresovaných v prevenci a zmáhání havarijních situacích by se měla týkat i odborníků veřejného zdraví.

Prioritní osa 2: Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Tato prioritní osa **bude mít pozitivní vliv na zdraví, pokud** poslouží k rozvoji zaměstnanosti v profesích s pozitivním vlivem na zdraví. Na konci realizace priority bude další pozitivum, protože poslouží rozvoji zdraví, duševního i fyzického, návštěvníků, turistů, uživatelů. Podmínkou je ale zlepšení kvality ovzduší a prevence hlukové zátěže, pokud již stará hluková zátěž byla odstraněna. Pak dojde k naplnění priorit a prioritních oblastí obou referenčních strategických dokumentů. Dopravní infrastruktura nesmí přinášet novou hlukovou zátěž a u stávající musí být hluková zátěž odstraněna. Doprava nesmí přinášet další znečištění ovzduší. Hluk i znečištění ovzduší jsou spjaté s neinfekčními onemocněními, kterými obyvatelé České republiky i Polska trpí nejvíce.

Prioritní osa 3: Vzdělání a kvalifikace

Tato prioritní osa povede k **naplňování priorit obou strategických dokumentů**, jako je zlepšení zdravotního stavu a vyrovnaní územních a společenských rozdílů, prevence rizik, infekcí, neinfekčních nemocí, adikcí a ovlivnění životního stylu. Aktivity mohou oslovit a zlepšit zdraví všech populačních skupin. Důležité je, aby byly **cíleny na skupiny obyvatel sociálně vyloučených, nebo sociálním vyloučením ohrožených**. Z indikátorů zdraví vyplývá, že ohroženou skupinou populace může být pravděpodobně i skupina polských mužů (viz SDŽ). Oslovit tuto skupinu je obtížný úkol a na ni by se mohla vzdělávací investiční priorita OP zaměřit. Pravděpodobně s tím může souviset i prevence a ochrana zdraví na pracovišti, která by měla být přísnější. Podobně i pracovní lékařská péče by měla být důslednější.

Priorita 4: Spolupráce institucí a komunit

Podpora lokálních aktivit, spolupráce institucí na obou stranách hranice a networking v případě prevence nemocí, ochrany zdraví, výchovy ke zdravému životnímu stylu, prevenci rizik, **jsou pozitivními typy aktivit** a pomohou naplnit priority a cíle obou strategických dokumentů.

Závěr a návrh doporučení

Program přeshraniční spolupráce ČR – PR v období 2014 – 2020, který na území obou států zahrnuje podporované území, **bude mít pozitivní vliv na zdraví obyvatel**. Program bude prospěšný pro veřejné zdraví, zejména pokud přispěje k těmto cílům:

- Zvýšení zaměstnanosti v oborech, které ale musí zlepšit životní a pracovní prostředí a nesmí přinést žádná nová zdravotní rizika pro zaměstnance i obyvatele.
- Snížení sociálních rozdílů, zvýšení vzdělanosti, zejména zvýšení vzdělanosti ve veřejném zdraví a zdravotnictví.
- Rozšíření vzdělanosti o zdravém životním stylu, snížení a odstranění závislosti na alkoholu a tabáku a ostatních drogách, vzdělání v prevenci nejčastějších onemocnění všech věkových skupin obyvatel.
- Zkoumání a monitorování ukazatelů zdraví dětí i dospělých ve vztahu k životnímu prostředí, životním a pracovním podmínkám, hledání příčin negativních jevů a způsobů zlepšení.
- Zlepšení kvality ovzduší a životních podmínek obyvatel, snížení a odstranění hlukové zátěže, prevence nového znečištění ovzduší stávajícími a dalšími znečišťujícími látkami.
- Práce se sociálně vyloučenými skupinami obyvatel a jejich zdravím, nebo skupinami vyloučením ohroženými.
- Zapojování institucí veřejného zdravotnictví na obou stranách hranice a využití jejich kapacit ke snížení výskytu problémů ve zdraví populace a ke zlepšení veřejného zdraví. Žádoucí je včasná identifikace aktuálních problémů, analýza příčin, návrh postupu a zlepšujících opatření.

Detaily o jednotlivých možných vlivech navržených typů aktivit na veřejné zdraví jsou uvedeny ve zdrojovém dokumentu (Rychlíková - Pánková 2014) a konkrétní doporučení pro minimalizaci těchto vlivů v tomto textu a souhrnně v kap. 6 tohoto Vyhodnocení.

13 NETECHNICKÉ SHRUTÍ VÝŠE UVEDENÝCH ÚDAJŮ

Předmětem tohoto Vyhodnocení vlivů koncepce na ŽP a veřejné zdraví je „Program přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika 2014-2020“, který se týká sousedících částí území České republiky a Polské republiky. V ČR je oblast vymezena územím pěti krajů a na území Polské republiky územím jednoho celého a částí dvou vojvodství.

Česká republika:

- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

Polská republika:

- část Dolnoslezského vojvodství (podregiony Jelinogórski a Walbrzyski a okres Strzeliński)
- Opolské vojvodství
- část Slezského vojvodství (podregiony Rybnicki a Bielski a okres Psczyński)

Uvedený Program je strategickým plánovacím dokumentem. Struktura Programu respektuje požadavky Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1299/2013 o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce.

Program přispěje k rozvoji Strategie Unie, zaměřené na inteligentní a udržitelný růst, podporující sociální začlenění a dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Program Česká republika – Polská republika 2014-2020, v budoucnu schválený národními vládami a Evropskou komisí, je podmínkou Evropské komise pro financování přeshraničních projektů v obou uvedených zemích z evropských zdrojů. Program bude sloužit jako podklad orgánům státní správy a samosprávy při prosazování veřejného zájmu a uplatňování jejich rozhodovacích pravomocí v příhraniční oblasti, v níž je základním prvkem plánování a schvalování rozvojových projektů

Předložené Vyhodnocení koncepce je zpracováno na základě § 10e - §10f zákona ČR číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Vyhodnocení koncepce vychází z obsahu přílohy číslo 9 citovaného zákona.

Koncepce podléhá mezistátnímu posuzování. Procedura posuzování uvedené koncepce probíhá v souladu s § 14a citovaného zákona v působnosti Ministerstva životního prostředí (MŽP) ČR. Procedura posuzování byla upravena (rozšířena) o další fakultativní kroky, které byly dohodnuty na jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, dne 17.10.2013.

Samotný Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020 (dále také Program) je zpracováván v gesci řídicího orgánu programu, MMR ČR, ve spolupráci s Ministerstvem infrastruktury a rozvoje PR, a v koordinaci s pracovní skupinou (Task force), složenou ze zástupců zainteresovaných stran na české a polské straně.

První (nečíslovanou) kapitolou Vyhodnocení je **úvod**.

První (číslovaná) kapitola Vyhodnocení pojednává **o obsahu a cílech Programu** a jeho vztazích k jiným koncepcím. Návrh Programu je ve své strategické části členěn na několik úrovní, které vycházejí ze šablony, stanovené Nařízením EK pro zpracování programů přeshraniční spolupráce.

Program obsahuje následující oddíly:

Oddíl 1: Strategie, na jejímž základě bude program spolupráce přispívat ke strategii unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a pro dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti

Oddíl 2: Prioritní osy

Oddíl 3: Finanční plán

Oddíl 4: Prováděcí ustanovení pro program spolupráce

Oddíl 5: Horizontální principy

Hlavní cíle Programu

Hlavní cíle Programu vycházejí z doporučené metodiky pro zpracování operačních programů.

Jednotlivé prioritní osy obsahují investiční priority, jimž odpovídají konkrétní specifické cíle. Tyto cíle jsou naplňovány typy aktivit, které jsou uváděny v příkladném výčtu v rámci návrhu programu.

Přehled Prioritních os, specifických cílů a typy aktivit k jejich naplnění:

Prioritní osa 1. Společné řízení rizik

Investiční priorita 1.1: Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám a vývoj systémů krizového řízení

Specifický cíl: Zvýšení přeshraniční akceschopnosti při řešení krizových situací

Typy aktivit:

- Investice do rozvoje společných či propojených systémů prevence, monitoringu, reakce a odstraňování následků rizik
- Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice
- Společná odborná příprava pracovníků záchranných/bezpečnostních složek a útvarů krizového řízení zaměřená na posílení přeshraniční akceschopnosti

Prioritní osa 2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Investiční priorita 2.1: Podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů;

Specifický cíl: Zlepšení podmínek pro zaměstnanost využitím potenciálu přírodních a kulturních zdrojů regionu.

Typy aktivit:

- Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí
- Podpora využití nehmotného kulturního dědictví
- Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu
- Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů
- Studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů

Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace

Investiční priorita 3.1: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení

Specifický cíl: Zlepšení postavení osob vstupujících na přeshraniční trh práce

Typy aktivit:

- Příprava a realizace společného vzdělávání
- Spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce
- Rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému

Prioritní osa 4. Spolupráce institucí a komunit

Investiční priorita 4.1: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Specifický cíl: Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu

Typy aktivit:

- Opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni
- Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy
- Vytváření a rozvoj přeshraničních kooperačních sítí, včetně spolupráce NNO

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Druhá kapitola Vyhodnocení podává informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobném vývoji bez provedení koncepce. V kapitole jsou popsány základní charakteristiky životního prostředí v dotčeném území ve všech relevantních sektorech životního prostředí:

- Ovzduší (emisní situace, imisní situace)
- Hluk
- Příroda a krajina, včetně lokalit soustavy Natura 2000
- Staré ekologické zátěže
- Odpady (komunální, průmyslové)
- Voda (zásobování obyvatelstva pitnou vodou, odvádění odpadních vod, jakost povrchových vod, jakost podzemních vod, atd.)
- Půda
- Lesy

Dále je odhadnut vývoj území bez provedení koncepce.

Kapitola 3 Vyhodnocení uvádí charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy. V zájmovém území existují dvě skupiny „citlivých“ oblastí, v nichž je potřebné zvláště důsledně vyhodnocovat potenciální dopady projektů navrhovaných k podpoře v rámci Programu z hlediska jejich možných nepříznivých vlivů na ŽP. Jedná se konkrétně o následující oblasti:

- Oblasti se zvýšenými požadavky na ochranu přírody a krajiny.
Jedná se především o příhraniční oblasti velkoplošných i maloplošných zvláště chráněných území a území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.
- Oblasti se zvláště zhoršeným stavem životního prostředí.
Jedná se o východní části zájmového území, kde koncentrace škodlivin v ovzduší, dosahují nejvyšších hodnot z obou zemí, zúčastněných na společném Programu.

V kapitole 4 jsou diskutovány současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro Program. Mezi největší současné problémy podporovaného území v oblasti životního prostředí jak v Polské republice, tak v České republice lze zařadit:

- přetrvávající znečištění ovzduší suspendovanými částicemi frakce PM₁₀ a PM_{2,5}, organickými škodlivinami (především polycyklickými aromatickými uhlovodíky reprezentovanými benzo(a)pyrenem), oxidy dusíku a dalšími škodlivinami emitovanými průmyslovými zdroji, dopravou i lokálními topeništi.
- vysoká hluková zátěž ve městech a v okolí komunikací s vysokou intenzitou dopravy,
- ohrožení cenných přírodních území v důsledku narušení vodního režimu, snížení retenční schopnosti krajiny, její fragmentaci a snížení průchodnosti, zajištění ochrany území soustavy Natura 2000 a šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů

a další problémy v oblasti vodního hospodářství, odpadů, ohrožení půdy a lesů (viz příslušná kapitola).

Protože nebylo možno vyloučit významný vliv Programu na území soustavy Natura 2000, byl Program dále podroben vyhodnocení vlivů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Z celkového počtu 14 typů aktivit navržených ve čtyřech prioritních osách Programu lze očekávat u naprosté většiny aktivit (11) nulový vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti.

V případě dvou typů podporovaných aktivit bylo konstatováno, že je nelze za současné situace přesněji vyhodnotit. Důvodem byla skutečnost, že hodnocený Program nepřináší natolik konkrétní informace, jež by opravňovaly stanovení bližší míry vlivu na naturová území. V případě každé takové aktivity proto musí být v rámci procesu budoucího schvalování projektu/záměru jeho možné vlivy na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podrobně vyhodnoceny v průběhu dalšího posuzování záměru.

U jednoho typu podporované aktivity, zaměřené mimo jiné i na spolupráci v oblasti ochrany přírody a krajiny bylo konstatováno, že sice nemá přímý vztah k lokalitám soustavy Natura 2000, realizace některých dílčích aktivit však může hypoteticky vést k efektivnější ochraně chráněných území a efektivnějšímu využívání krajiny, což v důsledku může mít nulový až mírně pozitivní vliv na lokality Natura 2000.

Významný negativní vliv nebyl a priori konstatován u žádného z navržených typů aktivit.

V kapitole 5 jsou stanoveny referenční cíle ochrany životního prostředí, které tvoří základní rámec pro vyhodnocení souladu cílů Programu s požadavky na ochranu životního prostředí. Referenční cíle, uvedené v následující tabulce 13.1 především umožňují posoudit, jak mohou jednotlivé prioritní osy a typy opatření ovlivnit naplnění cílů ochrany životního prostředí a zda je ovlivňují pozitivně, negativně nebo jsou vůči plnění cílů neutrální.

Tabulka 13.1 Referenční cíle ochrany životního prostředí

Referenční cíle ochrany životního prostředí pro Program přeshraniční spolupráce	
1	Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).
2	Snižovat vlivy na klima
3	Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy
4	Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity
5	Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně ochrany před povodněmi
6	Chránit zemědělskou a lesní půdu
7	Chránit povrchové a podzemní vody
8	Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů
9	Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady

V kapitole je rovněž uvedeno, jakým způsobem byl hodnocen vliv koncepce na veřejné zdraví.

Vlastní Vyhodnocení vlivu Programu na životní prostředí obsahuje **kapitola 6** Vyhodnocení. Hodnocení je provedeno ve dvou úrovních (hodnocení prioritních os a typů aktivit) a jeho výsledky je možno shrnout následovně:

Prioritní osy:

Prioritní osa 1. Společné řízení rizik

Vzhledem k tomu, že v rámci této prioritní osy bude podporován rozvoj společných systémů prevence, monitoringu a odstraňování následků rizik, které bude umožňovat sdílení informací, zlepšení koordinace rychlé reakce, a také podporu investic, směřujících ke zvýšení kompatibility a propojenosti integrovaných záchranných systémů a tím i lepší spolupráci integrovaného záchranného systému v příhraniční oblasti, lze očekávat především pozitivní či neutrální vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

Prioritní osa 2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Prioritní osa může mít především pozitivní, ale – v případě jednoho z typů aktivit - potenciálně také negativní dopady na životní prostředí. Z hlediska maximalizace pozitivních a minimalizace negativních vlivů opatření na životní prostředí bude rozhodující výběr a způsob realizace projektů.

Pozitivním vlivem typů aktivit prioritní osy bude nepochybně zlepšení estetické kvality území v intravilánu obcí (zachování a zlepšování kvality historických a kulturních památek) a revitalizace a obnova přírodního bohatství. Zvýšením dopravní dostupnosti příhraničního území a zlepšením mobility obyvatel se takélepší situace na místních trzích práce a v důsledku realizovaných aktivit dojde ke zlepšení sociální a ekonomické situace příhraničního území a k oživení jeho rozvoje. Pozitivní vliv bude mít realizace opatření také na návštěvníky obcí a regionů (zlepšení zdraví, pozitivní psychosociální vlivy, včetně zlepšení faktoru pohody).

Naopak možné negativní vlivy mohou být spojené s investicemi do infrastruktury, zlepšující přeshraniční dostupnost, především výstavba nových a rekonstrukce stávajících lokálních a regionálních silničních spojení. Trasování nových komunikací se může dostat do konfliktu se zájmy ochrany a přírody, včetně naturových lokalit, a to v důsledku fragmentace krajiny, ohrožení cenných přírodních lokalit, omezení možnosti migrace divoce žijících zvířat přes jejich konstrukce s následkem úmrtí zvířat a podobně.

Kvalitnější komunikace zvýší atraktivitu dopravy a tím také i její intenzitu, spojenou s absolutní produkcí emisí a hluku. Zkvalitnění komunikací umožní také průjezd vozidel, která – v důsledku svých rozměrů či hmotnosti – po stávajících komunikacích neprojedou. Po dobu trvání stavebních činností při rekonstrukcích může dojít k dočasnému negativnímu působení na životní prostředí a obyvatele (hluk, emise do ovzduší, narušení pohody). Dalším potenciálním negativním dopadem priority v průběhu provádění stavebních prací může být ohrožení cenných přírodních lokalit nebo geologických, paleontologických a archeologických památek.

Zlepšení kvality silniční sítě a její rozšíření však na druhé straně může v důsledku zvýšení plynulosti a bezpečnosti dopravy přinést také relativní snížení hluku z dopravy v obydlených územích (lepší kvalita povrchů vozovek) a může přispět k relativnímu snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší (lepší výškové a směrové vedení komunikací, lepší plynulost dopravy a podobně) nebo bude alespoň působit proti jejich nárůstu.

Pozitivní vlivy v rámci této prioritní osy může přinést také posílení veřejně dostupné základní infrastruktury zpřístupňující a zvyšující využití přírodního a kulturního dědictví v odvětví

cestovního ruchu (např. cyklostezky, naučné stezky), včetně doplňkové turistické infrastruktury usnadňující návštěvu kulturních a přírodních atraktivit a také zlepšení přístupu ke kulturním a přírodním atraktivitám pro návštěvníky se speciálními potřebami (hendikepovaní, senioři apod.).

Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace

Realizace projektů a aktivit uvažovaných v rámci této Prioritní osy nebude mít, vzhledem k charakteru projektů a aktivit podporovaných v jejím rámci, žádné přímé ani nepřímé negativní vlivy na životní prostředí. Předpokládá se, že priorita bude mít pouze pozitivní vlivy na životní prostředí. Lepší možnosti vzdělávání a uplatnění na trhu práce může zprostředkovaně přinést zlepšení životního prostředí, protože vzdělanější občané obvykle věnují více pozornosti problematice životního prostředí a veřejného zdraví. Součástí vzdělání je i zvýšení ekologického vědomí obyvatel a jejich ztotožnění s principem udržitelného rozvoje a s tím související pozitivní změny v jejich chování ve vztahu k životnímu prostředí.

Široce chápaná spolupráce v oblasti vzdělávání může přispět k prohloubení vztahů mezi obyvateli na obou stranách hranice a tím také k řešení problémů, společných pro příhraniční oblast.

Prioritní osa 4. Spolupráce institucí a komunit

Realizace projektů a aktivit uvažovaných v rámci této investiční priority nebude mít, vzhledem k charakteru projektů a aktivit podporovaných v jejím rámci, žádné přímé ani nepřímé negativní vlivy na životní prostředí. Předpokládá se, že priorita bude mít pouze pozitivní vlivy na životní prostředí. Plánovaná spolupráce v oblasti ochrany přírody a krajiny (společné programy ochrany, osvěty i vzdělávání obyvatel apod.) může přispět ke zlepšení stavu přírodních složek prostředí po obou stranách společné hranice.

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Závěr kapitoly uvádí, že při vyhodnocení nebyly zjištěny žádné významné negativní vlivy prioritních os, specifických cílů a investičních priorit na životní prostředí. Toto konstatování se vztahuje také území sousedících států.

V podrobné tabulce s navazujícím komentářem jsou také vyhodnoceny vlivy jednotlivých typů aktivit Programu na životní prostředí.

Celkový závěr pak uvádí, že ze 14 typů aktivit 4 prioritních os Programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v období 2014 – 2020 nebude mít žádný z typů aktivit potenciální významný negativní vliv na životní prostředí, ato jak na území podporované Programem, tak ani na území sousedících států.

Zvýšená pozornost však musí být věnována projektům výstavby a rekonstrukcí silničních komunikací, které budou součástí typu aktivit „Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu“ prioritní osy 2 „Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti“.

Zejména v tomto případě (platí to však i pro relevantní projekty ostatních prioritních os) je nezbytné důsledně uplatňovat požadavky procedur EIA a naturového hodnocení, případně požadavky procedur

povolování staveb v případech, kdy projekty nebudou podléhat hodnocení EIA či naturovému hodnocení. Dále je potřeba věnovat zvýšenou pozornost výběru podporovaných projektů pomocí mechanismu, navrženého v kap. 11 tohoto Vyhodnocení „Kritéria pro výběr projektů“.

V kapitole 7 jsou navržena opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí. Charakter Programu, jako koncepčního materiálu, neumožňuje vzhledem k nezbytně obecnému charakteru opatření identifikovat případné specifické negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví. Specifické environmentální vlivy bude možno reálně identifikovat až v rámci schvalovacích procedur, souvisejících s financováním projektů podporovaných Programem, a v relevantních případech také při hodnocení jednotlivých aktivit (případně záměrů a projektů) v rámci procedur povolování staveb, respektive procedur EIA a naturového hodnocení.

Popis všech navržených opatření je uveden v podrobné tabulce 7.1., která ke každé prioritní ose a vybraným typům opatření uvádí hlavní vlivy na ŽP a opatření, která by tyto vlivy měla kompenzovat, eliminovat, resp. snížit jejich vliv.

V této kapitole je také uveden přehled doporučení autorů naturového hodnocení a hodnocení vlivů na veřejné zdraví.

V kapitole 8 je uveden výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů.

Z hlediska zkoumaných variant je možno konstatovat, že v rámci procesu zpracování Programu byly zvažovány různé alternativy zpracování dílčích částí Programu a jeho výsledkem je předložení koncepce v jediné variantě, včetně cílů. Dosažení cílů bude zajištěno realizací projektů, které ovšem musí spadat do rámce daného konceptu a splňovat předem stanovené podmínky.

Kromě navržené varianty lze definovat také variantu nulovou, která by znamenala zachování stávajícího stavu bez realizace Programu. V případě nulové varianty by vývoj ŽP pokračoval ve stávajících trendech, které však může Program ovlivnit jen zprostředkovaně a pouze částečně, protože životní prostředí je současně ovlivňováno řadou dalších vlivů, včetně vlivů jiných regionálních a celostátních koncepcí obou států, které mají dopad na území podporované Programem.

V kapitole 9 jsou navrženy monitorovací ukazatele (indikátory) pro hodnocení vlivu Programu na životní prostředí. Pro sledování vlivů implementace Programu na jednotlivé referenční cíle ochrany životního prostředí byly navrženy příslušné indikátory, které jsou uvedeny v následující tabulce 14.2. K tomu, aby bylo možno sledovat vliv Programu pomocí navržených indikátorů, je nutné jejich sledování provázat s environmentálním hodnocení projektů, financovaných v rámci Programu.

Tabulka 13.2 Návrh environmentálních indikátorů

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze	Emise zdrojů znečištění ovzduší a) tuhé částice b) NO _x c) benzo(a)pyren	t/rok	Emise znečišťujících látek za časové období

Referenční cíl	Indikátor	Jednotky/ způsob měření	Definice
zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).			
Snižovat vlivy na klima	Financování řešení specifických rizik	Kč	Prostředky vynaložené na řešení specifických rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Hluková zátěž obyvatel	Počet obyvatel	Snížení počtu obyvatel, žijících v území s překročeným limitem hluku.
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Rozloha ohnisek biodiverzity	%	Přírůstek nebo úbytek plochy ohnisek biodiverzity v rámci realizace Programu
Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně povodní schopnosti	Míra změny krajinného rázu, fragmentace krajiny a její retenční schopnosti	Počet projektů	Počet projektů, které přispějí k obnově a zlepšení vodního režimu krajiny a její stabilitě.
Chránit zemědělskou a lesní půdu	Změna rozlohy zemědělské a lesní půdy	ha	Snížení rozlohy zemědělské půdy
Chránit povrchové a podzemní vody	Znečištění povrchových a podzemních vod	Počet	Počet havarijních znečištění povrchových a podzemních vod
Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů	Snížení produkce odpadů	%	Snížení produkce odpadů za sledované období (%). Zvýšení materiálového využití komunálních odpadů (%)
Využít prvky systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Počet projektů	Počet projektů, zahrnujících EVVO pro podporu udržitelného rozvoje, zaměřených na řešení nejzávažnějších problémů ŽP (například znečištění ovzduší z lokálních topenišť, nakládání s odpady a další)

V kapitole 10 je uveden stručný popis opatření navrhovaných k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce. Základním opatřením k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění Programu bude vedle

pečlivého a kvalifikovaného výběru projektů z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí pravidelná kontrola (monitoring) realizace projektů podporovaných v rámci Programu. Tato kontrola bude prováděna mimo jiné pomocí monitorovacích ukazatelů navržených v kapitole 9 tohoto vyhodnocení.

V případě zjištění závažných negativních vlivů na životní prostředí nebo veřejné zdraví během implementace Programu je předkladatel na základě požadavků citovaného zákona povinen zajistit přijetí opatření k odvrácení nebo zmírnění takových vlivů a informovat o tom příslušný úřad, tedy Ministerstvo životního prostředí ČR, dotčené správní úřady a současně rozhodnout o adekvátní změně Programu. Opatření mohou být různého charakteru, od zvýšení dohledu při realizaci projektů, přes uložení nápravných opatření, až po zastavení finanční pomoci.

Kapitola 11 popisuje navržené indikátory (kritéria) pro výběr projektů. Environmentální hodnocení projektů při jejich výběru (rozhodování, zda budou podpořeny v rámci Programu) je jednou z možností minimalizace negativních vlivů koncepce na životní prostředí.

Hodnocení by mělo být z hlediska vlivů implementace Programu na životní prostředí prováděno pomocí environmentálních indikátorů (kritérií) pro výběr projektu. Stanovení environmentálních kritérií výběru projektů a jejich zařazení do systému výběru s dostatečnou vahou v rámci výběru je z tohoto důvodu klíčovým nástrojem souladu financovaných projektů s obecně formulovaným charakterem prioritních os, resp. investičních priorit Programu.

Hodnocení aktivit / projektů dle navržených kritérií by mělo být prováděno jako součást schvalovacích procedur projektů při rozhodování o schválení přidělení podpory konkrétnímu projektu, tj. hodnocení dle environmentálních indikátorů by mělo být součástí souhrnného hodnocení předkládaného projektu.

Na základě hodnocení aktivit / projektů dle environmentálních kritérií by měly být následně schváleny či doporučeny k realizaci pouze ty projekty, které nebudou mít negativní vliv na životní prostředí. Současně by měly být v případě věcně srovnatelných projektů doporučeny k realizaci ty projekty, které budou hodnoceny jako příznivější z hlediska ŽP.

Environmentální hodnocení projektů má odpovědět na otázku, jakým způsobem může předkládaná aktivita / projekt ovlivnit životní prostředí ve smyslu referenčních cílů ochrany životního prostředí. Hodnocení projektu z hlediska životního prostředí je navrhováno v podobě slovního hodnocení, to znamená konstatováním pro jednotlivá environmentální kritéria, že projekt na ně má pozitivní / neutrální / negativní vliv.

Výběr podporovaných projektů s využitím environmentálních kritérií není jedinou pojistkou, která zajistí minimalizaci vlivů těchto projektů na ŽP. Projekty totiž musí být před zahájením realizace podrobeny - dle svého charakteru - hodnocení dle procedury EIA, resp. naturovému hodnocení (pokud oběma uvedeným procedurám podléhají), resp. ve zbývajících případech (s výjimkou tzv. "měkkých projektů") standardním procedurám dle příslušných ustanovení dalších předpisů, upravujících v obou zemích povolování staveb.

Vztah mezi referenčními cíli a environmentálními kritérii pro výběr projektů, včetně návodných otázek, je uveden v následující tabulce:

Tabulka 13.3. Referenční cíle a environmentální kritéria pro výběr projektů

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Snižovat emise škodlivin do ovzduší - tuhých znečišťujících látek, oxidů dusíku a organických škodlivin (zejména benzo(a)pyrenu), ze zdrojů znečištění ovzduší, včetně mobilních a lokálních zdrojů (doprava a lokální topeniště).	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů, dopravy a lokálních topenišť?
Snižovat vlivy na klima	Přispěje projekt ke snížení emisí skleníkových plynů? Budou v rámci projektu alokovány prostředky vynaložené na řešení specifických rizik, především přírodním katastrofám?
Snižovat zátěž populace v sídlech z expozice hlukem, především z dopravy	Sníží se počet obyvatel exponovaných nadměrným hlukem, zejména z dopravy?
Chránit ohniska („hot-spots“) biodiverzity	Má projekt významný pozitivní/negativní vliv na ohnisko biodiverzity? [ano/ne] Pomocné otázky: * Narušuje projekt ochranné podmínky chráněných území? * Narušuje projekt územní integritu SCI a SPA? * Dojde k negativnímu ovlivnění nebo likvidaci, resp. naopak k přírůstku plochy ohnisek biodiverzity? * Přispěje projekt ke zvýšení plochy vytvořených či revitalizovaných prvků ekologické stability krajiny? * Dojde v rámci realizace projektu ke zvýšení rozlohy založených a revitalizovaných přírodních ploch v zastavěném území?
Omezovat fragmentaci krajiny, chránit krajinný ráz a retenční funkci krajiny, včetně ochrany před povodněmi	Ovlivní projekt pozitivně/negativně krajinný ráz? Zvýší/sníží projekt fragmentaci krajiny? Přispěje projekt ke zvýšení/snížení retence vody v krajině? Přispěje projekt ke snížení počtu obyvatel ohrožených povodněmi?
Chránit zemědělskou a lesní půdu	Dojde v rámci projektu ke snížení rozlohy zemědělské půdy, resp. je v projektu přednostně využívána nezemědělská půda? Dojde v rámci projektu k ohrožení lesních porostů?
Chránit povrchové a podzemní vody	Může projekt ohrozit kvalitu povrchových a podzemních vod?
Snížit produkci odpadů, zvýšit materiálové využití komunálních odpadů	Dojde v rámci projektu ke snížení/zvýšení produkce odpadů. Dojde v rámci projektu ke zvýšení relativního podílu materiálového využívání odpadu?

Referenční cíl	Otázky pro hodnocení a výběr projektů z hlediska životního prostředí
Využití prvků systému environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro potřeby ochrany životního prostředí, především v oblasti snížení znečišťování ovzduší z lokálních zdrojů a nakládání s odpady	Přispěje projekt k podpoře využití EVVO pro potřeby ochrany životního prostředí, respektive pro projekty zaměřené na snížení emisí z lokálních topenišť, odpovídající nakládání s odpady a podobně?

V kapitole 12 jsou vyhodnoceny vlivy Programu na veřejné zdraví. Vliv na zdraví byl vyhodnocen na základě priorit „Národního Programu Zdraví 2006-2015“ (PR) a „Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí,“ (ČR).

Lze konstatovat, že realizace Programu nebude mít negativní vliv na zdraví dotčené populace. Naopak je možno důvodně předpokládat, že za splnění některých podmínek **bude mít pozitivní vliv na zdraví obyvatel.**

Třináctá kapitola pak obsahuje toto stručné shrnutí.

Čtrnáctá kapitola obsahuje vypořádání připomínek, zaslaných k Oznámení koncepce a zahrnutých do příloh Závěru zjišťovacího řízení.

Patnáctá kapitola obsahuje návrh stanoviska k návrhu koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

14 SOUHRNNÉ VYPOŘÁDÁNÍ VYJÁDRĚNÍ OBDRŽENÝCH KE KONCEPCI Z HLEDISKA VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

14.1. Přehled vyjádření obdržených k Oznámení Programu

Zpracovateli Vyhodnocení byla prostřednictvím příslušného úřadu, Ministerstva životního prostředí ČR, předána vyjádření obdržená k Oznámení (za českou i polskou stranu). Předaná vyjádření z české strany jsou podle data jejich vydání přehledně uvedena v následující tabulce. Ve vypořádání jsou vyjádření rozdělena na vyjádření obsahující připomínky a/nebo doporučení, a vyjádření neobsahující ani připomínky ani doporučení. Připomínky z polské strany podporovaného území jsou zařazeny ve druhé části seznamu (tabulka 14.2. od č. 59).

Tabulka 14.1 Přehled obdržených vyjádření z ČR.

Odesílatel vyjádření	Kontaktní adresa	Č.j.:	Ze dne
1. ČIŽP – oblastní inspektorát Hradec Králové	Resslova 1229, 500 02 Hradec Králové	ČIŽP/45/IPP/1402015.001/1 4/KDR	17.2.2014
2. ČIŽP – oblastní inspektorát Olomouc	Tovární 41, 772 00 Olomouc	ČIŽP/48/IPP/1401931.001/1 4/OBS	24.2.2014
3. ČIŽP - oblastní inspektorát Liberec	Třída 1. máje 858/26, 460 01 Liberec 1	ČIŽP/51/IPP/1401957.001/1 4/LZG	11.2.2014
4. Krajská hygienická služba (dále KHS) Královehradeckého kraje se sídlem v Hradci Králové	Habrmanova 19, P.O. Box 9, 501 01 Hradec Králové	S-KHSHK 02065/2014/2/HOK.HK/Hr	4.2.2014
5. KHS Libereckého kraje se sídlem v Liberci	Husova tř. 64, 460 31 Liberec 1	KHSLB 02407/2014	11.2.2014
6. KHS Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě	Na Bělidle 7, 702 00 Ostrava	KHSMS 3554/2014/HOK/OV	6.2.2014
7. KHS Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci	Wolkerova 6, 779 11 Olomouc	KHSOC/01790/2014	18.2.2014
8. KHS Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích	Polní 2, Územní pracoviště, 568 02 Svitavy,	KHSPA 01844/2014/HOK-Sy	12.2.2014

9. Krajský úřad (dále KÚ) Královehradeckého kraje – odbor ŽP a zemědělství EIA a IPPC	Pivovarské nám. 1245, 500 03 Hradec Králové	25334/ZP/2014-Hy	21.2.2014
10. KÚ Pardubického kraje – odbor ŽP a zemědělství	Komenského nám. 125, 532 11 Pardubice	KrÚ 13979/2014/OŽPZ/PP	24.2.2014
11. KÚ Moravskoslezský kraj – odbor ŽP a zemědělství	28. října 117, 702 18 Ostrava	MSK 18774/2014	12.3.2014
12. KÚ Libereckého kraje, ředitel	U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2	KULK 14273/2014	28.2.2014
13. Liberecký kraj, náměstek hejtmána pro ŽP a zemědělství	U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec	Neuvedeno	27.2.2014
14. Magistrát města Frýdku-Místku - odbor ŽP a zemědělství	Palackého 115, 738 22 Frýdek-Místek	MMFM 15052/2014	18.2.2014
15. Magistrát města Jablonec nad Nisou - odbor stavební a ŽP	Mírové náměstí 19, 467 51 Jablonec nad Nisou	9207/2014	10.2.2014
16. Magistrát města Olomouce - odbor ŽP	Hynaisova 10,779 11 Olomouc	SMOL/037600/2014/OZP/O H/Dre	20.2.2014
17. Magistrát města Ostravy – odbor ochrany ŽP	Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava	SMO/061857/14/OŽP/Bey	17.2.2014
18. Městský úřad Česká Lípa – odbor rozvoje, majetku a investic	Nám. T. G. Masaryka č.p. 1, 470 36 Česká Lípa	MUCL/116998/2014	26.3.2014
19. Městský úřad Holice	Holubova 1, 534 14 Holice	01697/MUHOP001Q7W4	24.2.2014
20. Město Náchod	Masarykovo nám. 40, 547 01 Náchod	1713/2014/ŽP/Čs	5.2.2014
21. Město Nový Bor	nám. Míru 1, 473 01 Nový Bor	MUNO9029/2014	18.2.2014

22. Město Polička – odbor územního plánování, rozvoje a ŽP	Palackého nám. 160, 572 01 Polička	MP/02701/2014/OÚPRaŽP/ BV	10.2.2014
23. Město Polička	Palackého nám.160, 572 01 Polička	MP/02025/2014	11.2.2014
24. Městský úřad Šumperk	Nám. Míru 1, 787 01 Šumperk	MUSP 16857/2014	20.2.2014
25. Městský úřad Bohumín - odbor ŽP a Služeb	Masarykova 158, 735 81 Bohumín	MUBO/04674/2014/ŽPS/Je J	12.3.2014
26. Městský úřad Český Těšín - odbor výstavby a ŽP	nám. ČSA 1/1, 737 01 Český Těšín	MUCT/4998/2014	17.2.2014
27. Městský úřad Hořice - odbor ŽP	Náměstí Jiřího z Poděbrad 342, 508 19 Hořice	MUHC-ZP/1630/2014/Ak	10.2.2014
28. Městský úřad Hlinsko - odbor ŽP	Poděbradovo náměstí 1, 539 01 Hlinsko	S-OŽP/ZP-15/2014	19.2.2014
29. Městský úřad Hranice - odbor ŽP	Pernštejnské náměstí 1, 735 01 Hranice	OSUZPD/2665/14	28.2.2014
30. Městský úřad Kopřivnice odbor ŽP	Štefánikova 1163/12, 742 21 Kopřivnice	5955/2014/Tob	24.2.2014
31. Městský úřad Lanškroun - odbor ŽP	Nám. J. M. Marků 12, 563 16 Lanškroun- Vnitřní Město,	MULA 3665/2014/PJu	12.2.2014
32. Městský úřad Nový Jičín - odbor ŽP	Masarykovo nám.1/1, 741 01 Nový Jičín	OŽP/8089/2014	19.2.2014
33. Městský úřad Rychnov nad Kněžnou - odbor výstavby a ŽP	Havlíčková 136, 516 01 Rychnov nad Kněžnou	OVŽP-3444/14-795/2014- Cv	20.2.2014
34. Městský úřad Rýmařov - odbor ŽP	Náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov	MURY 4174/2014	17.2.2014
35. Městský úřad Třinec - odbor ŽP a zemědělství	Jablunkovská 160, 739 61 Třinec	MěÚT/05658/2014/ŽPaZ/F o	4.3.2014
36. Městský úřad Zábřeh - odbor ŽP	Masarykovo nám. č. 6, 789 01 Zábřeh	2014/179/ZP-MUZP	7.2.2014
37. Národní památkový ústav (dále NPÚ) územní odborné pracoviště v Ostravě	Korejská 12, 702 00 Ostrava-Prívóz	NPU-381/8554/2014	4.3.2014

38. NPÚ územní odborné pracoviště v Olomouci	Horní nám. 25, 771 00 Olomouc	NPÚ-391/8007/2014	10.2.2014
39. NPÚ, územní odborné pracoviště v Liberci	Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec	NPÚ-353/k 8488/2014	18.2.2014
40. NPÚ územní odborné pracoviště v Pardubicích	Zámek 5, 531 16 Pardubice	NPÚ-361/7966/2014	12.2.2014
41. Obvodní Báňský Úřad – pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického	Wonkova 1142/1, 500 02 Hradec Králové	SBS 03313/2014/OBÚ-09/1	5.2.2014
42. Obvodní Báňský Úřad – pro území krajů Libereckého a Vysočina	Tř. 1. máje 858/26, PO BOX 16, 460 01 Liberec 1	SBS 03379/2014	6.2.2014
43. Olomoucký kraj, 2. náměstek hejtmána	Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc	KUOK 15988/2014	11.2.2014
44. Správa CHKO Kokořínsko	Česká 149, 276 01 Mělník	00163/KK/14	4.2.2014
45. Správa CHKO Orlické Hory	Dobrovského 332,516 01 Rychnov nad Kněžnou	00126/OH/14/AOPK/SEA	21.2.2014
46. Správa CHKO Žďárské Vrchy	Brněnská 39, 591 01 Žďár nad Sázavou	00469/ZV/2014	10.2.2014
47. Správa KRNAP	Dobrovského 3, 543 01, Vrchlabí	KRNAP 00727/2014	17.2.2014
48. Statutární město Havířov	Svornosti 2, 736 01, Havířov-Město	OŽP/8524/Ná/2014	5.3.2014
49. Statutární město Karviná	Fryštátská 72/1, 733 24 Karviná-Fryštát	MMK/018912/2014	13.2.2014
50. Statutární město Liberec	Nám. Dr. E. Beneše 1, 460 59 Liberec 1	neuvedeno	3.3.2014
51. Statutární město Ostrava	Prokešovo nám. 8, 729 30 Ostrava	SMO/061861/14/OŽP/Bey	17.2.2014
52. Statutární město Prostějov	Nám. T. G. Masaryka 130/14, 796 01 Prostějov	PVMU 22038/2014 01	18.2.2014
53. Statutární město Přerov	Bratrská 34, 750 11 Přerov 2	MMPPr/022413/2014/STAV/ ZP/ČA	20.2.2014
54. Újezdni úřad Libavá	Náměstí 2, Libavá- město Libavá, 785 01 Šternberk	45-20/2014-1484	5.2.2014

55. MŽP – ředitel odboru odpadů	MŽP, Vršovická 65, 100 10 Praha 10 - Vršovice	393/720/14	6.2.2014
56. MŽP – ředitel odboru ochrany ovzduší	MŽP, Vršovická 65, 100 10 Praha 10 - Vršovice	288/780/14	28.2.2014
57. MŽP – ředitel odboru ochrany vod	MŽP, Vršovická 65, 100 10 Praha 10 - Vršovice	289/740/14	14.2.2014
58. MŽP – ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny	MŽP, Vršovická 65, 100 10 Praha 10 - Vršovice	219/620/14	18.2.2014

Tabulka 14.2 Přehled obdržených vyjádření z PR.

Odesílatel vyjádření	Kontaktní adresa	Č.j.:	Ze dne
59. Generalny dyrektor ochrony środowiska	ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa	DOOSsoos.411.5.2014.JP	12.3.2014
60. Główny inspektor sanytarny	Targowa 65 00-922 Warszawa	GIS-HS-NS-073-20/EN/14	21.2.2014
61. Starostwo powiatowe v Cieszynie	ul. Bobrecka 29 43-400 Cieszyn	neuvedeno	21.2.2014
62. Urząd Miejski w Bielsku-Białej	pl. Ratuszowy 1, 43- 300 Bielsko-Biała	neuvedeno	4.3.2014
63. Urząd Miejski w Cieszyně	ul. Rynek 1 43-400 Cieszyn	neuvedeno	4.3.2014

Podstata příslušného vyjádření a vypořádání zpracovatele Vyhodnocení koncepce

V následujícím přehledu jsou postupně uvedeny podstatné relevantní údaje z vyjádření podaných ke zveřejněnému Oznámení a jejich vypořádání zpracovatelem Vyhodnocení. Vyjádření (viz níže kapitola 14.3), která neobsahovala připomínky ani návrhy, nejsou předmětem vypořádání. Číselné označení připomínek odpovídá číslování v tabulkách.

14.2. Vypořádání vyjádření obsahujících připomínky a/nebo doporučení

Ad 1) Česká inspekce životního prostředí – oblastní inspektorát Hradec Králové

- Uváděná produkce odpadu neodpovídá skutečnosti.
- Z důvodu ochrany lesa je nezbytné stavební a terénní úpravy při realizaci projektů přednostně realizovat mimo lesní porosty a ochranná pásma.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Data, vztahující se k produkci odpadů byla převzata z analytické části návrhu Programu a ČSÚ. Ve Vyhodnocení byla data pro kraje v ČR aktualizována.

Ad b) Do Vyhodnocení (včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů), byla zahrnuta doporučení přednostně realizovat nezbytné stavební a terénní úpravy mimo lesní porosty a jejich ochranná pásma.

Ad 2) ČIŽP – oblastní inspektorát Olomouc

ČIŽP OI navrhuje rozšířit Program o prioritní osu zaměřenou na ovzduší, konkrétněji na problematiku vyjmenovaných zdrojů znečišťování ovzduší dle zákona č. 201/2012 Sb., včetně validace dat.

Vypořádání vyjádření

Připomínka je směřována na předkladatele Programu, který ji nemohl akceptovat z těchto důvodů: Při přípravě koncepce musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Zároveň bylo u jednotlivých témat navržených k podpoře zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Na základě toho byly během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídicího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), vyhodnoceny jako relevantnější pro začlenění do Programu jiné tematické oblasti. Dále je nutné uvést, že zlepšení stavu ŽP bude podporováno jinými operačními programy, které jsou k těmto cílům primárně určeny (zejména OP ŽP). Navíc investiční opatření v této oblasti jsou finančně velmi nákladná a překročila by výrazně možnosti Programu, pokud bychom chtěli dosáhnout znatelného zlepšení situace. Z hlediska přeshraniční spolupráce jsou tak relevantní neinvestiční aktivity zaměřeny na spolupráci a koordinaci postupů v oblasti ochrany ovzduší a ty bude možné řešit v prioritní ose 4 Programu, která je zaměřena na spolupráci institucí a komunit.

Ad 4) Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje

Krajská hygienická stanice

- a) souhlasí s oznámením koncepce za předpokladu, že bude podrobněji zpracována problematika hluku a jeho vlivu na veřejné zdraví obyvatel.
- b) požaduje zakotvení pravidelné obnovy hlukových map v nejvíce zatížených lokalitách.
- c) uvádí, že problematika hluku je řešena okrajově a nejsou uvedeny zdroje dat.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Problematice hluku byla ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. Především byl hluk zařazen mezi referenční cíle životního prostředí, pomocí nichž byl vyhodnocován vliv programu na ŽP, a hluk je také jednou ze základních determinant veřejného zdraví, které byly brány v úvahu v rámci HIA (viz kap. 12 Vyhodnocení).

Ad b) Zaměření Programu neumožňuje vytvářet ani obnovovat hlukové mapy (viz také vyjádření Ad 2). Zpracovatelé SEA však navrhuji věnovat problematice hluku náležitou pozornost v rámci pravidelného monitorování koncepce, které je povinné dle zákona č. 100/2001 Sb.

Ad c) Problematice hluku je ve Vyhodnocení věnována náležitá pozornost hned po problematice ovzduší (viz také vyjádření 4b). Zdroje dat byly doplněny.

Ad 5) Krajská hygienická stanice Libereckého kraje

KHS doporučuje posoudit vliv koncepce na veřejné zdraví v souladu s metodikou HIA a posoudit soulad koncepce se Zdravím 2020. Dále doporučuje se zaměřit na vlivy dopravy na zdraví.

Vypořádání vyjádření

Vlivy Programu na veřejné zdraví byly posouzeny v souladu s platnou metodikou v rámci HIA (Rychlíková - Pánková, 2014), v níž byla zdravotní politika „Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí“ použita - společně s Národním programem zdraví PR na léta 2006–2015 – jako základní referenční dokumenty pro hodnocení.

Problematické vlivy dopravy na životní prostředí je věnována odpovídající pozornost, stejně tak vlivům znečištění ovzduší a hluku na veřejné zdraví. Je však potřeba upozornit, že součástí Programu nejsou konkrétní úseky případné výstavby a úpravy komunikací, proto je hlavním doporučením respektování základních principů v rámci výběru projektů po schválení Programu.

Ad 6) Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje

Krajská hygienická stanice:

- a) požaduje zaměřit se ve Vyhodnocení na negativní dopady prioritní osy Podpora zaměstnanosti
- b) podrobněji specifikovat rozsah jednotlivých prioritních os.
- c) požaduje posouzení vlivů projektů na kvalitu ovzduší, hluk a zdraví obyvatel.
- d) doporučuje zaměřit se v rámci prioritní osy „Spolupráce institucí“, případně „Technická pomoc“ na zajištění jednotných dat (kvalita ovzduší, odpady, hluk, aj.) jako podkladu pro projekty.

Vypořádání vyjádření

Ad a) V rámci Vyhodnocení byly posouzeny potenciální negativní vlivy všech prioritních os. S ohledem na charakter možných projektů byla posouzení možných dopadů prioritní osy „Podpora zaměstnanosti“ věnována zvýšená pozornost (viz kap. 6 Závažné vlivy alternativ navrhované koncepce na ŽP).

Ad b) Vyhodnocení je zveřejněno současně s Programem, který obsahuje detailní popisy jednotlivých prioritních os.

Ad c) Vyhodnocování vlivů projektů není standardní součástí SEA. A to především z toho důvodu, že součástí koncepcí nebývá specifikace projektů (není uvedena jejich přesná územní lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory, které jsou k vyhodnocení vlivů projektů na ŽP nezbytné). Tato skutečnost platí jednoznačně i pro hodnocený Program, neboť v něm nejsou projekty uvedeny vůbec (pouze typy aktivit, které jsou hodnoceny). Problematické výběru projektů se však věnuje kap. 11 Vyhodnocení, která doporučuje požadavky na metodiku výběru projektů po schválení Programu a dále (současně) bude nezbytné hodnocení jejich vlivů na ŽP v rámci standardních procedur dle stavebního zákona, ve vybraných případech rovněž dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a na základě naturového hodnocení.

Ad d) V rámci prioritní osy 4 „Spolupráce institucí a komunit“ může být podpořena spolupráce institucí v různých tematických oblastech, včetně ŽP. Může tak být předložen i projekt řešící problematiku zajištění srovnatelnosti dat, týkajících se ŽP.

Ad 8) Krajská hygienická stanice Pardubického kraje

- a) Koncepce by měla obsahovat a hodnotit demografické a zdravotnické údaje obyvatel pro účely posouzení vlivů na zdraví obyvatel a identifikovat hlavní problémy, které mohou podnítit některé aktivity.
- b) Znečištění ovzduší a hluková zátěž by měly být vyhodnoceny v ukazatelích atributivního zdravotního rizika.
- c) KHS považuje za přínosné stanovit zásadu hodnocení metodou HIA také v procesu EIA v rámci výběru projektů.

Vypořádání vyjádření

- a) Podkladem pro zpracování Programu je socio-ekonomická analýza, která je východiskem pro návrhovou část. Tato analýza svou strukturou a rozsahem odpovídá standardům používaným u regionálních rozvojových koncepcí. Obsahuje tedy také např. údaje o demografické situaci a vývoji nebo o stavu životního prostředí a identifikuje hlavní problémy rozvoje území podporovaného Programem. Rozsah analytických údajů v samotném dokumentu Programu je omezen šablonou, která byla stanovena Nařízením EK.
- b) Vlivy Programu na veřejné zdraví byly posouzeny v souladu s platnou metodikou v rámci HIA (Rychlíková - Pánková, 2014), jejíž závěry jsou uvedeny v kap. 12. Vyhodnocení. Ovzduší a hluk byly základními determinantami, použitými při zpracování HIA.
- c) Požadavek na zahrnutí metody HIA do posouzení v budoucnu navrhovaných projektů, financovaných Programem, přesahuje účel Vyhodnocení Programu. Obsah procedury EIA není předmětem Programu, a proto nemůže být předmětem tohoto vypořádání připomínek. V procesu dle zákona EIA, je příslušný úřad povinen postupovat podle zákona a zajistit práva všech dotčených subjektů. Hygienická služba je v rámci procesu EIA dotčeným úřadem a může ve svých vyjádřeních provedení HIA pro konkrétní projekty požadovat.“

Ad 12) KÚ Libereckého kraje, ředitel

KÚ Libereckého kraje doporučuje v rámci kritérií pro výběr projektů uplatnit pro nezemědělské potřeby přednostní využívání nezemědělské půdy.

Vypořádání vyjádření

Do Vyhodnocení (včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů), byla zahrnuta doporučení využívat pro nezemědělské účely přednostně nezemědělské půdy.

Ad 14) Magistrát města Frýdku-Místku, Odbor životního prostředí a zemědělství

Doporučuje zaměřit se na problematiku znečištění ovzduší v obou regionech, přeshraniční přenos emisí znečišťujících látek, rozklíčování příspěvků jednotlivých skupin zdrojů emisí a charakteristiku imisí v zájmovém území.

Vypořádání vyjádření

Problematika znečištění ovzduší je v rámci Vyhodnocení považována za klíčovou a je jí věnována tomu odpovídající pozornost. Z hlediska zaměření (obsahu) Programu v rámci této koncepce nejsou sice znečištění ovzduší, řešení problematiky přeshraničního přenosu emisí znečišťujících látek ani rozklíčování příspěvků jednotlivých skupin zdrojů emisí řešeny jako samostatná tematická oblast,

nicméně je možné neinvestiční aktivity tohoto typu, zaměřené na spolupráci a koordinaci postupů, hledání společných řešení apod. realizovat v rámci prioritní osy 4 „Spolupráce institucí a komunit“. Pokud se týká Vyhodnocování stavu znečištění ovzduší a jeho srovnávání na obou stranách hranice, příspěvku jednotlivých zdrojů a přeshraničnímu přenosu, jsou možnosti omezené z následujících důvodů:

Existence rozdílných metodik i způsobů vykazování emisí, resp. koncentrací znečištění ovzduší, v obou zemích. Nutnost zajistit co nejvyrovnanější (rozsah, vybrané charakteristiky) popis na obou stranách hranice a dále dodržet dohodnutý postup podle § 13, odst. 2, zák. ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je skutečnost, že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu.

Ad 16) Magistrát města Olomouce, Odbor životního prostředí

Magistrát města Olomouce:

- a) doporučuje věnovat ve Vyhodnocení pozornost případnému umístování liniových staveb, které mohou vést k řadě problémů z hlediska ochrany přírody a krajiny, a omezení záboru zemědělské půdy
- b) doporučují zohlednit při posuzování koncepce plány oblastí povodí a respektovat jejich závěry.

Vypořádání vyjádření

- Ad a) Umístování liniových staveb v krajině je ve Vyhodnocení věnována odpovídající pozornost. A to jak zařazením ochrany přírody a krajiny mezi hlavní referenční cíle ŽP, podle nichž je vyhodnocován vliv Programu na ŽP, ale také zařazením doporučení využívat pro nezemědělské účely přednostně nezemědělské půdy do Vyhodnocení (včetně kap. č. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů)
- Ad b) Plány oblasti Povodí jsou součástí strategických dokumentů, které byly jedním ze zdrojů tvorby referenčních cílů ŽP, podle nichž je vyhodnocován vliv Programu na ŽP. Vzhledem k relativně obecnému charakteru Programu jsou plány oblastí povodí zohledněny ve Vyhodnocení na obecné úrovni (ochrana vod jako složky životního prostředí, ochrana zdrojů, ochrana před povodněmi a další).

Ad 23) Město Polička

Město Polička doporučuje

- a) zaměřit Vyhodnocení koncepce na její přínos ve vztahu ke zvýšení kvality ovzduší,
- b) začlenit finanční podporu pro výměnu kotlů z rodinných domů,
- c) omezit na minimum takzvané měkké projekty ve prospěch investičních projektů

Vypořádání vyjádření

- Ad a) Problematika znečištění ovzduší je v rámci Vyhodnocení považována za klíčovou a je jí věnována tomu odpovídající pozornost. Ovzduší tvoří první referenční cíl životního prostředí, který slouží k Vyhodnocení Programu.
- Ad b) Při přípravě koncepce musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Zároveň bylo u jednotlivých témat navržených k podpoře zohledňováno, pro jak velkou část

programového území jsou relevantní. Na základě toho nebyla během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), tematická oblast zaměřená na zlepšení kvality ovzduší do programu začleněna - tomuto cíli jsou věnovány jiné operační programy (především OP ŽP). Proto nelze navrhovanou aktivitu do Programu zahrnout.

Ad c) Vzhledem k tomu, že program má podporovat přeshraniční spolupráci, jsou neinvestiční (tzv. měkké) projekty jeho integrální součástí. Nicméně soubor podporovaných tematických oblastí je stanoven tak, aby se investiční a neinvestiční aktivity vhodně doplňovaly.

Ad 25) Městský úřad Bohumín, Odbor životního prostředí a služeb

Městský úřad Bohumín konstatuje, že lze předpokládat, že koncepce nebude mít negativní vliv na kvalitu životního prostředí. Současně však konstatuje, že údaje o znečištění ovzduší v kapitole C Oznámení nejsou dostatečně vypovídající o úrovni znečištění v obou částech dotčeného území. Nejsou jasné priority pro jednotlivé regiony. Také návaznost priorit regionů na jednotlivé prioritní osy bude různá.

Vypořádání vyjádření

Z Vyhodnocení v souladu s názorem autora připomínky plyne, že koncepce nebude mít významné negativní vlivy na životní prostředí (viz kap. 6 Vyhodnocení). Údaje o stavu ŽP, zejména ovzduší, byly zpracovány s důrazem na co největší podrobnost, kterou však neumožňuje splnění následujících podmínek pro zpracování:

Existence rozdílných metodik i způsobů vykazování emisí, resp. koncentrací znečištění ovzduší, v obou zemích. Nutnost zajistit co nejvyrovnanější (rozsah, vybrané charakteristiky) popis na obou stranách hranice a dále dodržet dohodnutý postup podle § 13, odst. 2, zák. ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je, skutečnost že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu.

V Programu nejsou stanoveny priority pro jednotlivé regiony. Při přípravě koncepce musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Zároveň bylo u jednotlivých témat navržených k podpoře zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní a témata byla proto vybírána podle toho, nakolik jsou relevantní v podstatné části podporovaného území.

Ad 27) Městský úřad Hořice – odbor ŽP

Městský úřad Hořice:

- a) navrhuje zaměřit Vyhodnocení na spolupráci veřejné správy a samosprávy a na snižování rizik a odstraňování ekologických zátěží,
- b) se přiklání k jednovariantnímu řešení dosažení cílů koncepce.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Z obsahu Programu vyplývá, že část jeho prioritních os pokrývá navrhované priority – snižování rizik prioritní osa 1 a spolupráce mezi institucemi prioritní osa 4. Odstraňování ekologických zátěží není dohodnutým předmětem obsahu Programu. Při přípravě koncepce

musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Na základě toho byly během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), vyhodnoceny jako relevantnější pro začlenění do Programu jiné tematické oblasti.

Ad b) Koncepce je zpracována v jedné variantě, včetně cílů. Dosažení cílů bude zajištěno realizací projektů, které ovšem musí spadat do rámce daného konceptu a splňovat podmínky.

Ad 35) Městský úřad Třinec – odbor ŽP a zemědělství

Městský úřad Třinec:

- a) Navrhuje zařadit do prioritní osy 2 kromě studií, strategií, plánů také dokumentace pro stavební povolení, realizaci ÚSES a jiných činností.
- b) Požaduje rozšířit kapitolu C.4 Oznámení o problém těžby lesních porostů a zohlednit ochranu lesa v prioritách koncepce.
- c) Navrhuje zařadit do kapitoly C.4 Oznámení černé skládky. Jejich řešení by se také mělo zohlednit v rámci priorit.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Cílem prioritní osy 2 je podpora zaměstnanosti prostřednictvím využití potenciálu přírodního a kulturního bohatství regionu. K naplnění tohoto cíle byly definovány příslušné okruhy aktivit. V případě studií, strategií a plánů tak bude možné podporovat ty, které budou přispívat k naplnění výše uvedeného cíle. Co se týká uváděných příkladů, bude možné v rámci investičních projektů podpořit také zpracování dokumentace pro územní či stavební řízení jako součást přípravných nákladů projektu pokud je vydání těchto povolení nezbytné pro provedení stavebních prací.

Ad b) Problematika těžby lesních porostů byla přiměřeným způsobem doplněna do Vyhodnocení (včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů).

Ad c) Problematika černých skládek byla přiměřeně doplněna do příslušné kapitoly Vyhodnocení. Řešení černých skládek, obdobně jako analogických starých ekologických zátěží, není dohodnutým předmětem obsahu Programu. S ohledem na požadavek na tematickou koncentraci, který vyplývá z příslušné legislativy EU, byly během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), vyhodnoceny jako relevantnější pro podporu jiné tematické oblasti.

Ad 37) NPÚ územní odborné pracoviště v Ostravě

V průběhu realizace dané koncepce nutno respektovat zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. V rámci realizace Programu je nutno respektovat památkové hodnoty území chráněných dle výše uvedeného zákona a dochované kulturní dědictví jak architektonické, tak archeologické.

Vypořádání vyjádření

Dodržování platných právních předpisů je základní podmínkou realizace koncepce. Uvedené požadavky byly zapracovány do textu Vyhodnocení, včetně kap. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí jsou součástí kap. 10 a 11 Vyhodnocení.

Ad 38) NPÚ územní odborné pracoviště v Olomouci

NPÚ předpokládá, že zájmy památkové péče, ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, budou uplatněny až při posuzování konkrétních návrhů.

Vypořádání vyjádření

Předpoklad NPÚ je v souladu s přístupem zpracovatele Vyhodnocení, který zahrnul požadavky na ochranu zájmů památkové péče do textu Vyhodnocení, včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.

Ad 39) NPÚ, územní odborné pracoviště v Liberci

NPÚ požaduje:

- a) v Části D koncepce, Prioritní osa 2, bodě „Investiční priorita 1 prioritní osy 2“ doplnit větu: „Lze předpokládat, že budou podpořeny projekty spojené s ochranou a obnovou památkově chráněných území KPZ, MPZ, VPR a VPR, území ÚAN dle SAS ČR, památek a památkově chráněných objektů, včetně ochrany a obnovy sakrálních staveb, fortifikací, historických a technických komplexů
- b) doplnit použité zkratky do seznamu zkratek a vysvětlivek.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Navržené doplnění koncepce již představuje přílišný detail strategického dokumentu, navíc omezující podporu pouze na území a objekty, které mají status památky. Navrhované aktivity spadají pod širěji definované opatření zaměřené na zachování a obnovu kulturních a přírodních atraktivit směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí.

Ad b) Použité zkratky byly doplněny do Seznamu zkratek a vysvětlivek.

Ad 41) Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického

Obvodní báňský úřad požaduje, aby koncepce řešila také vliv problematiky dobývání ložisek vyhrazených nerostů a výhradních ložisek na životní prostředí a veřejné zdraví při přeshraniční spolupráci Česká republika – Polská republika.

Vypořádání vyjádření

Problematika související s využíváním (dobýváním ložisek) nerostných surovin, včetně přeshraničních vlivů těžby není součástí hodnocené koncepce. Při přípravě koncepce musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Zároveň bylo u jednotlivých témat navržených k podpoře zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Na základě toho byly během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), vyhodnoceny jako relevantnější pro začlenění do Programu jiné tematické oblasti.

Ad 45) Správa CHKO Orlické hory

Správa CHKO Orlické hory:

- a) připomíná, že vydala stanovisko, ve kterém konstatuje, že koncepce může mít významný vliv na oblasti NATURA 2000.
- b) upozorňuje, že u aktivit, které se budou věnovat společnému plánování rozvoje silniční sítě a dopravní infrastruktury, je třeba předem vyloučit či minimalizovat negativní ovlivnění území Natura 2000.
- c) uvádí, že je třeba:
 - vyhodnotit vliv předpokládaných opatření na ZCHÚ (v kategorii CHKO, NPR, PR a PP)
 - vyhodnotit zda v důsledku realizace koncepce (navržených opatření a jednotlivých aktivit) nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany zvláště chráněných území
 - vyhodnotit zda předkládaný materiál respektuje limity využití území, respektive základní ochranné podmínky dané zákonem č.114/1992 Sb. a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím předpisem dotčených ZCHÚ
 - vyhodnotit možný vliv realizace na úroveň biodiverzity, krajinného rázu, změnu v režimu podzemních vod a podobně
 - vyhodnotit, s ohledem na výše uvedené, i návrhy opatření vedoucích k předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů
 - porovnat a vyhodnotit případné varianty ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny.
- d) požaduje posoudit míru vlivu koncepce na obnovu a zachování přírodních, historických, kulturních a estetických hodnot krajiny (krajinný ráz, VKP) a na přirozená společenstva s možným negativním vlivem na biodiverzitu.
- e) požaduje v případě projektů spojených s velkoplošným záborem půdy, stanovit podmínky k eliminaci urychleného odtoku vody z krajiny a v tomto smyslu stanovit kritéria pro výběr podporovaných projektů.

Vypořádání vyjádření

- Ad a) S ohledem na dotčené vyjádření bylo zpracováno posouzení vlivů koncepce na lokality soustavu Natura 2000 (naturové hodnocení).
- Ad b) Eliminace nebo minimalizace negativního ovlivnění území Natura 2000 konkrétními projekty bude zajištěna v rámci navržených environmentálních kritérií výběru projektů a v relevantních případech také naturovým hodnocením záměrů.
- Ad c) - Vyhodnocení koncepce bylo provedeno na základě stanovených referenčních cílů životního prostředí, jejichž součástí je mj. ochrana ZCHÚ, krajinného rázu, hot spot ohnisek biodiverzity, apod.
- Zda může dojít k ohrožení předmětů ochrany projekty lze vyhodnotit až v době, kdy budou jednotlivé projekty hodnoceny. Program neobsahuje specifikaci projektů (není uvedena jejich přesná územní lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory), které jsou k vyhodnocení vlivů projektů na ŽP nezbytné). Proto jsou požadavky na ochranu chráněných zájmů součástí návrhu Vyhodnocení, včetně kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.
 - Ze stejného důvodu nelze ve fázi Programu vyhodnotit, zda budoucí projekty respektují limity využití území, případně základní ochranné podmínky dané zákonem č.114/1992 Sb. a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím předpisem dotčených ZCHÚ, resp. lze vyhodnotit, že návrh prioritních os a typů aktivit porušování nenásvědčuje. Tam, kde by mohlo docházet ke střetu mezi zájmy ochrany přírody a návrhem Programu (týká se to

zejména prioritní osy 2) – potenciálních typů aktivit, obsahujících rekonstrukci a výstavbu silničních komunikací, které nejsou v Programu lokalizovány) jsou navržena adekvátní opatření v rámci příslušné kapitoly Vyhodnocení (viz kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.). Dále (současně) bude nezbytné hodnocení jejich vlivů na ŽP v rámci standardních procedur dle stavebního zákona, ve vybraných případech rovněž dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) a na základě naturového hodnocení.

- Opatření vedoucí k předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů jsou součástí kap. 10 Vyhodnocení.
- Koncepce je zpracována v jedné variantě, včetně cílů. Dosažení cílů bude zajištěno realizací projektů, které ovšem musí spadat do rámce daného konceptu a splňovat předem stanovené podmínky. Proto v této fázi nelze vyhodnotit varianty Programu.

Ad d) Vyhodnocení je provedeno v kap. 6 prostřednictvím stanovených referenčních cílů ŽP

Ad e) Požadavky na ochranu přírody, včetně zabránění urychleného odtoku vody z krajiny, je součástí doporučení v rámci kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.

Ad 46) Správa CHKO Žďárské vrchy

- a) Při posouzení koncepce je nutné se zaměřit na negativní vlivy rozvoje dopravní infrastruktury, jakožto nové migrační bariéry, zábor půdy, zásah do odtokových poměrů a minimalizovat nežádoucí vlivy na životní prostředí.
- b) Požadují vyhodnotit vliv koncepce na životní prostředí a kumulace vlivů také ve spojení s jinými odpovídajícími krajskými a celostátními koncepcemi.

Vypořádání vyjádření

Ad a) V rámci Vyhodnocení (viz kap. 6) byly vyhodnoceny vlivy všech prioritních os, včetně vlivů typů aktivit PO 2, obsahující potenciální rekonstrukce a výstavbu silničních komunikací. V úvahu byly brány potenciální negativní vlivy tohoto typu projektů na životní prostředí.

Ad b) Posouzení kumulativních vlivů ve spojení s jinými koncepcemi v území je obvyklou součástí Vyhodnocení.

Ad 47) Správa KRNAP

Správa KRNAP požaduje, aby při Vyhodnocení koncepce byla věnována pozornost vyhodnocení prioritní osy PO 2 Podpora zaměstnanosti prostřednictvím rozvoje potenciálu přírodního a kulturního bohatství regionu, a to se zvláštním důrazem na území Natura 2000. ZCHÚ a aby při tomto hodnocení byly reflektovány i relevantní koncepce (např. Plány péče o ZCHÚ, územní plány)

Vypořádání vyjádření

V rámci Vyhodnocení (viz kap. 6) byly vyhodnoceny vlivy všech prioritních os, včetně vlivů typů aktivit PO 2, obsahující potenciální rekonstrukce a výstavbu silničních komunikací. V úvahu byly brány potenciální negativní vlivy tohoto typu projektů na životní prostředí.

Vzhledem k obecnému charakteru koncepce (strategický dokument) není reálné při hodnocení reflektovat koncepcí nižší úrovně do úrovně obcí, zejména v situaci, kdy není známa územní specifikace jednotlivých projektů. Výběr projektů musí respektovat platnou legislativu a samotné projekty především požadavky stavebního zákona (tedy i územního plánování), posuzování vlivů na ŽP (EIA) i ochrany přírody (posouzení vlivů na SCI a SPA).

Ad 48) Statutární město Havířov

Doporučují zohlednit problematiku životního prostředí (zejména znečištění ovzduší) v rámci celkového systému hodnocení a výběru projektů, a to zapracováním environmentálních kritérií do celkového systému hodnocení a výběru projektů.

Vypořádání vyjádření

Ve Vyhodnocení bylo doporučení zohledněno. Problematika znečištění ovzduší je v rámci Vyhodnocení považována za klíčovou a je jí věnována tomu odpovídající pozornost. Ovzduší tvoří první referenční cíl životního prostředí, který slouží k Vyhodnocení Programu a problematika ochrany ovzduší se stala součástí kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů

Ad 53) Statutární město Přerov, Magistrát města Přerov, Odbor stavebního úřadu a životního prostředí

Doporučují prověřit hodnoty z tabulky 2 na straně 16. Konkrétně se jedná o hodnotu TZL na polské straně zájmového území.

Vypořádání vyjádření

Hodnota byla prověřena. V úvahu je potřeba vzít, že údaje o stavu ŽP dotčeného státu byly získány na § 13, odst. 2, zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, jehož podstatou je skutečnost, že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu. Používaná zpráva o stavu ŽP Polské republiky neumožňuje ve všech případech získat přesné údaje pro území podporované Programem, neboť to se – na rozdíl od ČR, kde toto území tvoří celé kraje – skládá pouze z jednoho celého vojvodství, zatímco v případě dvou dalších vojvodství se jedná pouze o jejich části, pro něž nejsou vždy vykazovány údaje.

Ad 55) MŽP – ředitel odboru odpadů

MŽP, odbor odpadů, požaduje:

- Opravit názvy kolonek v tabulce č. 5 na straně 26 Oznámení.
- U věty „Nejvyšší hodnota produkce komunálního odpadu... je v Olomouckém kraji“ doplnit informaci, o jaký rok se jedná,“.

Vypořádání vyjádření

Požadované úpravy byly provedeny v příslušné kapitole Vyhodnocení koncepce.

Ad 56) Ministerstvo životního prostředí, ředitel odboru ochrany ovzduší

- Emisní situace na území přeshraniční spolupráce je v Oznámení popsána nesrovnatelně pro českou a polskou stranu.
- Hodnotu poklesu emisí oxidu dusíku v Polsku nepovažují za významný a míra přesnosti této hodnoty je jen těžko zjištěitelná. Dále dodávají, že k poklesu velkých stacionárních zdrojů dojít nemuselo (str. 17) na úkor nárůstu zdrojů mobilních.

- c) Na str. 16 se vyskytuje nepřesný výrok: „Zásadním problémem se v posledních letech stává lokální nárůst znečištění ovzduší oxidy dusíku, oxidem uhelnatým a prachem (PM10)...“ Zásadním problémem je ovšem překročení imisních limitů PM10, PM2,5 a benzo(a)pyrenu. Požadují tedy doložit informace ze strany 17 podklady nebo upřesnit interpretaci.
- d) Za významné považují zdůraznění problematiky kvality ovzduší v textu koncepce a směřovat její aktivity i do této oblasti.

Vypořádání vyjádření

Ad a) Pokud se týká Vyhodnocování stavu znečištění ovzduší a jeho srovnávání na obou stranách hranice jsou možnosti zcela srovnatelného popisu omezeny z následujících důvodů:

Existence rozdílné metodiky i způsobu vykazování emisí, resp. koncentrací znečištění ovzduší, v obou zemích. Nutnost zajistit co nejvyrovnanější (rozsah, vybrané charakteristiky) popis na obou stranách hranice (i na úkor redukce části údajů, které jsou pro jednu či druhou oblast k dispozici v dostatečné míře) a zejména dodržet dohodnutý postup podle § 13, odst. 2, zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, jehož podstatou je, že se stav ŽP v oblasti podporované Programem na území dotčeného státu, popisuje na základě údajů, vyžádaných MŽP od dotčeného státu.

Ad b) Údaj byl převzat z oficiálního dokumentu poskytnutého polskou stranou. Text byl ve Vyhodnocení upraven.

Ad c) Formulace byla upravena

Ad d) Uvedená připomínka má 2 roviny. Na jedné straně je Vyhodnocením považována problematika znečištění ovzduší za klíčovou a je jí věnována tomu odpovídající pozornost. Ovzduší tvoří první referenční cíl životního prostředí, který slouží k Vyhodnocení Programu a problematika ochrany ovzduší se stala součástí (viz kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů).

Na druhé straně samotné aktivity zaměřené na zlepšení stavu ovzduší nejsou samostatnou tematickou oblastí koncepce. Při přípravě koncepce musel být respektován jeden ze základních požadavků daných legislativou EU, kterým je tematická koncentrace (zaměření se na omezený okruh aktivit). Zároveň bylo u jednotlivých témat navržených k podpoře zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Na základě toho byly během procesu přípravy Programu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, apod.), vyhodnoceny jako relevantnější pro začlenění do Programu jiné tematické oblasti. Zlepšení stavu ovzduší bude v novém programovém období podporováno jinými operačními programy, které jsou k těmto cílům primárně určeny (zejména OP ŽP). Navíc investiční opatření v této oblasti jsou finančně velmi nákladná a překročily by výrazně možnosti Programu, pokud bychom chtěli dosáhnout znatelného zlepšení situace. Z hlediska přeshraniční spolupráce jsou tak relevantní neinvestiční aktivity, zaměřené na spolupráci a koordinaci postupů v oblasti ochrany ovzduší a ty bude možné řešit v prioritní ose 4 Programu, která je zaměřena na spolupráci institucí a komunit.

Ad 58) MŽP – ředitelka odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny

Požaduje se:

- a) Zohlednit vliv koncepce na chráněné území ČR.
- b) Vyhodnotit, zda je koncepce v souladu s koncepčními dokumenty v ochraně přírody a krajiny národní úrovně (Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2005, Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR-2009 a Státní politika ŽP ČR na období 2012-2020).

Vypořádání vyjádření

Ad a) Vliv koncepce na chráněné území ČR byl ve Vyhodnocení zohledněn – viz stanovené referenční cíle životního prostředí a kap. 11 Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektů.

Ad b) Hodnocení, zda je koncepce v souladu s koncepčními dokumenty v ochraně přírody a krajiny národní úrovně bylo ve Vyhodnocení provedeno.

Ad 59) Generalny dyrektor ochrony środowiska –Generální ředitel ochrany ŽP PR

GDOŚ požaduje naplnění polské legislativy procesu SEA v tomto rozsahu:

- a) Vyhodnocení musí obsahovat:
 - informace o obsahu, hlavních cílech dokumentu a jeho vazbách na jiné dokumenty.
 - přehled metod použitých při tvorbě vyhodnocení
 - informace o přeshraničních vlivech na ŽP
 - shrnutí v neodborném jazyce
 Vyhodnocení musí zhodnotit:
 - stav ŽP a potenciální změny v případě neuskutečnění realizace navrhované koncepce
 - současné problémy ochrany ŽP, zejména v oblastech zvláštní ochrany, významné z hlediska realizace koncepce
 - cíle ochrany ŽP na mezinárodní, komunitární a národní úrovni významné z hlediska koncepce a způsoby, kterými bylo tyto cíle v koncepci zohledněny.
 - významné vlivy na cíle a předměty ochrany oblastí Natura 2000 a na ŽP (zohlednit vazby mezi složkami ŽP a mezi vlivy působící na tyto složky)
- b) Vyhodnocení by mělo obsahovat předcházení, omezování nebo kompenzace negativních vlivů na ŽP, které by mohly být výsledkem realizace opatření.
- c) Vyhodnocení by mělo obsahovat řešení se zohledněním cílů a zeměpisného vymezení dokumentu, tedy alternativní řešení k řešením obsaženým v koncepci. Zdůvodnění jejich výběru, popis metod, kterými se k výběru došlo.
- d) Informace z Vyhodnocení je nutno zpracovat podle současných znalostí a metod hodnocení a přizpůsobit koncepci a etapě v procesu SEA.
- e) Zohlednit jiná vyhodnocení, která mají vazbu na koncepci.
- f) Vyhodnocení se musí vztahovat na úplnou verzi navrhované koncepce
- g) Je nutno se zaměřit na vlivy, přesahující hranice obou zainteresovaných zemí.
- h) Doporučují se vyhodnotit jevy plošného charakteru a interakce těchto jevů vyznačit v mapě.
- i) Zohlednit metodiku Evropské komise pro zohledňování změn klimatu a biodiverzity.

Vypořádání vyjádření

V souladu s dohodou zástupců obou zemí (MMR ČR, MŽP ČR, MRR PR, dnes MIR PR a GDOŚ) na jednání dne 17. října 2013, probíhá procedura SEA Programu přeshraniční spolupráce ČR-PL v období 2014-2020 podle zákona ČR č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů. Úpravy procedury, především z hlediska termínů projednávání a zapojení veřejnosti na straně PR, jsou zakotveny v zápise z uvedeného jednání.

Požadavky GDOŚ v podstatě odpovídají požadavkům citovaného zákona na obsah Vyhodnocení, resp. příslušné směrnici EU. Komentovat je proto potřeba pouze následující požadavky:

Ad f) – Zpracovatelé Vyhodnocení posuzují takovou verzi koncepce, která jim je k Vyhodnocení předložena. Příslušná verze je označena v popisu hodnocené koncepce.

Ad g) – Vzhledem k obecnosti dokumentu nelze vyznačovat územní vlivy, neboť koncepce neobsahuje územní specifikaci potenciálních projektů, nelze tedy určit konkrétní územní vlivy.

Ad 60) Główny inspektor sanytarny (Hlavní hygienik PR)

Hlavní hygienik PR požaduje, aby se při hodnocení vlivů Programu na ŽP vždy bralo v úvahu, že se hodnocení vztahuje také na vlivy na veřejné zdraví.

Vypořádání vyjádření

Tento požadavek odpovídá výše citovanému zákonu ČR č. 100/2001 Sb., neboť v legislativě se jedná o posuzování vlivů na ŽP a veřejné zdraví. Z uvedeného důvodu byla pro účely hodnocení autorizovanou osobou zpracována také specializovaná studie vlivů Programu na veřejné zdraví (HIA), jejíž závěry jsou uvedeny v kap. 12 Vyhodnocení.

Ad 61) Starostwo powiatowe w Cieszynie (Okresní úřad v Cieszyně)

Okresní úřad v Cieszynie požaduje doplnit do Programu, že součástí investiční priority budou také infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění/využívání potenciálu kulturního a přírodního dědictví regionu (včetně výstavby nových a modernizace a rekonstrukce stávajících přeshraničních místních a regionálních silničních a železničních spojení s historickým významem).

Vypořádání vyjádření

Obsahové zaměření Programu je výsledkem procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, euroregionů). Při rozhodování o zařazení jednotlivých témat a typů aktivit do Programu bylo mj. zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Problematika železničních spojení nebyla pro většinu programového území identifikována jako prioritní. Vzhledem k tomu, a také s ohledem na požadavek na tematickou koncentraci, stanovený příslušnou legislativou EU, podpora železničních spojení v Programu zařazena není a ani se její zařazení v této fázi již nepředpokládá.

Ad 62) Urząd Miejski w Bielsku-Białej (Městský úřad v Bielsko-Biale)

- a) Požadujeme doplnit v oblasti Prioritní osy 2 text, týkající se opatření v oblasti železnic.
„Příklad aktivity: Výstavba nových a rekonstrukce a modernizace stávajících lokálních a regionálních silničních a železničních spojení zlepšující dostupnost přírodního a kulturního bohatství přes hranici (včetně opatření ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu realizovaných jako doprovodné aktivity).
- b) Vzhledem k výše uvedené úpravě bude potřeba zahrnout změnu obsahu Programu do Vyhodnocení

Vypořádání vyjádření

Ad a) Obsahové zaměření Programu je výsledkem procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, euroregionů). Při rozhodování o zařazení jednotlivých témat a typů aktivit do Programu bylo mj. zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Problematika železničních spojení nebyla pro většinu programového území identifikována jako prioritní. Vzhledem k tomu, a také s ohledem na požadavek na tematickou koncentraci, stanovený příslušnou legislativou EU, podpora železničních spojení v Programu zařazena není a ani se její zařazení v této fázi již nepředpokládá.

Ad b) Vyhodnocení se vztahuje k takové verzi Programu, která byla předložena předkladatelem k vyhodnocení. Pokud dojde k jeho případné změně, pak až na základě připomínek ve fázi připomínkování zveřejněného Programu a Vyhodnocení, resp. na základě veřejného projednání.

Ad 63) Urząd Miejski w Cieszyń (Městský úřad v Cieszyň)

- a) Požadujeme doplnit v oblasti Prioritní osy 2 text, týkající se opatření v oblasti železnic.
„Příklad aktivity: Výstavba nových a rekonstrukce a modernizace stávajících lokálních a regionálních silničních a železničních spojení zlepšující dostupnost přírodního a kulturního bohatství přes hranici (včetně opatření ke zvýšení bezpečnosti silničního provozu realizovaných jako doprovodné aktivity).
- b) Vzhledem k výše uvedené úpravě bude potřeba zahrnout změnu obsahu Programu do Vyhodnocení

Vypořádání vyjádření

Ad a) Obsahové zaměření Programu je výsledkem procesu, do kterého byli zapojeni nejen zástupci Řídícího orgánu Programu (ČR) a Národního orgánu Programu (PL), ale také hlavní klíčoví aktéři (zástupci krajů, vojvodství, euroregionů). Při rozhodování o zařazení jednotlivých témat a typů aktivit do Programu bylo mj. zohledňováno, pro jak velkou část programového území jsou relevantní. Problematika železničních spojení nebyla pro většinu programového území identifikována jako prioritní. Vzhledem k tomu, a také s ohledem na požadavek na tematickou koncentraci, stanovený příslušnou legislativou EU, podpora železničních spojení v Programu zařazena není a ani se její zařazení v této fázi již nepředpokládá.

Ad b) Vyhodnocení se vztahuje k takové verzi Programu, která byla předložena předkladatelem k vyhodnocení. Pokud dojde k jeho případné změně, pak až na základě připomínek ve fázi připomínkování zveřejněného Programu a Vyhodnocení, resp. na základě veřejného projednání.

14.3. Vypořádání vyjádření neobsahujících připomínky ani doporučení

Níže uvedená vyjádření neobsahovala žádné připomínky k Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020 ani k Oznámení dotčené koncepce, případně obsahovala souhlasná vyjádření. Vyjádření jsou očíslována stejně jako ve výše uvedené tabulce:

Ad 3) ČIŽP – oblastní inspektorát Liberec

Ad 7) KHS Moravskoslezského kraje se sídlem Ostravě

Ad 9) KÚ Královéhradeckého kraje – odbor ŽP a zemědělství, EIA a IPPC

Ad 10) KÚ Pardubického kraje – odbor ŽP a zemědělství

Ad 11) KÚ Moravskoslezský kraj – odbor ŽP a zemědělství

Ad 13) Liberecký kraj, náměstek hejtmána pro ŽP a zemědělství

Ad 15) Magistrát města Jablonec nad Nisou – odbor stavební a ŽP

Ad 17) Magistrát města Ostrava – odbor ochrany ŽP

Ad 18) Městský úřad Česká Lípa – odbor rozvoje, majetku a investic

Ad 19) Městský úřad Holice

- Ad 20) Město Náchod
- Ad 21) Město Nový Bor
- Ad 22) Město Polička – odbor územního plánování, rozvoje a ŽP
- Ad 24) Městský úřad Šumperk
- Ad 26) Městský úřad Český Těšín – odbor výstavby a ŽP
- Ad 28) Městský úřad Hlinsko – odbor ŽP
- Ad 29) Městský úřad Hranice – odbor ŽP
- Ad 30) Městský úřad Kopřivnice – odbor ŽP
- Ad 31) Městský úřad Lanškroun – odbor ŽP
- Ad 32) Městský úřad Nový Jičín – odbor ŽP
- Ad 33) Městský úřad Rychnov nad Kněžnou – odbor výstavby a ŽP
- Ad 34) Městský úřad Rýmařov – odbor ŽP
- Ad 36) Městský úřad Zábřeh – odbor ŽP
- Ad 40) NPÚ, územní odborné pracoviště v Pardubicích
- Ad 42) Obvodní Báňský Úřad – pro území krajů Libereckého a Vysočina
- Ad 43) Olomoucký kraj, 2. náměstek hejtmána
- Ad 44) Správa CHKO Kokořínsko
- Ad 49) Statutární město Karviná
- Ad 50) Statutární město Liberec
- Ad 51) Statutární město Ostrava
- Ad 52) Statutární město Prostějov
- Ad 54) Újezdni úřad Libavá
- Ad 57) MŽP – ředitel odboru ochrany vod

14.4. Relevantní dotazy z otevřeného semináře (zaměřené na ŽP)

Ekologická komora Katovice, PR

Dotaz: Jak je chápáno nízkoemisní hospodářství. Zda termín zahrnuje pouze emise CO₂ nebo i suspendované částice PM₁₀, které jsou z hlediska znečištění ovzduší klíčové i z hlediska vlivu na zdraví obyvatel po obou stranách hranice, což se týká značné části příhraničí, především Slezského vojvodství a Moravskoslezského kraje.

Odpověď: (ŘO) Tento cíl pro Program zvolen nebyl a tyto typy aktivit nebudou centrem podpory. Důvodem je to, že zlepšení stavu ŽP bude podporováno jinými operačními programy, které jsou k těmto cílům primárně určeny (zejména OP ŽP). Navíc investiční opatření v této oblasti jsou finančně velmi nákladná a překročily by výrazně možnosti programu, pokud bychom chtěli dosáhnout znatelného zlepšení situace. V rámci tematického cíle 11, který je zaměřen na spolupráci institucí je možné ale řešit i neinvestiční aktivity zaměřené na spolupráci a koordinaci postupů v oblasti ochrany ovzduší.

O: (SEA tým): SEA tým považuje stav ovzduší ve východní části území za největší problém životního prostředí v oblasti podpory Programu. V rámci Vyhodnocení SEA se této problematice bude SEA tým adekvátně věnovat.

Dotaz: V minulém období byly v rámci Programu realizovány projekty ke snížení emisí z lokálních zdrojů. Je možno se i nadále pokoušet o podobný projekt? Koordinace, řízení kvality ovzduší, apod.?

O: (ŘO) V rámci cíle 11 mohou být realizovány neinvestiční projekty řešící toto téma.

O (tým SEA): V návrhu kritérií výběru projektů (povinná součást Vyhodnocení) bude ovzduší na předním místě.

14.5. Vypořádání Závěru zjišťovacího řízení

V předcházející kapitole byly podrobně vypořádány všechny připomínky, které byly vzneseny v rámci zjišťovacího řízení v ČR i PR, a které tvořily základ pro formulaci podmínek zjišťovacího řízení. Byly vypořádány také připomínky vznesené na veřejném semináři v Glucholazech. V této části je uveden přehled vypořádání Závěru zjišťovacího řízení:

Ad podmínky 1 a 2

Relevantní cíle národních i regionálních koncepcí obou zemí byly důležitou součástí vytvoření referenčního hodnotícího rámce, který byl základním nástrojem hodnocení prioritních os a specifických cílů Programu i typů aktivit. Vzhledem ke specifickým podmínkám potenciálních intervencí Programu v konkrétním území, byly referenční cíle životního prostředí, s nimiž byl Program srovnáván, vytvořeny z obou používaných zdrojů. Tedy jak z relevantních cílů koncepcí a strategií, tak také na základě hlavních problémů ŽP v území (podrobněji také v kap. 5). S ohledem na výsledky hodnocení Programu na základě referenčních cílů ochrany životního prostředí lze konstatovat, že Program je v souladu s relevantními cíli unijních koncepcí i národních koncepcí obou států.

Ad podmínka 3

Dokument Zdraví 2020 byl hlavním strategickým dokumentem použitým pro hodnocení vlivů Programu na veřejné zdraví. Analogicky byla využita také hlavní strategie PR – Národní XXX program zdraví (podrobněji viz kap. 12).

Ad podmínka 4

Program byl připraven pouze v jednom scénáři (variantě). Na základě hodnocení Programu vůči referenčním cílům ochrany životního prostředí lze konstatovat, že Program je v souladu také s relevantními cíli Národního programu snižování emisí ČR. Prioritní ose 2 byla věnována největší pozornost a to zejména z toho důvodu, že v jejím rámci nebyly vyloučeny potenciální negativní vlivy na jednotlivé složky ŽP, byť nešlo o významné negativní vlivy. Pro tuto osu byla také formulována klíčová doporučení pro eliminaci potenciálních vlivů.

Ad podmínka 5

Krajinný ráz a vlivy na krajinu byly určeny jako jeden z devíti referenčních cílů ŽP. Problematika vlivu na kulturní bohatství byla vyhodnocena v rámci příslušné prioritní osy, která je přímo zaměřena na obnovu a revitalizaci nejen přírodních, ale také kulturních památek. Na základě hodnocení Programu vůči referenčním cílům ochrany životního prostředí lze konstatovat, že Program je v souladu rovněž s relevantními cíli Koncepce památkové péče na léta 2011 – 2016.

Ad podmínka 6

Problematika cestovního ruchu je zahrnuta v hodnocení dopadů prioritní osy 2 – zpřístupnění kulturních a přírodních památek oblasti.

Ad podmínka 7

Současný stav životního prostředí v území byl jedním z hlavních zdrojů pro formulaci referenčního hodnotícího rámce (referenční cíle ochrany životního prostředí). Pomocí referenčních cílů životního prostředí bylo vyhodnoceno, jak Program přispívá k řešení stávajících problémů životního prostředí

Ad podmínka 8

Přestože Dohoda o Partnerství tvoří rámec především pro operační programy, v menší míře již pro programy územní spolupráce, byla Dohoda samotná její Vyhodnocení (SEA) vzaty při hodnocení Programu v úvahu. Na základě hodnocení Programu lze konstatovat, že Program není v rozporu s Dohodou o partnerství pro programové období 2014 – 2020 a respektuje relevantní podmínky stanoviska SEA tohoto materiálu.

Ad podmínka 9

Ochrana biodiverzity byla důležitou součástí hodnocení. Ochrana přírody a krajiny byla součástí jednoho z klíčových referenčních cílů referenčního hodnotícího rámce. Vliv Programu na zvláště chráněná území byl vyhodnocen pomocí stanovených referenčních cílů ochrany životního prostředí. Návrh opatření k eliminaci vlivů na přírodu je součástí kap. 7. Program byl navržen jednovariantně.

Ad podmínka 10

V rámci Vyhodnocení byly stanoveny podmínky pro realizaci Programu. Speciální pozornost byla věnována lokalitám soustavy Natura 2000 – bylo provedeno samostatné naturové hodnocení (závěry viz kap. 4).

Ad podmínka 11

Ochrana ZPF a PUPFL byly důležitou součástí hodnocení a tvořily jeden z referenčních cílů referenčního hodnotícího rámce. Vliv Programu na půdu byl vyhodnocen pomocí stanovených referenčních cílů ochrany životního prostředí.

Ad podmínka 12

V Programu nejsou uvedeny konkrétní záměry, pouze typy aktivit. Není tedy uvedena ani územní ani kapacitní specifikace případných projektů.

Ad podmínka 13

Ochrana přírody a krajiny byla součástí jednoho z klíčových referenčních cílů referenčního hodnotícího rámce. Vlivy na veřejné zdraví byly vyhodnoceny a závěry uvedeny v kap. 12 Vyhodnocení. V Programu nejsou žádná opatření, která by mohla využívat brownfields.

Ad podmínka 14

Vyhodnocení vlivů Programu na území okolních států bylo důležitou součástí hodnocení vlivů Programu. Bylo konstatováno, že Program nemá významné potenciální negativní vlivy ani na území podporované Programem, ani na území sousedících států.

Ad podmínka 15

Všechny připomínky byly vyhodnoceny – viz kap. 14 Vyhodnocení.

15 ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ VČETNĚ NÁVRHU STANOVISKA KE KONCEPCI

Na základě stávajících výstupů hodnocení vlivů Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020 na ŽP lze konstatovat, že nebyly identifikovány takové významné negativní vlivy tohoto Programu na životní prostředí a veřejné zdraví, které by znemožňovaly jeho schválení. To se týká jak celkového vyhodnocení Programu, tak i vyhodnocení jeho prioritních os, investičních priorit, specifických cílů i typů aktivit.

Uvedené konstatování platí nejen pro území podporované Programem, ale také pro území sousedních států.

Je však třeba zdůraznit, že vzhledem k míře obecnosti Programu, zejména minimálního rozsahu specifických informací o projektech (aktivitách), potenciálně podporovaných v rámci Programu, bude možné detailně stanovit jejich specifické vlivy na jednotlivé složky životního prostředí až při hodnocení detailních návrhů jednotlivých projektů, respektive při posuzování vlivů jednotlivých projektů na životní prostředí v rámci jejich výběru pro financování, resp. v rámci standardních procedur před jejich schválením.

Vzhledem k tomu, že podrobná specifikace projektů není součástí Programu (není uvedena jejich přesná lokalizace, kapacity, rozsah a další faktory, které jsou k vyhodnocení projektů nezbytné), bude potřeba věnovat důkladnou pozornost jejich vyhodnocení v rámci výběru podporovaných projektů i v rámci standardních procedur schvalování staveb a ve vybraných případech rovněž procedur EIA a naturového hodnocení.

Důležitou součástí hodnocení je proto návrh environmentálních kritérií pro výběr projektů (viz kap. 11 Vyhodnocení), jehož využití je pojistkou eliminace potenciálních negativních vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Návrh stanoviska

Zpracovatel SEA předkládá následující návrh stanoviska podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10 – Vršovice

V Praze, dne:

Č.j.:

STANOVISKO K NÁVRHU KONCEPCE**PROGRAM PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE
ČESKÁ REPUBLIKA – POLSKÁ REPUBLIKA 2014 – 2020**

podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění pozdějších předpisů.

Předkladatel koncepce: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Zpracovatelé posouzení: **Ing. Bohumil Sulek, CSc.**

Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; číslo osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.

Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016 Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

RNDr. Marek Banaš, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Renáta Hanzlíková

Mgr. Eva Jirásková

RNDr. Radim Misiáček

Mgr. Lenka Polachová

MUDr. Eva Rychlíková, držitelka osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví č.j. 2611-OVZ-32.1-7.1.10.poř.č. 2/2010

Průběh posuzování:

Zájem Polské republiky zúčastnit se mezistátního posuzování byl vyjádřen v rámci jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního ředitelství ochrany ŽP PR, dne 17.10.2013. Na základě dohody z tohoto jednání bylo přijato schéma mezistátního posuzování a bylo dohodnuto, že se procedura posuzování rozšíří o další fakultativní kroky, které umožní odpovídající přístup polské veřejnosti do procedury hodnocení.

Oznámení koncepce bylo ve smyslu § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, příslušnému úřadu ČR předloženo předkladatelem koncepce 14.1.2014. Oznámení bylo v souladu s požadavkem odstavce 2, § 10c) citovaného zákona⁹ příslušným úřadem zasláno dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům a dne 11.2.2014 zveřejněno. Tímto dnem bylo zahájeno zjišťovací řízení dle § 10d) citovaného zákona.

Dne 10.2.2014 bylo Oznámení koncepce v polském jazyce doručeno příslušným úřadem ČR Národnímu orgánu Programu v PR. Oznámení bylo v Polské republice zveřejněno v souladu s předpisy PR a připomínky, návrhy a doporučení polské strany byly MŽP ČR předány 21.3.2014.

Na základě vyjádření, doručených k oznámení (včetně vyjádření polské strany), byl příslušným úřadem vydán 14.4.2014 Závěr zjišťovacího řízení, který mimo jiné stanovil obsah a rozsah Vyhodnocení nejen v rozsahu základních zákonných požadavků, daných § 2, § 10b) a přílohou č. 9 zákona, ale také nad rámec zákona, se zaměřením na aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení.

⁹ Není-li uvedeno jinak, je dále v tomto textu zákonem vždy míněn zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Dne 19.5.2014 byl Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 -2020 předložen MŽP ČR, včetně Vyhodnocení vlivů na ŽP a veřejné zdraví ve smyslu § 10f) zákona. V průběhu posuzování proběhly také tyto fakultativní kroky:

- Průběžné konzultace předkladatele a zpracovatele Programu s příslušným úřadem ČR k jednotlivým aspektům zpracování Vyhodnocení i k proceduře mezistátního posuzování.
- Prezentace postupu zpracování Vyhodnocení na jednáních mezinárodní pracovní skupiny Task-Force, zaměřené především na spolupráci při zapojování veřejnosti obou států do posuzování nad rámec zákonné procedury (například Ostrava 30.9.2013, Bialsko-Biala 16.12.2014, Jarnołtówek 2.4.2014).
- Účast na jednáních zástupců předkladatelů a týmů SEA, organizovaných MMR ČR v souvislosti s přípravou (operačních) programů pro období 2014-2020 (například 5.9.2013, 14.2.2014).
- Organizace otevřeného veřejného semináře dne 3.4.2014 v Głucholazech s cílem projednat pracovní verzi Programu a Oznámení a získat tak, mimo jiné, další připomínky, návrhy a doporučení veřejnosti obou zemí (viz podrobný popis dalších nástrojů podpory účasti při posuzování).

Stručný popis koncepce

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020 obsahuje následující oddíly:

Oddíl 1: Strategie, na jejímž základě bude program spolupráce přispívat ke strategii unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění a pro dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti

Oddíl 2: Prioritní osy

Oddíl 3: Finanční plán

Oddíl 4: Prováděcí ustanovení pro program spolupráce

Oddíl 5: Horizontální principy

Hlavní cíle Programu

Hlavní cíle Programu vycházejí z doporučené metodiky pro zpracování operačních programů.

Jednotlivé prioritní osy obsahují investiční priority, jimž odpovídají konkrétní specifické cíle. Tyto cíle jsou naplňovány typy aktivit, které jsou uváděny v příkladném výčtu v rámci návrhu programu.

Přehled Prioritních os, specifických cílů a typy aktivit k jejich naplnění:

Prioritní osa 1. Společné řízení rizik

Investiční prioritní osa 1.1.: Podpora investic zaměřených na řešení konkrétních rizik, zajištění odolnosti vůči katastrofám a vývoj systémů krizového řízení

Specifický cíl: Zvýšení přeshraniční akceschopnosti při řešení krizových situací

Typy aktivit:

- Investice do rozvoje společných či propojených systémů prevence, monitoringu, reakce a odstraňování následků rizik
- Investiční opatření směřující ke zvýšení schopnosti záchranných a bezpečnostních složek efektivně zasahovat po obou stranách hranice
- Společná odborná příprava pracovníků záchranných/bezpečnostních složek a útvarů krizového řízení zaměřená na posílení přeshraniční akceschopnosti

Prioritní osa 2. Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti

Investiční priorita 2.1: Podpora růstu podporujícího zaměstnanost rozvojem vnitřního potenciálu jako součásti územní strategie pro konkrétní oblasti, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zlepšení dostupnosti a rozvoje zvláštních přírodních a kulturních zdrojů;

Specifický cíl: Zlepšení podmínek pro zaměstnanost využitím potenciálu přírodních a kulturních zdrojů regionu.

Typy aktivit:

- Zachování a obnova kulturních a přírodních atraktivit, směřující k jejich využití pro udržitelný rozvoj společného pohraničí
- Podpora využití nehmotného kulturního dědictví
- Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu
- Společná informační, marketingová a propagační opatření v oblasti využití přírodních a kulturních zdrojů
- Studie, strategie, plány směřující k využití přírodních a kulturních zdrojů

Prioritní osa 3. Vzdělání a kvalifikace

Investiční priorita 3.1: Investice do vzdělávání, odborné přípravy a školení za účelem získávání dovedností a celoživotního učení vypracováním a naplňováním společných programů vzdělávání, odborné přípravy a školení

Specifický cíl: Zlepšení postavení osob vstupujících na přeshraniční trh práce

Typy aktivit:

- Příprava a realizace společného vzdělávání
- Spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a institucemi na trhu práce
- Rozvoj jazykového vzdělávání v rámci školského systému

Prioritní osa 4. Spolupráce institucí a komunit

Investiční priorita 4.1: Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany a institucemi.

Specifický cíl: Zvýšení intenzity spolupráce institucí a komunit v příhraničním regionu

Typy aktivit:

- Opatření směřující k posilování integrace na lokální úrovni, spolupráce občanské společnosti a další aktivity přispívající ke kohezi na lokální úrovni
- Rozvoj spolupráce institucí veřejné správy
- Vytváření a rozvoj přeshraničních kooperačních sítí, včetně spolupráce NNO

Prioritní osa 5. Technická pomoc

Tato prioritní osa slouží k financování činností spojených s řízením a administrací Programu a vzhledem ke svému charakteru není hodnocena z hlediska vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020 na ŽP a veřejné zdraví bylo provedeno v souladu s požadavky zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., v souladu s požadavky Závěru zjišťovacího řízení.

Koncepce podléhá mezistátnímu posuzování. Procedura posuzování uvedené koncepce probíhala v souladu s § 14a citovaného zákona v působnosti Ministerstva životního prostředí ČR. Procedura posuzování byla upravena (rozšířena) o další fakultativní kroky, které byly dohodnuty na jednání zástupců Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) ČR, Ministerstva pro regionální rozvoj PR, MŽP ČR a Generálního direktorátu ochrany ŽP PR, dne 17.10.2013.

Pro posouzení byla využita metoda referenčních cílů ochrany životního prostředí, vytvořených na základě analýzy stavu ŽP v podporovaném území a cílů strategických dokumentů na evropské i národních úrovních obou zemí. To znamená, že posouzení vlivů Programu na ŽP bylo provedeno porovnáváním možného vlivu prioritních os, specifických cílů, investičních priorit a typů aktivit se stanovenými referenčními cíli ochrany životního prostředí.

Součástí posouzení Programu bylo hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti (SCI a SPA) soustavy Natura 2000 a stav jejich ochrany a posouzení vlivů Programu na veřejné zdraví. Hodnocení vlivů Programu na lokality soustavy Natura 2000 bylo zpracováno autorizovanou osobou k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o ochraně přírody a krajiny. Hodnocení vlivů na zdraví bylo zpracováno držitelkou osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví.

V rámci posouzení byla věnována pozornost také potenciálním vlivům Programu na území sousedních států.

Závěry posouzení:

Na základě návrhu koncepce, oznámení a vyhodnocení koncepce podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na ŽP, ve znění pozdějších předpisů, včetně vyhodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle ustanovení § 45 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vyjádření dotčených územně samosprávných celků, dotčených správních úřadů, veřejnosti obou dotčených zemí a veřejného projednání

v y d á v á

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů

s o u h l a s n é s t a n o v i s k o

k návrhu koncepce

**Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika
2014 – 2020**

Souhlasné stanovisko k návrhu Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014-2020 se vydává za dodržení následujících podmínek:

A. Podmínky souhlasného stanoviska

1. V rámci systému sledování dopadů realizace Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020 sledovat dopady jeho implementace na ŽP, to znamená zejména:
 - zpracovat navržené environmentální indikátory do celkového systému sledování dopadů implementace Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020
 - pravidelně zveřejňovat výstupy monitoringu, to znamená průběžné vlivy implementace Programu na životní prostředí a veřejné zdraví
 - navázat systém monitoringu na systém výběru a hodnocení projektů s využitím environmentálních kritérií
 - zajistit dostatečnou informovanost žadatelů o podporu o environmentální problematice a o možných vazbách předkládaných projektů na životní prostředí.
2. Při hodnocení vlivů projektů na životní prostředí soustředit pozornost především na projekty v rámci těch typů aktivit a prioritních os, které byly identifikovány v rámci Vyhodnocení vlivů Programu na ŽP a veřejné zdraví jako typy aktivit s potenciálně mírně negativním vlivem na ŽP. Jedná se především o projekty v rámci typu aktivit „Infrastrukturní opatření pro přeshraniční zpřístupnění a využívání kulturního a přírodního dědictví příhraničního regionu“ prioritní osy 2: Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti (viz kap. 6 Vyhodnocení).

3. Při realizaci jednotlivých projektů zohlednit doporučení pro snížení jejich potenciálních negativních vlivů na ŽP a veřejné zdraví, které byly navrženy v rámci Vyhodnocení Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020 (viz kap. 7 Vyhodnocení).

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000

Pro vyloučení případného negativního vlivu realizace hodnoceného Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020 na lokality soustavy Natura 2000 je potřeba dodržet následující základní doporučení:

- Vzhledem k tomu, že hodnocená koncepce nepřináší u některých navržených aktivit dostatečně podrobné údaje, které by aktuálně umožnily přesně stanovit konkrétní míru negativního vlivu na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti, je potřeba u aktivit s nestanoveným vlivem (viz kap. 4 Vyhodnocení) přenést požadavek na posouzení vlivu konkrétních projektů na SCI a SPA do dalších fází správních řízení (řízení o povolování staveb, apod.). U konkrétních záměrů, které odpovídají požadavkům na naturové hodnocení bude zapotřebí požádat o stanovisko, zda může daný záměr, samostatně nebo ve spojení s jinými, významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.
- Při realizaci konkrétních budoucích záměrů (projektů) navržených v Programu je nezbytné odstranit či minimalizovat eventuální prostorovou kolizi záměrů s předměty ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, respektive s biotopy druhů a typy evropských stanovišť.

C. Doporučení

1. Podporovat ve spolupráci s příslušnými orgány ochrany životního prostředí České republiky a Polské republiky naplňování referenčních cílů ochrany životního prostředí, vztahující se k Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 – 2020.
2. Dbát při realizaci Programu především na problematiku ochrany ovzduší, omezování hluku a na ochranu přírody a krajiny (včetně evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy chráněných území Natura 2000). Plánované aktivity využít především ke zlepšení situace v uvedených oblastech.
3. Podporovat aktivity zaměřené na zachování či zvýšení retenční schopnosti krajiny s cílem snížit rizika a rozsah povodní.

Toto stanovisko není Rozhodnutím podle zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů. Toto stanovisko nenahrazuje vyjádření dotčených správních úřadů ani příslušná povolení podle zvláštních předpisů.

Datum vydání stanoviska:

Otisk razítka příslušného úřadu:

Jméno, příjmení a podpis pověřeného zástupce příslušného úřadu:

SEZNAM ZPRACOVATELŮ VYHODNOCENÍ KONCEPCE

Toto vyhodnocení koncepce bylo zpracováno v souladu s § 10c) zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, kolektivem autorů pod vedením Ing. Bohumila Sulka, CSc., který je odborně způsobilou osobou oprávněnou zpracovávat dokumentace a posudky podle téhož zákona.

Zhotovitel: RADDIT consulting s.r.o.
Adresa: 739 24 Krmelín, Fojtská 574
telefon: 739 460 212
e-mail: r.mis@raddit.cz

Odpovědný řešitel: **Ing. Bohumil Sulek, CSc.**
Držitel osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů; č. osvědčení: 11038/1710/OHRV/93.
Platnost osvědčení odborné způsobilosti prodloužena do 13.6.2016
Rozhodnutím o prodloužení autorizace ke zpracování dokumentace a posudku č.j.: 42243/ENV/11 vydaným MŽP dne 20.6.2011.

Řešitelé (členové týmu v abecedním pořadí):

Ing. Bohumil Sulek, CSc., vedoucí týmu

RNDr. Marek Banaš, PhD., autorizovaná osoba k provádění posouzení dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (číslo osvědčení 57148/ENV/09)

Renáta Hanzlíková

Mgr. Eva Jirásková

RNDr. Radim Misiáček

Mgr. Lenka Polachová

MUDr. Eva Rychlíková, držitelka osvědčení o odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví č.j. 2611-OVZ-32.1-7.1.10.poř.č. 2/2010

Rozdělovník:

1 - 2	Ministerstvo životního prostředí
3 - 4	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (předkladatel)
5	RADDIT consulting s.r.o. (zpracovatel Vyhodnocení)
6	Ing. Bohumil Sulek, CSc. (autorizovaná osoba)

Datum zpracování: 19. května 2014

SEZNAM POUŽITÝCH PODKLADŮ**Základní podklady**

Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika v období 2014 – 2020 MMR, Praha, duben 2014

Rychlíková, E., Pánková, R. Hodnocení vlivu na veřejné zdraví podle zákona č.100/2001 Sb., v platném znění „Programu přeshraniční spolupráce Česká republika - Polská republika v období 2014 – 2020“. Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem, Ústí nad Labem, 2014.

Banaš, M., Jirásková, E. Posouzení vlivu koncepce „Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika 2014 - 2020“ na evropsky významné lokality, resp. lokality významné pro Společenství a ptací oblasti podle §45i zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Ekogroup Czech s.r.o., Dolany u Olomouce, 2014.

Posouzení vlivů Dohody o Partnerství na programové období 2014-2020 (SEA). Integra consulting, 2014.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES, o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí a další právní předpisy v oblasti životního prostředí

Metodika posuzování vlivů koncepcí na ŽP, MŽP ČR

Ochrana životního prostředí, Hlavní statistický úřad, Varšava 2013 (pozn. pro překladatele: Ochrona środowiska, Główny Urząd statystyczny, Warszawa, 2013)

Stav životního prostředí ve slezském vojvodství v roce 2012, Vojvodský inspektorát ochrany ŽP v Katowicích, Katowice 2013 (Stan środowiska we wojewodztwie śląskim w 2012 roku, Wojewodzki inspektorat ochrony środowiska, Katowice 2013)

Stav životního prostředí v opolském vojvodství v roce 2012, Vojvodský inspektorát ochrany ŽP v Opole, Opole 2013 (Stan środowiska we wojewodztwie opolskim w 2012 roku, Wojewodzki inspektorat ochrony środowiska, Opole 2013)

Stav životního prostředí v opolském vojvodství v roce 2012, Vojvodský inspektorát ochrany ŽP v Opole, Opole 2013 (Stan środowiska we wojewodztwie opolskim w 2012 roku, Wojewodzki inspektorat ochrony środowiska, Opole 2013)

Stav životního prostředí v dolnoslezském vojvodství v roce 2012, Vojvodský inspektorát ochrany ŽP ve Vratislavi, Vratislav 2013 (Stan środowiska we wojewodztwie dolnośląskim w 2012 roku, Wojewodzki inspektorat ochrony środowiska, Wrocław 2013)

Chytrý M. et al. (2001): Katalog biotopů České republiky. – AOPK ČR Praha.

Friedl, K. a kol.: Chráněná území v České republice, MŽP, Praha 1991

Hejný, S. et Slavík, B.: Květena ČSR 1: 103-121. MŽP, Praha 1988

Kolektiv: Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva. Geografický ústav ČSAV Brno, FVŽP, Praha 1992

Internetové stránky MŽP, Moravskoslezského, Olomouckého, Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého kraje, ČHMÚ, ČSÚ, CENIA, ISSaR a další

Znečištění ovzduší na území České republiky, ČHMÚ

Ministerstvo životního prostředí, Cenía, Zpráva o životním prostředí České republiky. Praha, 2011, ISBN 978-80-85087-14-7.

Cenía, *Statistická ročenka životního prostředí České republiky*. 2011, 717s.

Ministerstvo životního prostředí, Cenía, Informační systém statistik a reportingu, *Klíčové indikátory stavu životního prostředí České republiky*. [online], Dostupné z www:

<http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1506>

Český hydrometeorologický ústav, *Historická data o stavu ovzduší*. [online], Dostupné z www:

http://www.chmi.cz/portal/dt?portal_lang=cs&menu=JSPTabContainer/P4_Historicka_data/P4_3_Ovzdusi&last=false

Chvátalová, M., Pumann, P., Kožíšek, F., *Kvalita rekreačních vod v ČR*. Státní zdravotní ústav Praha, Oddělení hygieny vod, 2013, [online], Dostupné z www:

http://www.szu.cz/uploads/documents/chzp/info_listy/Kvalita_rekreacni_vody_2013.pdf

Ministerstvo průmyslu a obchodu, *Surovinová politika České republiky*. 2012, 81 s., [online],

Dostupné z www: <http://www.spov.org/data/files/surovinovapolitika072012.pdf>

Bernard M. Analýza výsledků strategických hlukových map, Ekologický právní servis, 2008.

Dostupné z WWW: <http://hluk.eps.cz/hluk/?page=aktuality&id=2076266>

COM (2005) Zelená kniha: Prosazování zdravé stravy a fyzické aktivity: evropský rozměr prevence nadváhy, obezity a chronických chorob, Komise Evropských společenství, 2005

European Charter on Environment and Health, WHO, Reg. Office for Europe, Copenhagen 1988

Hodnocení vlivů na zdraví -Health Impact Assessment (HIA) pro strategické hodnocení vlivů na životní prostředí, MŽP, MZ, SZÚ, 2006

Kristin Aunan.: Exposure - Response functions for health effects of air pollutants based on epidemiological findings, CICERO, University Oslo, ISSN – 4562

Fact sheet EURO/04/05, Berlin, Copenhagen, Rome, 14 April 2005

Háková A., Klauisová A., Sádlo J. (eds.) (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. Planeta XII, 8/2004. MŽP ČR.

Kolektiv (2001): Péče o lokality soustavy Natura 2000: Ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, IX/ 4.

Kolektiv (2001a): Hodnocení plánů a projektů, významně ovlivňujících lokality soustavy Natura 2000: Metodická příručka k ustanovení článků 6(3) a 6(4) směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, XII/1.

Polák P., Saxa A. (eds). (2005): Praznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 s.

Směrnice Rady č. 92/43/EEC z 21. 5. 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (NATURA 2000).

Dále byla použita spisová agenda týkající se posuzované koncepce a internetové zdroje:

<http://stanoviste.natura2000.cz> , <http://ptaci.natura2000.cz>, <http://www.mzp.cz>

Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19-22 June, 1946; signed on 22 July 1946 by the representatives of 61 States (Official Records of the World Health Organization, no. 2, p. 100) and entered into force on 7 April 1948.)

<http://www.who.int/hia/evidence/doh/en/>

WHO: Burden of Diseases

ARC/WHO QandAs on outdoor air pollution and cancer http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2013/pdfs/pr221_Q&A.pdf

OECD Health Statistics 2012

Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Praha 2014

WHO: Programme Health 2020, který byl schválen 62. zasedáním Regionálního výboru Světové zdravotnické organizace pro Evropu v září 2012

Národní program zdraví na léta 2006 – 2015, Ministerstvo zdraví PR, Státní hygienický ústav (Narodowy program zdrowia na lata 2006 – 2015, Ministerstwo zdrowia, Ministerstwo Zdrowia Państwowy Zakład Hygieny)

Strategie rozvoje ochrany zdraví v Polsku 2007-2013, Ministerstvo zdraví PR, 2006 (Strategia rozwoju ochrony zdrowia w Polsce 2007 – 2013, Ministerstwo zdrowia, 2006).

Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, zpracované Ministerstvem zdravotnictví České republiky v roce 2014

Kolektiv (2001): Péče o lokality soustavy Natura 2000: Ustanovení článku 6 směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, IX/ 4.

Kolektiv (2001a): Hodnocení plánů a projektů, významně ovlivňujících lokality soustavy Natura 2000: Metodická příručka k ustanovení článků 6(3) a 6(4) směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, XII/1.

MŽP (2007): 15. Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník MŽP, částka 11, s. 1 – 23.

MŽP (2011): Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. Zpracovalo: Občanské sdružení Ametyst, pobočka Prusiny pro MŽP, 97 s.

Další podklady

Bajer T., Kotulán J.: Vyhodnocování rozsahu (velikosti) a významnosti vlivů záměrů na obyvatelstvo. EIA č. 2/98. Příl.1. MŽP ČR a ČEÚ, Praha, 1998.

Bláha K., Cikrt M.: Základy hodnocení zdravotních rizik. Státní zdravotní ústav, Praha, 1996.

Macháček M.: Vyhodnocování rozsahu (velikosti) a významnosti záměrů na přírodu a krajinu. EIA č.3/98. Příl.1. MŽP ČR a ČEÚ, Praha, 1998.

Maňák J., Obršál. Z., Šára M.: Vyhodnocování rozsahu (velikosti) a významnosti záměrů na ovzduší a klima. EIA č.4/98. Příl.1. MŽP ČR a ČEÚ, Praha, 1998.